PROCESIUNILE DE RUSALII

Aproape nicăerĭ în Germania obiceiurile vechĭ nu s'au păstrat cu aşa mare rigurositate ca in colţul estic al Bavarieĭ care ţine de Boemia şi care poartă numele de «Pădurea bavareză».

Populaţia în regiunea întreagă e absolut catolică şi păstrează cu sfinţenie toate obiceiurile religioase.

Spre lunile Maĭ şi Iunie se văd adesea pe străzĭ procesiunĭ întregĭ, in cap cu eclesiasticĭ şi cu drapelele desfăcute, oferind un spectacol pitoresc.

In fie-care an o procesiune unică în felul său are loc Lunea după Rusaliĭ în satul Koetzling.

După documentele carĭ există încă, origina acestuĭ obiceiu datează din anul 1412, când ţinutul fu bântuit de o epizootie şi populaţiunea promise solemn de a face în fie-care an o procesiune călare, spre a preveni epizootiile şi spre a obţine prosperitatea creştereĭ cailor.

Credincioşi acestuĭ obiceiu, procesiunea are loc şi în timpul de faţă şi de la origina sa, în fie-care an la aceiaşĭ epocă, locuitoriĭ din imprejurimĭ se adună de dimineaţă, toţĭ călărĭ, în satul Koetzling, spre a aştepta pe preot şi îndată ce-a sosit preotul, tot călare, procesiunea se pune în mişcare. Locul de destinaţie e o mică capelă îndepărtată ca la vre-o 8 kilometri, unde se celebrează cultul. Pe drum procesiunea se opreşte de patru orĭ înaintea capelelor primitive, unde preotul citeşte evangheliile. Procesiunea e numeroasă, de obiceiu cam de vre o treĭ sute de caĭ şi e un spectacol impozant privindu-ĭ mergând pe câmpie.

Vetor.

---

odată liniştiţĭ. Ce existenţă! După spusa ofiţerilor de pe *Natal*, e un peşte foarte delicat.

— Da, domnule, îmĭ spunea erĭ seară, amabilul D-l M..., un plantator holandez, la dreapta e Sumatra, aci elefanţiĭ abundă, iar la Jaoa nu veţĭ vedea nicĭ unul.

— De ce?

— Nu ştiu de ce. Dimpotrivă, avem avem la Jaoa, rinocerĭ, tigri, pantere negre, şi dacă vă va plăcea, în băltoagele care despart Batavia de port, nimic nu vă va împedica să vânaţĭ crocodilĭ.

— Tigriĭ de la dumneavoastră sunt tot aşa de răĭ ca şi ceĭ de pe la noĭ, îl întrebă un funcţionar din Amaru?

— De obiceiŭ, eĭ nu atacă.

— Eĭ bine, la noĭ eĭ atacă foarte adeseorĭ.

Anamiţiĭ aŭ obiceiul să traverseze desişurile mergând în rând, unul după altul; tigrul îĭ urmăreşte, la cea dintâĭ ocazie favorabilă, înşfacă pe ceĭ din urmă şi, dintr'o săritură, sboară cu dânsul în tufişurile de nepătruns unde îl mănâncă. De aceea în asemenea plimbărĭ periculoase, fiecare Anamit ocupă, rând pe rând, locul din urma şiraguluĭ....

— Fie-vă milă, domnilor, gemu un francez.... e destul de greŭ de dormit şi-aşa pe bord.... dumneavoastră încă ne maĭ faceţĭ să tremurăm... dacă nu vă jenează, vorbiţĭ maĭ bine ceva din botanică.

Soseşte medicul de bord; îĭ întind mâna.

— A, nu! zice el, retrăgându-se iute.

— Şi de ce?

— Ascultaţi-mă şi nu vă atingeţĭ de mine. Chiar acuma vin din cabina bolnaveĭ noastre de vărsat, care merge maĭ bine, face băĭ deja, maĭ are vre-o două treĭ cicatrice. Inchipuiţi-vă că ea se revaccinase acum şase lunĭ, dar vaccinul nu se prinse de dânsa şi ea să credea nepredispusă pentru vărsat. Concluzia, doamnele mele: dacă vaccinul nu s'a prins în ajuns, nu vă credeţĭ asigurate în potriva molipsireĭ pentru a doua zi... Şi acuma dar, să mă desinfectez.

La amiază intrăm în strâmtoare; trecem Sumatra în lung îndestul de aproape ca să putem vedea fără ochian cocotieriĭ care mărginesc ţărmul. Nimic nu atrage pe călătorĭ ca vederea uscatuluĭ şi maĭ cu seamă când el ni se înfăţişează umbrit de frunze. Astfel toată lumea e de un vesel umor, cu toate capriciile ceruluĭ, care ne dă a înţelege că vom atinge insulile Sonduluĭ în plin sezon de ploae.

— De aci înainte, ne zise comandantul, veţĭ vedea defilarea trunchiurilor plutitoare; curenţiĭ strâmtorilor poartă, şi răspoartă veşnic mase întregĭ de trunchiurĭ de arborĭ, dintre care unĭĭ poate-s purtaţĭ de secole întregĭ, conservaţĭ de către apa măreĭ până când furtunile le-aŭ ros şi cele de pe urme molecule.

Iată, priviţĭ, la orizont, liniile acele fine, negre, care plutesc pe valurile albastre şi pe care cineva le-ar putea lua drept nişte carapace de broaşte ţestoase care plutesc leneşe pe faţa apeĭ; acelea sunt trunchiurĭ de arborĭ: din fericire sunt la o depărtare de maĭ bine de o milă de *Natal*, dar, cu toate aceste vom lua măsurile cuvenite pentru ca nu cumva să sfarme vre-o aripă a eliceĭ.

Şi eŭ mă gândesc că printre acele adunăturĭ, ar fi unele dintrânsele care aŭ văzut corăbiile luĭ Vasco de Gama, fregatele luĭ Dupleix, plutitoarele luĭ Tromp saŭ Ruyter.... Şi curentul le leagănă blând, martorĭ neînsufleţiţĭ şi muţĭ aĭ tuturor acestor gloriĭ!

Iată-ne în a cincĭ-spre-zecea zi de plutire de la plecarea din Ceylan, şi ne apropiem de Singopore. Acesta e punctul de bifurcare şi rămasurile bune incep. După ce *Natalul* şi-a reînoit proviziunea de cărbunĭ, se îndreaptă înspre nord şi pătrunde în apele Chineĭ, pe când călătoriĭ pentru sud fac transbordare pe un mic vaporas anexat la Mesageriile maritime, *Godaveryul*, care face serviciul în insulile Souduluĭ.

La 18 Decembrie, dimineaţa, intrăm în raza Singaporuluĭ: *Natalul* se îndreaptă înspre Tandjong-Pagar-Dock.

Omul, în calitatea sa de fiinţă cugetătoare, prevăzătoare, cu prejudecăţĭ, are în totdeauna prevenţiunĭ ridicule. Aceasta cu privire la insula Malacca,

un lung apendice care termină la sud Indo-China și care merge pe mai bine de jumătate din lungimea sa alăturea cu neliniștitoarea insulă Sumatra. Mă așteptam la o vegetație slabă și calcinată, la o monotonie searbădă. Singapore, din potrivă, este unul dintre cele mai răpitoare peisaj pe care ni le putem închipui.

In fundul unui vast golf, precedat de nenumărate insulețe pline de verdeață, cu tot cerul cenușiu și plin de ploae, orașul Singapore, să înfățișază pe niște coaste acoperite de o vegetație care nu cedează întru nimic aceleia a Colombolui. Raza și abordurile sale mișună de corăbii, de toate mărimele și de toate pavilioanele, de la jonca chineză plină de mărfuri până la cele mai mari steamere, engleze saŭ altele, care le iaŭ pe bordul lor și le împrăștie în lumea întreagă. Ai senzația unei veți comerciale îmbelșugată. Singapore este, ca și Hong-Kong, una dintr'acele situațiuni care se impune pentru schimb.

Natalul se apropie încetișor, iar peisajul se desfășură ca un splendid decor de operă. Vegetațiunea se înalță către cer, cu aceeași vigoare și putere ca și la Colombo; s'ar putea spune că e grăbită să apară la lumină. Calificativele înbelșugată și peste măsură sunt neîndestulătoare .Această bogăție de verdeață e atât de intensă în cât, pentru a ne exprima, trebue să recurgem la o ordine de idei care nu se aplică de obiceĭ în botanică, și să spunem că asistăm la o excepție necontenă a vegetațiunei. Această vegetațiune eruptivă nu are nimic violent saŭ convulsiv, nimic în care să se simtă sforțarea; ea e majestoasă. De la cele mai fine frunzișoare până la gigantícele frunze lungi mai bine de 2 metri, natura pare nu numai că nu se epuizează, dar încă se joacă în combinațiuni ingenioase pentru ca să asocieze nesfârșitul mare cu nesfârșitul mic, suflându-le emulațiunele vieței, a frumuseței, a măriréi și a grației.

Vom avea acelaș spectacol la Java, ba încă cu mai mare entensitate, linia de mărire maximă a planetei, centrul acestei zone toride care la 23 gr. nord și 23gr. sud, saŭ 4600 kilometri înălțime, strânge lumea noastră într'o centură de verdeață și căldură fără pereche.

Fiecare se îndreaptă grăbit înspre uscat pentru a vizita orașul, departe de la port cam de 3 kilometri. Ca și la Ceylan, întreg solul este roș; e format din argilă și stânci feruginoase care daŭ ad-ției engleze materiale excelente pentru pavarea stradelor, de asemenea stradele sunt proprii și îngrijite ca și aleele din bois de Boulogne. Pe laturile stradei principale, umbrită de această vegetațiune nebună, se înalță stânci roșii care daŭ peisajului o notă caldă și viguroasă.

Trecem pe niște poduri construite peste niște lagune cotropite de asemenea de verdeață, și, sub această impresie de fecunditate, de exuberanță universală, sosim într'un sfert de oră la Singapore.

In ce privește construcțiunile, orașul prezintă cea mai mare asemănare cu Colombo; dar o senzație foarte distinctă, care lovește de la primii pași, este acea că nu te mai găsești în India, ci în China. De altmintrelea Singapore este un oraș esențialmente chinez; vedem frumoșii cingaleji bronzați, negri, arabi.

Se mai află un început de menagerie; singurul subiect vrednic de luare aminte este un orang-utang; animalul acesta veșnic te face să visezi; e un răsbătător parfum al răstrăbunilor. Fața sa aspră și amenințătoare, este omenească; pare că voește să vă vorbească; il întrebam din ochi ca pentru a-l încuraja: ne fixează, privirea sa se pierde vag într'a noastră; și simțești după felul cum își întoarce privirile de la noi, că e un abis între om și el, că abstractul este peste puterile lui, că nu vede în tine nimic altceva de cât o vietuitoare, care ațâță mânia și frica sa; și nimic mai mult. Orang-utangul pe care-l avem în fața noastră e destul de mare, e foarte blând; și-a trecut laba printre gratiile cuștei și ține mâna gardianului în mâinile sale; apoi și-o retrage încet, cu toată forța sa prodigioasă; e pentru dânsul mâna unui prieten, aceluia care-i aduce hrana zilnică; și cu privirea fixă, perdută la orizont, prin oarecare sforțări cerebrale inperfecte, cu o mare expresie de melancolie, pare că se roagă: „Colo, e pădurea imensă... Frate, ce ți-am făcut? redă-mi libertatea".

Intr'o cușcă de alăturea, câteva momițe, de o încântătoare agilitate, își scot lăbițele printre grile, invitându-ne să ne jucăm cu ele.

Un puiŭ de tigru; o mâță sălbatecă, furioasă de captivitatea sa, își manifestează ciuda; o antilopă, un porc ghimpos; niște păsărele adorabile, papagali, fasani, găini sultane; apoi vulturi cu gâtul gol, casuari, oh! drăguțele veverițe. Aŭ aerul unor micuțe supărate și desmierdate și se agită în închisoarea lor parcă ar avea aripe.

La sfârșit, păzitorul ne conduce în fața unei cuște împletită din mlajă, în mijloc cu un basen. Pe marginea basinului cu jumătate de trup în apă iar cu cealaltă jumătate strânsă în spirale deasupra apei, un hidos șarpe, negru pe pântece și galben pe spinare pare înțepenit de niște descântece. E ciudat, frica și scârba pe care mi-o inspiră e nemăsurată; acest sentiment e așa de puternic într'atâta șarpele e pentru mine simbolul vicleniei și al morței în cât mă hotărâi să mă înarmez în escursiunile mele prin Java, cu o Lefaucheux și cartușe, cu speranța de a ucide vre-o câțiva din aceștî răifăcători.

Ploaia cade cu nemiluita. Am uitat să spun că Singapore e pentru dânsa un pământ ales; aci plouă cam una sută optzeci zile pe an. Peluzile grădinelor se cufundă sub picior ca un burete plin de apă. Combinația acestei umidități veșnice cu puternica căldură produce minunile acestei vegetațiuni colosale.

Eșim din grădina botanică, uzi leoarcă: mai drept ar fi să spun aburiți, căci sub această ploae caldă ai senzația ciudată că traversezi în haine țărănești etuvele lui Hamman și că primești pe grumaz și rărunchi, condensațiunea vaporului într'un cuptor de faianță.

Un sfert de oră cu trăsura, pe un drum presărat cu vile, despărțite prin niște șanțuri săpate în argilă roșie, umbrite de cocotieri, de ficuși, de noprali și iată-ne reîntorși la otel Europa.

Din înălțimea balconului, admir abilitatea unui îmblânzitor de șerpi, un Malaes subțire și mlădios; are pe cap un turban galben, care face să i se vază admirabil culoarea arămie a feței sale. Privesc fără vre-un subterfugiŭ aparent, un frumos alămâi, germinând într'o oală cu flori și atingând, în câte-va minute 50—60 centimetri înălțime.

Mișcarea în strade e intensă: sunt pline de trăsuri curate și confortabile; zarafii vând moneda în curs pe un schimb fantastic; pus-pusurile saŭ rulotele, între hulubele cărora aleargă animalul om, Malaeji, Chineji, Cingalezi, vă poartă cu ușrință.

Cursa cu o trăsură costă o duzină de su, acea cu rulotele 20 până la 25 cenți. Ah, cum se evaporează toate ideile noastre din Europa sub soarele Orientului! Când am văzut pentru prima oară un pus-pus la Colombo, îmi închipuiam cu bună credință că nici odată nu m'aș lăsa tras de semenul meŭ, egalul meŭ în fața legei, fratele meŭ, etc. etc. La equator toate acestea sunt vorbe goale.... Fratele care mă trage astfel, numai o sudoare, ridică din umeri când, după un număr respectabil de kilometri, îi spun să se hotărească; o pleacă iute, foarte fericit de cum își duce viața; și visător, mi se pare că citesc pe bronzul umerilor săi: „Ziua de opt ore e interzisă în această comună". Priviți-l când pornește, ușor ca o pană, sărind între hulube, circulând ca un țipar printre miile lui de semeni. Și toate acestea, dacă vă place, la equator la 30 grade și pe o ploae caldă... Cu adevărat exist saŭ visez? Sunt eŭ?... Mă simt mișcat de recunoștință pentru libertatea și bucuriile care mi-aŭ fost îngăduite de favoarea că nu m'am născut între hulube, de compătimirea pen-

tru acest sărman Malaes care mă duce cu mâinile sale... Fiĭ liniştit, bătrânul meŭ, nu veĭ fi decepționat.

DE PRIN LUME

STATELE-UNITE (California). *Un testament original.* — De curând un milionar american anume M. W. Thompson Brown, care a suferit mult timp de măsele, din cauza cărora a şi murit, a lăsat un testament foarte original. Brown n'a lăsat averea Statuluĭ saŭ rudelor, nu, el a lăsat întreaga avere unuĭ dantist pentru ca cu 250 miĭ de francĭ să deschidă o clinică dentară unde să se dea gratuit consultatiile.

ENGLITERA. *O cruciadă pentru higienă.* — Doamnele din Londra sub conducerea actriţeĭ Miss Sena Ashwell de la „Women Imperial Health association" aŭ întreprins, pentru prima oară în Europa, o aşa zisă „cruciadă a higieneĭ". Scopul acesteĭ expedițiunĭ este să parcurgă Anglia în lung şi in lat pentru a predica higiena locuitorilor de la sate. In strigătele de: Spălaţi-vă! îngrijiţi-vă! etc. aceste predicatoare ale sănătăţeĭ pătrund în casele locuitorilor unde daŭ diferite sfaturĭ practice, relativ la sănătate.

STATELE-UNITE. *Voiaj de nuntă economic.* — O tânără pereche din Rouses-City, se hotărâse să facă călătoria de nuntă într'un mod cât se poate de puţin costisitor. Planul lor era pe cât de original pe atât de practic. Tineriĭ se îmbrăcară ca oamenĭ de la C. F. A. şi se suiră în vagon. După o călătorie de maĭ multe zile, eĭ fură descoperiţĭ. A doua oară se vârâră într'un vagon al unuĭ tren de marfă unde merseră până la Chicago, ţinta călătorieĭ lor. Fără îndoială e foarte greŭ să te azardezĭ într'asemenea aventură, dar Americanul nu ştie inmic. „Won neutsch", cum zice el.

DANEMARCA. *Expediţia luĭ Mikkelsen.* — Comitetul danez al expediţieĭ Mikkelsen a primit de la locotenentul Laub, al doilea căpitan al vasuluĭ „Alabama", (vas trimis în expediţie către polul Nord) o telegramă în care spune că membriĭ expediţieĭ aŭ sosit cu bine la Aalesinud, venind pe un vas din Groeland. „Alabama" a rămas printre gheţurĭ, 3 oamenĭ aŭ venit în săniĭ până la pământurile luĭ Lambert. Pe drum eĭ aŭ găsit 3 cadavre de eschimoşĭ, probabil plecaţĭ si eĭ spre pol. Frigul e de nedescris. Picioarele unuia din oameniĭ vasuluĭ eraŭ complectamente înghețate, din care cauză el a sucombat. Diminețile sunt splendide; asemenea nopţile. In curând ne vom întoarce nu fără rezultat.

GRECIA. *Un nas considerabil.*—Intr'una din panoramele din Corfu, printre alte rarităţĭ se găseşte şi un om al căruĭ nas considerabil e de 25 centimetri. El se numeşte Sotapac Fanuris şi e expus la renumita panoramă „Uvik-Panoramas".

Trad. de **G. Rosin**

ECHITAŢIUNEA VIITORULUI

Intr'o epocă în care automobilul tinde din ce in ce maĭ mult să detroneze calul, în care aeroplanul face să spere că omul va dispune în curând de mijloace de transport foarte repezĭ, e foarte curios de semnalat sforţările făcute în Anglia ca să se popularizeze monturĭ nouĭ, destul de neaşteptate.

Şi-apoĭ, de ce nu? Gustul sportuluĭ s'a împrăştiat atât de câţĭ-va anĭ în cât incercarea aceasta poate fi încununată cu succes. Ideile originale aŭ totdeauna apărătorĭ ferventĭ. Orĭ ce călăreţ va găsi interesant să încalece o zebră capricioasă şi iute şi să'ĭ studieze caracterul atât de diferit de cel al caluluĭ.

Nimic imposibil, nicĭ în întrebuinţarea lamelor pentru că de multă vreme indieniĭ din America de sud le întrebuinţează calităţile de iuţeală. Muflonul ar fi poate maĭ puţin practic, dar ce montură originală pentru o plimbare!

Maĭ cu seamă struţul prezintă un mare viitor ca mijloc de locomoţie repede şi ieftină.

Struţiĭ nu cer aceleaşĭ îngrijirĭ ca şi caiĭ şi sunt de un oare-care profit cu penele şi ouăle lor. Şi apoĭ, alt avantagiŭ, poţĭ învăţa singur ostritatiunea. N'aĭ de cât să te agăţĭ de aripĭ şi să te aşezĭ bine. Intâia plimbare oferă o senzaţie de clătinare de vapor saŭ de omnibus. Dar te obişnueştĭ repede cu aceste neplăcerĭ, carĭ nu sunt proprĭ numaĭ struţuluĭ. Martorĭ sunt aceia carĭ s'aŭ urcat

Struţul va fi calul viitoruluĭ

Călare pe zebre

pe o cămilă, pentru întâia oară.

Ca să te apropii de struț, trebue să-l apucĭ de gât și să ĭ puĭ un sac în cap. Când i se sare în spinare, cine-va îĭ scoate sacul. Pe urmă nu maĭ e vorba de cât să te țiĭ bine. Când îșĭ ia trapul, bipedul acesta face ușor două-zecĭ de milurĭ pe ceas.

Sunt struțĭ pașnicĭ, dar sunt și alțiĭ răĭ. Unul din obiceiurile lor rele este de-a se repezi drept la câte un șanț saŭ la câte un zid și de a se opri brusc la un metru de obstacol, ceea ce înspăimântă pe călăreț.

Aceasta nu împiedică pe englezĭ de a se gândi serios la organizarea curselor de struțĭ, ceea ce va fi foarte amuzant.

Cursele de mehara făcute în fiecare an în Algeria și în Egipt, nu aŭ oare un mare succes pe lângă coloniile europene?

Muflonul e maĭ puțin practic pentru călărie, dar e original

Lamele sunt foarte apreciate de Indieniĭ din America de Sud

Cum se vânează în Argentina

Eram prin luna Iunie în localitatea numită Caballas, ce se găsește în sudul Argentineĭ. In acest timp pe acolo e iarnă. Oameniĭ din partea loculuĭ sunt foarte primitorĭ și se ocupă maĭ ales cu creșterea vitelor. In timpul veriĭ gonesc pe întinsele pampas zecĭ de turme și iarna vânează saŭ prind caĭ sălbatecĭ. De obiceĭ argentineniĭ vânează lupĭ, urșĭ cenușiĭ, cerbĭ, vulpi, bisonĭ, struțĭ, puma, etc. La aceste vânătorĭ nu merg mulțĭ oamenĭ. Douĭ oamenĭ și chiar unul singur se duce și lipsește câte o săptămână saŭ maĭ mult, cutreerând țara în lung și în lat.

Pentru vânătoare se servesc de lassa și de pușcă; foarte rar însă de pumnal pentru că eĭ vânează tot-deauna călărĭ. Proviziunile, hrana și munițiunile, sunt duse de bivoliĭ din Europa se deosibesc de bivoliĭ din Europa prin faptul că sunt maĭ sveltĭ, fug foarte repede și nu obosesc ușor. Eĭ sunt încărcațĭ cu lucrurile trebuincioase și se leagă unul de altul cu ajutorul cozilor lor. In fruntea convoiuluĭ de bivolĭ e legat un cal care-ĭ conduce și-ĭ silește să meargă maĭ repede.

Vânătorul după ce urmărește animalul ceasurĭ întregĭ până ce obosește, caută să-l prindă cu lassa. In caz că nu poate fi prins, îl împușcă. Dar lucrul acesta se întâmplă foarte rar, căcĭ argentinianul e vânător renumit. El e deprins din copilărie să mânuiască lassa și pușca. Rătăcește toată viața pe întinsul pampasurilor nefiindu-ĭ frică de nimic, și neavând ajutorul altuia.

Trad. de **Greluiev**

DIN VIAȚA ALBANEZILOR

VENDETTA

Era ură mortală între cele două familiĭ miridite din Cossovo. Ver-Godabey, șeful primeĭ familiĭ, într'un moment de furie, ucisese pe fiul veciuluĭ săŭ, și să vedețĭ cum:

Se întorcea tânărul de la câmp, cântând, când se întâlni cu Ver-Godabey. Benga trecu înainte, făcându-se că nu-l vede *).

Bătrânul îĭ atrase atenția.

Tânărul Benga se întoarse și'ĭ răspunse:

— Pe lașĭ nu-ĭ salută nicĭ un bun miridit.

— De ce mă numeștĭ laș, fiu de câine? întrebă bătrânul, căruia mânia i se urcase în față.

Benga se depărtă râzând batjocoritor.

Și atuncĭ Ver-Goda ridică pușca și trase.

. . . .

— Vendetta! strigă bătrânul, tatăl luĭ Benga, când văzu aducându-i-se cadavrul neînsuflețit al fiuluĭ săŭ.

Și apucând pușca din cuĭ se repezi afară.

N'are ce face bătrânul, s'a dus noaptea. Alah să-l ajute și să-l păzească de grodsiĭ **).

A doua zi cadavrul luĭ Ver-Godabey fu găsit în curtea caseĭ sale cu un glonte între ceĭ douĭ ochĭ. Răzbunătorul Jogu dispăruse și dânsul.

In sfârșit corpul luĭ fu găsit sdrobit în fundul uneĭ prăpăstiĭ, nu departe de sat. Se dovedi că fiul beyuluĭ, găsind pe tatăl săŭ mort în ogradă, plecase în urmărirea ucigașuluĭ și-l prăvălise în prăpastie.

Autoritățile turceștĭ cercetară și trimiseră douĭ-treĭ jandarmĭ să-l prindă. Dar un miridit îșĭ cunoaște muntele. El rămase nedescoperit.

Și vendetta îșĭ urmă cursul.

. . . .

Consiliul bătrânilor se adunase. Capiĭ celor două familiĭ, fiul cel mare al luĭ Ver-Goda și un cumnat

*) In Albania tineriĭ trebue să salute tot-deauna pe ceĭ bătrânĭ și vitejĭ renumițĭ; pe ceĭ dintâĭ, chiar dacă nu-ĭ cunoaște.

**) Stafiĭ.

al bătrânuluĭ Bir-Roda, ucis în vendettă, se prezintară înaintea tribunaluluĭ. Sfătuițĭ de rude, prietenĭ, ceĭ douĭ capĭ înclinau spre împăcare.

Numărul ucișilor era egal din amândouă părțile.

Hotărără să dea unul celuĭlalt treĭ mieĭ cu lâna lor, iar în schimb să primească câte un catâr negru. Fratele luĭ Benga ceru ertare pentru fratele său mort de insulta adusă familieĭ.

— Să se aducă cupele de împăcare!

Dușmaniĭ de pân'acum își dădură mâna.

— Ridicațĭ paharele, fraților...

— Oamenĭ, strigă unul după a căruĭ răsuflare repede se vedea că alergase cu toată iuțeala, băiatul maĭ mic al luĭ Ver-Goda-bey a ucis pe fratele tău Bir-Goda.

Strigăte și jurăminte de răzbunare răsunară.

Bătrâniĭ din consiliu nu maĭ insistară; rămaseră tăcuțĭ.

. . . .

Și vendetta reîncepu între cele două familiĭ.

Trad. de L. Klar.

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

Celalt somnoros, înghețat de frică, tremurând, caută în zadar să fugă. Și culmea friceĭ luĭ chiar îl scapă.

— Staĭ culcat, nu te mișca! îĭ strigă regele.

Prăpădit, aproape leșinat, mizerabilul șeade pitulat pe pământul în care ar vrea să fie îngropat și să dispară.

Fascinațĭ de melopea care devine maĭ tărăgănătoare și molеșită, șerpiĭ îl ating, făcându'l să îndure chinuriĭ de moarte.

Apoĭ, fluerând, ridicând capul în sus, sosesc veselĭ din toate colțurile înspre punctul central pe care 'l formează tânăra fată ghemuită în leagănul eĭ.

Toțĭ se opresc în cerc pentru a'șĭ atinge inelele, apoĭ se ridică și țintesc pe Madiana cu ochiĭ lor aspri și sclipind dobitocește.

Unul din eĭ se încolăcește pe după parul hamaculuĭ, care e în dreptul capuluĭ, se furișează până sus, își prinde coada și lasă să'ĭ spânzure gura în jos, d'asupra fantasticeĭ vrăjitoare.

Un altul își ia ca punct de reazăm frînghia leagănuluĭ, se lipește și alunecă până în hamac, unde se urcă pe umeriĭ Madianeĭ.

Cu un sânge rece ne maĭ auzit, ea îĭ scuipă în beregată și îngrozitorul animal încetează orĭ-ce mișcare, pare că doarme.

Bandițiĭ privesc încremenițĭ acest spectacol ciudat și colosal.

Ințeleg că Madiana, apărată de aceste fiare, pentru un moment le scapă cu desăvârșire.

A, acum nu maĭ îndrăsnesc să facă pe grozaviĭ ca maĭ adineaurĭ și nicĭ maĭ cugetă a se apropia de hamacul în care Madiana se joacă cu șearpele sunător, care pare îmblânzit!

Cu toate acestea liniștea tinereĭ fete, înfățișarea eĭ aproape nepăsătoare, îĭ liniștesc puțin.

— Știĭ că nu e de glumit cu ea, stăpâne? zice hoțul regeluĭ.

— Da, ne-a jucat bine drăcoaica! Cunoaște bine pădurea! Dar muzica asta care 'ĭ îmblânzește pe toțĭ și carĭ vin ca la o poruncă. Ia te uită cum se joacă cu ăla care a ucis pe bietul nostru camarad.

Este ceva ne maĭ văzut!

— Ce e de făcut, stăpâne?

— Așteaptă, am o idee! zise regele. Madiana, mă asculțĭ?

Atuncĭ ea scuipă din noŭ în gura celuĭ d'al douilea șearpe, care cade în hamac și se vâră lângă ea.

Nepăsătoare și cu ironie, răspunde cu vocea eĭ armonioasă:

— Ce pofteștĭ?

— Te aperĭ și'țĭ admir puterea și originalitatea mijloacelor d-tale. Am hotărît însă că veĭ rămâne în mâinele mele cu orĭ-ce preț.

— Atuncĭ vino de mă ia!

— Glume zadarnice! Nu am nicĭ vreme și nicĭ voința de a mă da pradă. Cer de la d-ta să trimețĭ aceștĭ șerpĭ de unde i-aĭ adus.

— Și eu cer să mă lașĭ să plec numaĭ decât la Nameles.

— Refuz!

— Și eu refuz!

— Cum îțĭ va plăcea! Dar te înștiințez că am să întrebuințez un procedeu foarte periculos ca să înlătur acești monștri.

— Imĭ este tot una!

— Gândește-te! Iți dau un sfert de oră.

— Nu mă tem nicĭ de d-ta, de nimenĭ, nicĭ de moarte! Nu'țĭ voiu ceda.

— Fie ce-o fi! D-ta aĭ vroit-o.

VI

In fața casinuluĭ «Două-urechĭ» se întinde o pânză mare, între douĭ bambușĭ înfipțĭ în pământ, pe care sunt mâzgălite fel de fel de bazaconiĭ.

Sunt orele 12. Sala este înțesată de lume; sunt peste o mie de persoaone carĭ așteaptă abia răsuflând și nerăbdătorĭ.

Stăpânul cazinuluĭ e în culmea feriririĭ; stă pe estradă, voios, lângă Braț de fier, care privește și el împreună cu Fichalo și Mustic.

— Eĭ, căpitane, eștĭ gata? întrebă el.

— Sunt gata, răspunde cu hotărîre Braț de fier.

— Băgare de seamă! zice patronul.

In fața lor stă Tom Canon, șampionul lumeĭ, împreună cu martoriĭ luĭ, treĭ svânturaticĭ autenticĭ, carĭ râd și șoptesc.

In jurul lor, în sgomotul mulțimeĭ, se fac prinsorĭ nebune.

Cu mâna pe pieptaru-ĭ monstruos, cu înfățișarea unuĭ Hercul străin, Tom Camon salută mulțimea care 'l aclamă.

Apoĭ răsuflând cu dispreț printre buze, adăogă privind la Braț de fier:

— Ți-aĭ făcut testamentul, băete?

— Pentru ce? întreabă tânărul Braț de fier.

— Pentru că cu pumnul acesta o să te ducĭ după ceĭ douĭsprezece tinerĭ pe carĭ i-am trimis pe lumea cealaltă.

— Vom vedea noĭ numaĭ decât!

— Aidețĭ, suntețĭ gata, le strigă patronul.

— Da, suntem gata!

— Mă lupt cu d-ta, zice Tom Canon întinzând mâna sincer, fără ură, pe moarte!

— Sincer și fără ură, sunt al d-tale, răspunde Braț de fier.

Imediat amândouĭ își strâng mâinile. Braț de fier, cu un aer ciudat, se uită lung la atlet și nu'ĭ dă drumul de mâinĭ.

Fața luĭ Tom Canon exprimă mirare, apoĭ groază și insfârșit durere.

Privirea luĭ Braț de fier devine crudă. Tom Canon îngălbenește, gura i se strâmbă și cu o mișcare convulsivă își scutură brațul. Braț de fier zâmbește mereu și zâmbetul cu privirea împreună fac să se înfioare chiar mulțimea care tace, fascinată.

Tom Canon răsuflă greu, își pleacă capul înapoĭ, închide ochiĭ și strânge din dințĭ pentru a'șĭ înăbuși un țipăt de durere. Corpul luĭ monstruos se svârcolește, nădușelile încep să 'ĭ curgă pe fața-ĭ bestială și contractată de o înspăimântătoare expresie de suferință.

Se aude o ușoară trosnitură, sângele țâșnește din unghiile boxoruluĭ.

Strigătul, urletul bestieĭ mutilate ese din gâtlejul luĭ.

— A! a! a!

Braţ de fier, nepăsător şi teribil, strânge înainte.

Tom Canon se clatină, din ochĭ îĭ curg lacrămĭ, începe a tremura din tot corpul, vrea să leşine, chinuit, sdrobit.

Cu o voce ciudat de liniştită şi a căreĭ nepăsare face să se înfioare chiar şi spectatoriĭ. Braţ de fier îĭ zice:

— Te daĭ învins?

Orgoliul profesional şi maĭ cu seamă turbarea de a pierde pentru totdauna prestigiul care făcea din el groaza contestaţilor, sunt maĭ tarĭ decât suferinţa.

— Nu! răspunde el silit.

— Cum vreĭ.

De când s'a început lupta aceasta ciudată n'a trecut maĭ mult de un minut.

Mustic şi Fichalo, cu gurile căscate de admiraţie, privesc la stăpânul lor cu o bucurie pasionată.

Radios, uimit, neputând crede ochilor, patronul casinuluĭ ar vrea să'şi urle entuziasmul luĭ care isbucneşte.

Mulţimea, înfiorată, aşteaptă desnodământul.

Tom Canon neputând pricepe o asemenea putere la un om de o înfăţişare ordinară, vrea să încerce o sfortare pentru a scăpa de acea încleştare, care 'ĭ sdrobeşte mâna şi oasele şi'ĭ sfâşie pielea.

Se aruncă deodată repede înapoĭ, nădăjduind că greutatea enormă a corpuluĭ său va face să'ĭ dea drumul.

Braţ de fier însă, prevăzând această manevră dictată de supremul instinct de conservare, maĭ răsuceşte în loc braţul deja amorţit al herculeluĭ.

Această răsuceală este tot aşa de îngrozitoare ca şi strânsoarea.

Se aude o nouă trosnitură, maĭ lungă şi maĭ grozavă ca cea dintâĭ.

Tom Canon scoate un ţipăt sfăşietor şi cade în genunchĭ gemând:

— Fie-ţĭ milă! Sunt învins, ciopârţit... Fie-ţĭ milă... Mor!

La aceste cuvinte Braţ de fier îĭ dă drumul mâineĭ, care cade moale, însângerată, ţeapănă.

Invingătorul, cu vocea luĭ impasibilă în mijlocul uneĭ tăcerĭ de moarte, îĭ răspunde:

— Te-aş fi lăsat în pace, dacă te-aĭ fi declarat un knock-ut! Acum e prea târziu. Braţul d-tale este fracturat la umăr şi veĭ rămâne invalid. Pumnul d-tale nu maĭ omoară pe nimenĭ.

Dar Tom Canon nu'l maĭ aude; prăpădit de îngrozitoarea suferinţă, cade leşinat.

Patronul casinuluĭ, care nu prea e de felul luĭ impresionabil, murmură încremenit:

— Aĭ sfărâmat mâna luĭ Tom Canon ca şi cum aĭ fi rupt o lulea. Ce om eştĭ d-ta?

— Bravo! Bravo! Hura!

— Bravo, stăpâne! se aude glasul ascuţit al luĭ Mustic.

Mulţimea, într'un avânt, urlă:

— Ura, Braţ de fier! Trăiască căpitanul! Bravo, Braţ de fier!

Vor să'l ridice pe sus.

El salută modest, pe când se ridică corpul luĭ Tom Canon.

Stăpânul casinuluĭ îĭ opreşte însă cu o mişcare:

— Heĭ, staţĭ, d-lor! Veţĭ ridica pe sus pe acest măreţ şampion, dar după ce va fi îndelinit toate părţile programuluĭ. Lăsaţi-l încă cincĭ minute să se odihnească şi să se pregătească pentru lupta care va urma, vrea să zic pentru duelul cu revolverul. Avem treĭ înscrişĭ: onorabiliĭ gentilomĭ carĭ au slujit de martorĭ sărmanuluĭ Tom Canon.

Ceĭ treĭ onorabilĭ gentilomĭ carĭ sunt adevăraţĭ banditĭ, au o mutră plouată, cu toată faima ce au în lume de hoţĭ grozavĭ.

Poate că le-ar plăcea maĭ bine s'o ştearga, chit ca maĭ târziu când le-ar veni bine să dea şi eĭ o păruială luĭ Braţ de fier, dar această faptă le-ar sfărâma cu desăvârşire prestigiul. Cu toate acestea eĭ nădăjduesc să fie biruitorĭ, căcĭ se cunosc ca nişte trăgacĭ de prima forţă.

— Aĭ revolver bun, căpitane? întreabă patronul casinuluĭ pe Braţ de fier.

— Scumpul meu, eu mi-am pierdut pe al meu şi mi-a fost cu neputinţă a'l înlocui, de oare-ce am fost jefuit până la un ban, aşa că acum nădăjduesc să'mĭ împrumuţĭ d-ta unul.

— Foarte bine; ia'l pe al meu.

— Iţĭ mulţumesc; dar d-ta rămâĭ dezarmat?

— Nu avea grije, maĭ am unul în buzunar la fel cu al d-tale.

In urma acesteĭ convorbirĭ stăpânul porunceşte câtorva servitorĭ arabĭ ca să aşeze lumea pe stânga şi pe dreapta pentru a lăsa loc liber la mijloc.

— Oamenĭ bunĭ, strigă patronul către mulţime, arătând revolverul ce ţinea în mână, matchul cu revolverul are să înceapă numaĭ decât.

Staţĭ la o parte şi nu vă apropiaţĭ. Ar fi periculos de a trece peste linia tiruluĭ.

Martoriĭ vor sta în primul rând, iar luptătoriĭ la fie-care extremitate a aleeĭ. Intre eĭ va fi o bună depărtare.

Cazinul este aşezat de la Nord la Sud. La cele două capete ale aleeĭ se ridică împlântat în pământ un dulap mare.

Fie-care din luptătorĭ trebue să se reazăme de ele, aşa stă scris în program.

— Pentru ce? întrebă Braţ de fier.

— Pentru a împiedica vre-o lovitură de glonţ care ar veni de afară.

— Bună prevedere. Mulţumesc.

— Eştĭ gata?

— Da.

— La loc, d-lor! strigă patronul.

Braţ de fier aşteaptă cu sânge rece semnalul.

Adversarul luĭ este un fugit din ocnă de maĭ mulţĭ anĭ şi răspunde la numele de: Piele. Este un păcătos, beţiv, jucător şi maĭ cu seamă un hoţ incorigibil, care nu trăeşte decât din hoţiĭ şi asasinate.

Se aşează dar la stâlpul luĭ cu un aer obrasnic şi ca un om foarte sigur de el.

Luptătoriĭ ştiŭ ce aŭ de făcut.

— Luare aminte! strigă patronul. Sunteţĭ gata?

— Da!

La cuvântul: Luare aminte, ceĭ douĭ adversarĭ ridicară braţul.

— Unu... douĭ... treĭ!

Spre mirarea tutulor celor de faţă, se auziră două focurĭ unul după altul, aproape în acelaş timp, apoĭ numaĭ decât un al treilea.

Un nor de fum trece pe dinaintea ochilor luĭ Mastic şi un strigăt îĭ scapă văzând pe Braţ de fier că tresare.

Sgomot mare, alaiu; mulţimea furioasă se ridică, urlând din toate părţile, pe toate tonurile:

— Trădare! Moarte laşilor! Trădare!

Mustic se repede la Braţ de fier, al căruĭ obraz este plin de sânge, pe când patronul vociferează, arătând revolverul:

— Tăcere, blestemaţilor! Tăcere!

Fichalo înjură şi sgudue pe un derbedeu, pe care 'l gătue cu o putere şi o conştiinţă demnă de toată lauda.

— A, d-le, d-le! eştĭ rănit? — întreabă Mustic pe Braţ de fier.

— A, o mică sgârietură pentru care cred că D-zeu mă iartă fiind-că am lăsat pe zevzecul acela să mi-o facă! Dar cu el ce este?

— D-ta crezĭ că m'am uitat la el? Suferea de moarte, înghetasem de frică.

— Eştĭ drăguţ, băete, scumpul meu! Aide, dă-mĭ mâna!

Patronul împinge mulţimea, o dă la o parte şi se apropie de Braţ de fier, sbierându-ĭ aproape:

— Bravo, căpitane! Mânueştĭ revolverul ca un înger! Derbedeul acela de adversar a primit glonţul d-tale drept în piept. Acum îl văzuĭ cu nasul vârât în nisipul înroşit, pe care îl muşcă cu dinţiĭ de durere.

— Dar bine, cum s'a întâmplat? Eu, din cauza fumuluĭ, nu am putut distinge nimic.

— Ce vreĭ? este blestemata de trădare, pe care o bănuiam eu, dar am preîntâmpinat-o la timp.

In vremea aceasta mulțimea este ca turbată; s'a apucat de omul căruia Fichalo i-a scos limba; îĭ trece o sfoară pe după gât, îl târăște; el începe a sbiera, simțind moartea ingrozitoare care e gata a'l lua.

— Braț de fier, uimit, caută a se lămuri.

— Dar spune mĭ, te rog, ce însemnează toate acestea, căcĭ nu înțeleg nimic.

— Foarte simplu: Pe când dam semnalul de foc, mă uitam la martoriĭ luĭ Piele; nu aveam încredere. Văd douĭ inșĭ carĭ, ascunșĭ după un al treilea, te ochesc, îndreptându-șĭ revolverele către d-ta. Vroiau să te asasineze. D-ta tragĭ. Piele trage în acelaș timp și primește glontele d-tale. Ceĭ douĭ banditĭ însă vor să iuțească detunătura. O simt, atuncĭ trag și eu două focurĭ. Ceĭ douĭ derbedeĭ cad pe rând cu câte un glonte în piept.

— A, Landlord, -țĭ datoresc viața!

— Și eu îțĭ datoresc cel maĭ frumos succes din viața mea! Vezĭ, sunt un impresario proeminent. D-ta îmĭ aducĭ în casă 40 miĭ de dolarĭ; 10 miĭ sunt aĭ d-tale.

— Dar e prea mult, prea mult!

— Lucrul este convenit, dragul meu; afacerile sunt afacerĭ.

— La moarte, la moarte! vociferează lumea.

. . . .

In mâinile furioșilor nebunĭ carĭ miros sânge, mizerabilul nenorocit nu maĭ este decât o bucată omenească în nesimțire și inconștiență.

Il târăsc afară. Un negru mare, vioiŭ și sprinten ca o maimuță se urcă pe cel dintâĭ pom, care este în fața ușeĭ, cu căpătâiul frânghieĭ între dințĭ. Trece frânghia pe după cracă, cu mâinile crispate 'l apucă și strigând: Sus! Sus! corpul se sue, se ridică, învârtindu-se. Mulțimea sbiară și aplaudă, pe când negrul face un nod frânghieĭ.

Călăul amator scoboară repede jos și din toate părțile se văd pumnĭ crispațĭ cu revolverele în sus.

Un foc se aude... dominând zarva.. apoĭ 10... apoĭ 100.... formând un cerc de flacărĭ și de fum, în mijlocul căruia acolo sus, corpul se învârtește ciuruit de gloanțe.

— Vrem să bem! Dă-ne de băut!

— Miĭ de tunete! Landlord, vrem să ne daĭ toată pivnița ta astăzĭ!

Așa se aude acum, în locul strigătelor turbate ce se auziseră până aci.

— Dar nu s'a isprăvit încă, zice Braț de fier: maĭ este duelul cu sabia.

— Așa e, aĭ dreptate, uitasem!— răspunde Landlord.

Mulțimea a uitat și de duelișt și de luptătorĭ și de tot în fața băuturilor ce li se aduc.

— Pre legea mea, văd că nu maĭ este nimenĭ! Ziua asta n'a fost bună pentru aceĭ bandițĭ grozavĭ, căcĭ după cum vezĭ, au fugit de n'a maĭ rămas nicĭ unul. Aceștia însă nu sunt oamenĭ carĭ să se lase de partidă cu una cu două; cu siguranță, pregătesc vre-o revanșă sângeroasă.

VI

La marginea unuĭ golf, ale căruĭ ape dorm liniștite la adăpostul semnalelor, stă o luntre indiană.

Lângă luntre, la adăpostul unuĭ evantail al uneĭ foĭ late, mănâncă cu mare poftă patru tovarășĭ și vorbesc încet: Braț de fier, Mustic, Fichalo și un indian de adevărată rasă.

Treĭ din eĭ sunt foarte bine armațĭ: revolverul la cingătoare și sabia în fața lor. Indianul, cu brațele și picioarele goale, are lângă el un fel de cimpoĭ și un tub lung de fluerat. Pe banca luntreĭ stă un câine cafeniu deschis, cu ochiĭ viĭ și cu urechile lungĭ.

— Iată,—urmă Braț de fier, mâncând,—am dispus de voĭ, dragiĭ meĭ, fără să vă spun cel puțin unde mergem.

— O, mie puțin îmĭ pasă, dacă sunt cu d ta pe un loc și dacă pot să hoinăresc...

— Să hoinăreștĭ, zicĭ? Ce, tu aĭ venit aicĭ din propria ta voință, mititelule?

— Mărturisesc, stăpâne! Intreabă și pe Fichalo!

— Se vede că Mustic are gărgăunĭ în cap, stăpâne! răspunde Fichalo.

— Prostule, numaĭ tu zicĭ că am gărgăunĭ, dar stăpânul sunt sigur că nu are să zică ca tine.

— Ia povestește-mĭ, Mustic; dat fiind că vom da peste multe și nouĭ pericole, este bine să ne cunoaștem.

— Uite, stăpâne, sunt orfan, fără nimenĭ pe lume, copil crescut de asistența publică. La 13 anĭ—sunt tocmaĭ 10 lunĭ de-atuncĭ — m'am făcut băiat de marină. cu dorința de a alerga după aventurĭ. Am pornit înspre Saint-Nazaire. Aveam noroc; uneĭ năvĭ cu destinația spre Guyana engleză îĭ lipsea un băiat de marină. Intru eu, și iată-mă pe drum... pe marea nesfârșită... visul meu!

Sosesc la Damérara, dar mă îmbolnăvesc de frigurĭ galbene. Firește că mă băgară în spital, de unde maĭ târziu eșiĭ vindecat. Dar vaporul plecase și eu iată-mă rămas pe drumurĭ. O, nu pentru multă vreme! Maĭ mulțĭ inșĭ vor să plece în spre minele Contesté; îmĭ oferă strălucita pozițiune de «boy», care aci înseamnă a face de toate. Am primit și sosesc după o călătorie de 6 săptămânĭ.

Mi se urăște la aceștĭ patronĭ, îĭ părăsesc și intru la Landlord, unde am văzut multe și de toate, vărsând nectar tinerilor din Namelles!

Apoĭ făcuĭ cunoștința d-tale și acum plec cu d-ta, plin de entusiasm, pentru că d-ta eștĭ un om cum nu sunt douĭ la fel și că bănuesc cam unde o să mergem.

— Bravo! Sunt mulțumit că cunosc antecedentele tale și de oare-ce îțĭ plac aventurile, aĭ să fiĭ servit după plac.

Dar tu, Fichalo, ce e cu tine? Spune-mĭ și de tine, că vreau să aflu, să te cunosc...

— O, eu sunt vier! Este o meserie bună când e vie... și când nu e, atuncĭ păzeștĭ pe cel din pivniță.

Deodată indianul se ridică, făcu un gest cu mâna și începu a fluera scurt.

Pielea roșie ghicește o întrebare pe buzele luĭ Braț de fier.

— Genipa, simțit fum... om albĭ, care fac foc mare cu lemne, spune indianul într'un dialect stricat.

— Eu nu simt nimic, întrerupse Braț de fier.

— Tu alb... nu poțĭ mirosi... nas stricat...

— Se prea poate. Cu toate acestea cum știĭ tu că albiĭ au aprins focul?

— Nicĭ odată noĭ indieniĭ nu aprindem focul cu lemne de astea, carĭ miroase. Acum noĭ nu trebue să maĭ stăm aci.

— Dar ce e de făcut? întrebă Braț de fier.

— Să ne îmbarcăm.

— Da, ca să scăpăm pe Madiana, nu e așa, stăpâne? întrebă Mustic.

— Se înțelege, micule!

Ceĭ patru tovarășĭ se așezară în luntrea indigenă, săpată în trunchiul unuĭ bemba. Pielea roșie stă în față, cu câinele lângă el, la spatele luĭ Mustic și Fichalo; apoĭ Braț de fier.

Genipa, negru, manevrează cu multă îndemânare înainte, fără sgomot, ca pe untdelemn.

Și în timpul aceseĭ înotărĭ tăcute Braț de fier, increzător în instinctul prodigios al călăuzeĭ luĭ, se lasă în prada gândurilor sale.

— In adevăr sunt un paradox vietuitor. Insărcinat cu cea maĭ pașnică misiune, hotărît a înlătura orĭ-ce ar putea semnala prezența mea, silit de a lucra în tăcere, debutez cu un sgomot grozav... și acum iată-mă însemnat în tot Contesté.

Vream să stau aci in umbră, și plec cu războĭ. Am tot interesul să nu'mĭ fac dușmanĭ și când colo îmĭ fac o ură neîmpăcată printre ceĭ maĭ renumițĭ bandițĭ.

Ca culme, mă las să fiu furat de hârtiile cele maĭ însemnate, principale, așa de prețioase ca viața mea, cu riscul de a vedea pe vre-unul din aceștĭ pungașĭ folosindu-se de ele, dân-

du-se drept mine, punându-se în pielea mea și eu încălțând toate crimele luĭ. A, frumoasă treabă maĭ făcuĭ și eu, ce e drept!

Și toate acestea pentru frumoșiĭ ochĭ aĭ d-reĭ Madiana, pe care abia am văzut-o de patru orĭ.

A, Don Quichotte, care eștĭ și veĭ rămâne veșnic păcălitul primeĭ tale mișcărĭ!

Eĭ, dar dacă nu aș fi Don Quichotte, nu aș fi eu... și-apoĭ Madiana este așa de nenorocită!

Insfârșit nu sunt nicĭ de plâns. Mi se fură 20 de miĭ de francĭ și câștig 50 de miĭ.

Landlord, care este o putere, se uita la mine chiondorâș și acum îmĭ este prieten. Eram singur și acum am cu mine pe Mustic și pe Fichalo.

Nu cunosc câtușĭ de puțin din viața sălbatică și Landlordul îmĭ dă pe indianul Genipa, o călăuză credincioasă, incoruptibilă, și cel maĭ experimentat din regiune.

Destinul îmĭ dă maĭ mult de cât mi-a luat. Astfel că datoria mea este să merg înainte fără șovăire, fără teamă,— și voiu scăpa pe Madiana!

Inainte Braț de fier și fie ce-o fi!

O mișcare înceată a indianuluĭ făcu să devieze pluta; încetul cu încetul pătrund cu toțiĭ în codrul acuatic.

O pereche de rațe, cu ciocul gros, sub o ciudată verdeață, sboara cu sgomot. Cu totul nevăzuțĭ pe după foile late, ceĭ treĭ călătorĭ așteaptă deslușirea călăuzeĭ.

Genipa se întoarce și zice încet:

— Tot n'ațĭ simțit nimic?

— Nu, răspunde Braț de fier.

— Fum mare, mult! răspunde negrul. Albiĭ nu sunt departe.

— De ce ne-aĭ oprit și ne-aĭ ascuns aci?

Indianul dă din umerĭ, ca un om căruia nu-ĭ plac frazele lungĭ, pune numaĭ degetul pe buze și'șĭ flueră câinele. Apoĭ își ia sabia luĭ prăpădită, pășește peste plută, se scufundă în apă până la umerĭ, trece printre semnele de ocolire, întovărășit de câine, care înoată alăturĭ de el.

Braț de fier, uimit, îl vede dispărând, pe când Mustic șoptește ca o suflare:

— S'a dus să vadă el maĭ întâĭ ce este, ca să ne lumineze.

— Ce misterioșĭ sunt oameniĭ aceștia!

— Și nu le este frică de nimic! adăogă Mustic.

— Eu, uite, numaĭ când mă gândesc să intru în mocirla aia, mi se sbârlește carnea pe mine.

— A, cum aș vrea să fiu maĭ bine la Beaugency, în viile noastre, adăogă Fichalo.

Luĭ Braț de fier îĭ venea să râdă auzind acest contrast neașteptat și pe Mustic care râdea ironic de bietul Fichalo.

— Da, râzĭ tu, zicea Fichalo, dar ce, ție îțĭ este bine aci, unde te prăjeștĭ ca un puiu în frigare? Și iată că nicĭ indianul ăla nu maĭ vine!

Adevărul este că era o căldură infernală, deși soarele era la scăpătat; înăbușeaĭ în acel cuptor și'țĭ venea aproape să leșinĭ. Nu era nicĭ un sgomot; ceĭ treĭ europenĭ simțesc și maĭ înspăimântător acest pustiu bănuitor, de unde se ivește în adevăr amenințarea oamenilor și a lucrurilor.

Lipsa luĭ Genipa ținu maĭ bine de o oră, apoĭ se reîntoarse cum plecase, cu sângele rece, ne maĭ pomenit, al raseĭ luĭ.

Noaptea începe a cădea; înainte de a pune mâna pe lopată, Braț de fier întreabă curios, pe șoptite:

— Eĭ, ce-aĭ văzut?

— Albĭ mulțĭ.

— Cățĭ?

— Foarte mulțĭ.

— Insfârșit, cățĭ?

Pielea roșie numără pe degete, se încurcă, apoĭ răspunde:

— Mulțĭ, mulțĭ... nu știu.

— Dar Madiana?

— Cu albiĭ, carĭ fac foc mare. Noĭ care ne vom duce acolo, s'o scapăm pe drăguța copiliță.

Acum este întuneric de tot; cu o ușurință și iuțeală foarte mare, pluta alunecă cu o viteză de nedescris.

Care este planul indianuluĭ? Mister! Acum încep și eĭ a simți mirosul fumuluĭ, care e în adevăr respingător.

— Unde mergem? întreabă Braț de fier, care începe a se enerva.

— Chiar eu, care am găsit debarcaderul...

Abia sfârși această frază și iată că pluta întâlnește un obstacol care 'ĭ încetinează mersul.

Nu e o isbitură; s'ar zice maĭ mult că a întâlnit o fringhie în drumul eĭ, o fringhie întinsă pe d'asupra apeĭ. Deodată se oprește în loc și se aude o detunătură violentă, întovărășită de o flacără gălbue.

Pluta, ridicată din fața, se învârtește în loc, pe când Braț de fier strigă:

— Miĭ de trăsnete, ne ducem la fund! Să scăpăm armele...

Și imediat ceĭ patru călătorĭ, cu câinele și tot materialul, se sbat în mijlocul valurilor.

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcțiuneĭ «Ziaruluĭ Călătoriilor», *strada Brezoianu, 11, Bucureștĭ.*

TOŢI ABONAŢII LA

„ZIARUL CALATORIILOR"

Participă, cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.

2) **Una pușcă fină de vânătoare** cu două țevi, cal. 12, din vechia și renumita abrică «Pieper-Bayard».

3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, calea Victoriei, 44, furnizorul Curței Regale.

5) **Un gramofon perfecționat.**

6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei No. 54.

7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezeluri și **o frumoasă tavă**, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, Bd. Elisabeta, 9 bis.

8) **Un ceasornic de biurou**, lucrat artistic în marmură și bronz.

9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, No. 53.

10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile.

11) **Patru pahare pentru ceaiu**, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin **«Ceasornicăria Colței»**, strada Colței, No. 31.

12) **Șease cămăși bărbătești** de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă, după alegere și măsură, carĭ se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie **La Patru sezoane**, calea Victorieĭ, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.

13) **O duzină crema** « **Flora** »

14) **O duzină săpun** « **Flora** »

15) **O duzină pudră** « **Flora** »

16) **Șease frumoase gente** pentru dame.

17) **Șease lingurițe** de dulceață.

18) **Zece linguri** pentru masă.

19) **Zece furculițe** pentru masă.

20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regeluĭ și Regineĭ, comandate anume pentru premiĭ.

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorțĭ, abonaților «Ziaruluĭ Călătoriilor».

PREŢUL ABONAMENTULUI:

Pentru 1 an leĭ 5; Pentru 6 lunĭ 2.60

Spre a participa la aceste premiĭ, abonațiĭ pentru un an primesc 2 bonurĭ, iar ceĭ pe 6 lunĭ 1 bon.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL”

ABONAȚILOR SĂI, CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«*Vila Luigi*», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea maĭ splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică* «*Marcu*», Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliurĭ, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscanĭ, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărțiturĭ pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză. **Un scrin** cu 7 cutiĭ lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză. Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victorieĭ, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: **Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu florĭ, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, Bucureștĭ, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaiu pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendula de perete «secesion» cu vitrourĭ, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuteriĭ en-gros și en-detail Frațiĭ A. et J. Roller, Bucureștĭ, str. Smârdan, 35, etajul I-iu.

O mașină de scris „Erika“, ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culorĭ, cumpărată de la Compania „Ideal“. Depositul mașinelor de scris din Buc. Palatul Eforieĭ, representant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nuculuĭ și **un ceasornic** pentru biurou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colțeĭ, str. Colțeĭ, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părțĭ. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia“, cumpărate de la „Compania generală“, biurou de informațiunĭ, Bucureștĭ, strada Smârdan, 29, etajul I-iu.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea maĭ superioară, coase și brodează cu cea maĭ mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașinĭ de cusut „Compania anglo-americană“, Bucureștĭ, str. Carol, 50, cu sucursale în Piteștĭ și Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecționat, remontabil în timpul mersuluĭ, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, complectă cu arcuș, cutie și accesoriĭ. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonurĭ de oțel, burduful dublu impermeabil și colțurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email“, compus din maĭ multe bucățĭ, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fiu, Bucureștĭ, str. Lipscanĭ, 15.

6 cămășĭ bărbăteștĭ de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă. **6 perechĭ** pantalonĭ (indispensabilĭ). **6 perechĭ** cioraprĭ fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, carĭ se vor confecționa după măsura câștigătoruluĭ de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane“, calea Victorieĭ, pasagiul Maca vis-à-vis de poliție.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academieĭ, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inișor cu borangic, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Caseĭ școalelor. **2 ceasornice** de aur pentru bărbat și două pentru damă; unul de argint rusesc pentru bărbat; **O brățară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; Idem unul cu safir; Idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasornice** de metal marca „Sonia“; **2 portfotografiĭ** de porțelan japonez, cu florĭ artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelarĭ dublé; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 benoclurĭ** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium“, Doamneĭ, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-luĭ Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos** premiu pentru grădină „Șanticler“, compus din un cocoș, 2 găinĭ și 12 puișorĭ; **Un curs** complect de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, carĭ se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonațiĭ noștri.

Afară de acestea, toțĭ abonațiĭ maĭ primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentuluĭ, un volum din interesanta scriere: **Memoriele regeluĭ Carol I.**

Anul XII.—No. 736. **10 BANI IN TOATA ȚARA** Mercuri, 15 Iunie 1911.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « ½ « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Când calul se mișca, Swindler simțea chinuri groaznice. — (Vezi pag. 5240).

LEGEA LINŞAGIULUI

«Round-up»-urile de primăvară sunt pe sfârşite în Wyoning şi livada îşi va regăsi în curând liniştea eĭ pentru şease lunĭ încă.

Mugind, nebunĭ, în urma taurilor carĭ le duc, animalele dau năvală, în neorânduială, apoĭ se opresc brusc, ridicând nourĭ de praf, carĭ o clipă îĭ ascund şi pe carĭ adierea îĭ duce departe, pe nivelul pământuluĭ.

Colo, în depărtare, tăindu-se cerul cu pământul, umbrele năvălitoare de «cowboys» apar şi dispar, aşa departe, că par alergând pe marginea uneĭ prăpăstiĭ şi pe carĭ o mişcare nesocotită ar fi de ajuns pentru a'ĭ precipita în azur.

Lunca răsună; pământul tremură sub galopurile desfrânate ale cailor, aerul este spintecat de ţipetele bicelor de foc ale «stockmen»-ilor şi lugubrele behăelĭ ale trupeĭ hărţuite. Puţin câte puţin în jurul animalelor cercul ameninţător se maĭ restrânge, până în momentul când noaptea liniştită aduce răgazul momentan oamenilor şi animalelor obosite, înecate, prăpădite.

Intunericul care vine de la est goneşte binişor înaintea luĭ cele din urmă făşiĭ de lumină agăţate de pietre şi de tufişurĭ înverzite şi, desprinzând de pe lucrurĭ haina lor strălucitoare şi cu miĭ de culorĭ, noaptea le îmbracă cu uniforma eĭ ştearsă şi cenuşie.

Icĭ şi colo, pe întinsa livadă, un punct licăreşte pe pământ; apoĭ punctul se precizează; umbre trec şi opresc un moment lumina luĭ gălbue. Este lagărul. Din el doĭ bărbaţĭ se scoală pe la miezul nopţeĭ, îşĭ flueră caiĭ şi o pornesc, cot la cot, în tăcere.

Este Jim-Keeley şi cu partenerul luĭ. O pornesc în galop şi ajung în faţa rauch-uluĭ 22. Cu coada «colt»-uluĭ său, partenerul loveşte în uşa de lemn. O mormăială, o înjurătură, apoĭ o întrebare.

— Deschide! strigă partenerul.

— Toţĭ, boys»-iĭ sunt la «round-up», la cincĭ leghe de aci, răspunde vocea; sunt singur în «rauch».

— Tocmaĭ cu d-ta avem treabă; dacă nu deschizĭ, spargem uşa.

Cel din năuntru se gândeşte probabil că ceĭ de afară ar face aşa precum zic, căcĭ deschide uşa, ţinând un «six-hooter» în spre vizitatorĭ.

— Ce poftiţĭ?

— Pe d-ta, Swindler, mormăe Keeley.

Şi năvăli ca un taur în intredeschizătura uşeĭ, care abia lăsa să străbată braţul unuĭ om. Isbitura acestuĭ mare corp de 95 de kilo, desfăcu uşa, care se deschise peste omul cu revolver înainte ca acesta să aibă vreme să tragă; arma se rostogoli de o parte şi omul fu înăbuşit sub greutatea agresoruluĭ luĭ.

— «Lasso», articula Keeley, ţinând pe Swindler, care se svârcolea ca un vierme tăiat în două şi care făcea sforţărĭ supraomeneştĭ pentru a scăpa de îngrozitoarea strânsoare a colosuluĭ.

«Lasso»-ul (frînghia) adusă, omul fu legat măr, trântit pe pântece pe coama unuia din caĭ şi prins ca o simplă manta de ploaie de cele patru hăţurĭ carĭ atârnau la spatele şeleĭ. Apoĭ, fără a ţine seamă de văicărelele şi înjurăturile prizonieruluĭ, Keeley şi partenerul luĭ porniră drept în spre livadă.

Galopul lor ţinu o oră şi maĭ bine; insfârşit se opresc lângă un pom isolat, aproape uscat.

— Ia frînghia unsă şi sue-te în pom, zice Keeley desfăcându-şĭ victima, care căzu la picioarele caluluĭ ca o cârpă udă.

Partenerul se sui încet şi apucă o cracă. Keeley legă mâinele luĭ Swindler la spate şi'ĭ dete să înghiţă câteva picăturĭ de whinsky. Apoĭ îl urcă pe cal. Efectul amesteculuĭ de alcool şi de frică deslegă limba prizonieruluĭ.

— Ertare, Keeley, ce vreĭ să facĭ?

— Aĭ să vezĭ acum, răspunse Keeley, aducând calul sub craca pe care partenerul său încălecase. Urcă-te sus pe cal; nu'ţĭ fie teamă de nimic, este blând...

— Dar...

— Urcă-te, îţĭ zic, că altfel...

Zăpăcit, nepricepând ce avea să se petreacă, căcĭ încă nu văzuse pe partener, Swindler se supuse.

— Staĭ drept! maĭ zise Keeley.

Capul luĭ Swindler era acum la un metru aproape de craca cea mare.

Apoĭ, adresându-se parteneruluĭ, zise:

— Aide!

Frînghia căzu pe umeriĭ prinsuluĭ fără ca s'o poată evita; nodul se strânse binişor şi, după ce'l fixase bine de cracă, partenerul se dete jos. Swindler pricepuse. Cu ochiĭ dilataţĭ şi înspăimântat, gemu:

— Keeley, Keeley, te rog, nu face asta! Omoară-mă numaĭ decât! Un glonţ maĭ bine, dar nu asta!

Keeley îşĭ umplea luleaua; după ce sfârşi, o aprinse şi vorbi:

— Swindler, ştiĭ ce mi-aĭ făcut, mă cunoştĭ, nu e aşa? Este de prisos dar a'ţĭ maĭ prăpădi saliva. Sunt patru anĭ, eram prietenĭ, te iubeam ca pe un frate. Intr'o zi, impins de o gelozie neînţeleasă, făcuşĭ să fiu gonit dintr'o casă prietenă din Sioux-City. Altădată m'aĭ calomniat mişeleşte. Te credeam sincer, şi eraĭ viclean; te credem leal, şi eraĭ un mincinos. Am încetat de a te maĭ vedea. Dar într'o zi...

Calul pe care sta Swindler făcu un pas ca să mănânce iarbă; sfoara se strânse şi omul răcni. Keeley ridică capul caluluĭ şi'l dete la loc:

— O, Bob, fiĭ cu minte!

In marea tăcere a pustiuluĭ care se restabili o clipă, nu se maĭ auzi decât scrăşnitul dinţilor caluluĭ şi zăngănitul metalic al lanţuluĭ de la frâu, împreună cu o tuse seacă care sguduia pe Swindler.

Keeley urmă:

— Intr'o zi aĭ îndrăsnit să mergĭ până la crimă şi aĭ cauzat moartea fiinţeĭ celeĭ maĭ scumpe şi maĭ bună pe lume: Jeni, sora parteneruluĭ meu, adică a mea. El vroia...

— Nu e adevărat, este...

Vocea i se stinse din nou într'un răcnet înăbuşit, căcĭ calul, speriat, făcuse din nou în mişcare.

Keeley iar îl duse la loc şi'l linişti.

— Maĭ bine tacĭ, nu vezĭ? El voia să te ucidă cu un glonţ, ca un om cinstit. Dar îl rugaĭ să'mĭ cedeze mie răzbunarea luĭ, căcĭ îmĭ venise ideia de a utiliza talentele d-tale de dresor şi de cavaler, pentru a'ţĭ maĭ prelungi astfel viaţa. Şi acum adio, Swindler! Aĭ făcut rău să uiţĭ legea linşajuluĭ, care nu se prescrie nicĭ odată. Dar, uite, cismele d-tale alunecă de pe şea, am să-ţi le scot; cu picioarele goale veĭ putea sta maĭ bine.

Făcu aşa cum zise; scuipă şi 'şĭ îndreptă pipa între dinţĭ, apoĭ sări pe cal; partenerul luĭ se urcă la spatele luĭ şi se depărtară încet amândouĭ, în trap, spre lagăr.

Swindler rămase singur în picioare pe Bob.

Nu ţipă, căcĭ era în zadar şi risca de a speria calul; se gândea la scăpare şi văzu că nu era chip; trebuia maĭ întâĭ să câştige vreme; nu se maĭ mişcă şi vocea luĭ se îmblânzi pentru a linişti calul.

Când calul făcea o mişcare, un pas— călău inconştient, — pentru omul nostru era un chin îngrozitor, gâtlejul luĭ sdrobit abia scotea sunete familiare carĭ aduceau la loc piedestalul luĭ vieţuitor; congestionat, ochiĭ eşiţĭ din cap, pe jumătate spânzurat, Swindler căuta a'şĭ modula chemările, dar gemetele îĭ rupeau gâtul...

In livadă «round-up»-ul este sfârşit şi cowboys-iĭ îndreaptă trupa în spre gara cea maĭ apropiată, unde se va face îmbarcarea.

In mijlocul sgomotuluĭ continuu al cismelor carĭ ciocăneau pământul, glasul luĭ Keeley răsună deodată :

— Hello ! Keeley, iată ţi-aĭ regăsit calul ! Uite cum aleargă în galop !

Animalul, bine dresat, rămăsese în adevăr sub arbore până în momentul când mirosul tovarăşilor şi sgomotul galopadeĭ se auzi la o distanţă mică.

— Ce noroc ! zise foarte simplu Keeley.

Părăsi calul ce avea şi luă pe Bob pe care încălecă. Dar trecându-şĭ piciorul, fu surprins văzând maĭ multe dâre de sânge proaspete pe coama caluluĭ.

Atuncĭ îşĭ aduse aminte că Swindler era cu picioarele goale...

PRADĂ LUPILOR

Era în anul 189.. o iarnă grea şi geroasă. Paza Prutuluĭ, pe atuncĭ, se făcea de către soldaţii cu schimbul. Aceştia rânduiţĭ de la cazarmă ca să schimbe pe ceĭ de pe linie, plecau în fiecare Duminică la pichetele lor, în grupurĭ de câte cincĭ sau şase, cu traista de făină de gât, brânză, sare şi ceva slănină. Merindele acestea erau necesare, căcĭ pe linia Prutuluĭ nu se găsea de mâncare, ca şi astăzĭ, de oarece satele sărăcăcioase presărate în această regiune mlăştinoasă, erau foarte departe de pichete şi nicĭ unul dintre soldaţi nu s'ar fi încumentat să facă un drum de 6—8 kilometri, dus şi întors, fără altă perspectivă de cât aceea de a fi sfâşiat de potaele de lupĭ, care sălăşluesc prin stufăriile de pe malul apeĭ.

Adeseori, iarna, când gerurile aspre înghiaţă apa Prutuluĭ, se văd trecând lupiĭ din Basarabia, pe malul românesc; sub văpaia scânteetoare a luneĭ, bestiile acestea înfometate, cu ochiĭ arzătorĭ, par a fi nişte fantome ale distrugereĭ. Maĭ mult încă, din pricina goanelor ce se alcătuesc pe teritoriul rusesc, tocmaĭ de a maĭ stârpi din lupi, eĭ trec pe ghiaţă pe teritoriul nostru, înfundându-se prin loziile şi stufăriile de pe mal, de unde, înfometaţĭ, fac ravaje prin satele româneştĭ.

Spuneam că e greŭ din partea mâncăreĭ, pentru soldaţiĭ însărcinaţĭ cu paza Prutuluĭ, şi apoĭ cine ar fi acela, care pe o noapte viforoasă să-şĭ pericliteze viaţa întru surprinderea contrabandiştilor ?! Singurul lucru care rămâne de făcut şi cel maĭ important, e aprovizionarea cu lemne de foc, care de altmintrelea se găsesc cu îmbelşugare în luncile din apropierea pichetelor. Un plutaş tăeat de cu ziua, dă căldura trebuitoare bordeiuluĭ-pichet, înlăuntrul căruia soldaţiĭ de pază îşĭ petrec vremea înşirând la poveştĭ saŭ dormind.

Dar să vă spun întâmplarea tragică a douĭ soldaţĭ schimbaşĭ căzuţĭ prada lupilor.

Sosise ziua schimbuluĭ. In curtea cazărmeĭ se repartizează oamenĭ; li se dă hrana în banĭ pe zilele cât vor lipsi, şi iată-ĭ plecaţĭ. La marginea oraşuluĭ, schimbaşiĭ se opresc la o cârciumă pentru a se maĭ încălzi, de aci o pornesc pe şosea.

Cât prinde cheiŭ nămeţiĭ acoperă pământul cu un giulgiu alb, care oboseşte vederea şi buimăceşte pe drumeţ. Pe alocurea, moşoroaele de pământ cu coastele spulberate de vânt, par morminte de curând umplute, şi maĭ încolo stuful pătulit de viscol se odihneşte sub apăsarea zăpezeĭ îngrămădită într'însul. Singura notă de viaţă o pun cele câteva păsărele, carĭ ciugulesc pe la spulberişurĭ şi pe terasamentul linieĭ ferate.

Schimbaşiĭ merg veselĭ; cu arma în bandolieră aŭ aerul că ar fi în stare să cucerească pământul întreg. Şi cum merg,mers anevoios din pricina zăpezeĭ căzută cu nemiluita, pe nesimţite seara îşĭ întinde umbrele în văzduh. A amurgit, şi până la pichete nu maĭ este mult. Ajunşĭ în Braniştea, grupul de schimbaşĭ se desparte: o parte pleacă înspre pichetele de la vale, iar ceĭ douĭ rămaşĭ îşĭ continuă calea. Pentru ca să ajungă maĭ curând o iaŭ peste câmpie, pe o cărăruşă care tae în două stufăràile îngheţate. Merg vârtos ca nu cumva să înopteze prin pustietăţile acelea dătătoare de moarte, iar ca ajutor le apare lumina luneĭ, răsărită de curând. Sub văpăile sale recĭ, zăpada pare presărată cu nestimate şi se vede ca ziua. Nicĭ un zgomot, altul de cât scrâşnitul zăpezeĭ de sub paşiĭ schimbaşilor... Dar un urlet prelung porneşte din stufărie, împrăştiindu-se în cuprins, ca ecoul unuĭ bocet disperat. Ceĭ douĭ schimbaşĭ se privesc din ochĭ şi cu acelaşĭ gând: încarcă armele şi pun baionetele. Un alt urlet şi încă unul se aud din diferite părţĭ. Potăele flămânde se strigă, se adună şi pornesc întru potolirea foameĭ. Şi cât de lugubru răsună în auz urletele acestor bestiĭ şi câtă temere pune în suflet lăcomia lor ! Călătorul nevoit să hălăduească îşĭ simte corpul înfiorat de primejdia morţeĭ în faţa acestor fiare pe cât de îndrăzneţe în potae, pe atât de laşe când sunt răzleţe. Nu-ĭ moarte maĭ grozavă şi maĭ cruntă de cât aceea de a te vedea sfâşiat de viŭ, de zecĭ de gurĭ însângerate, străpuns de privirile lacome ale ochilor scânteetorĭ ca nişte facliĭ ale morţiĭ!...

Schimbaşiĭ cuprinşĭ de frică merg de mânăncă pământul, fără altă nădejde de cât acea în sprijinul armelor lor. De-odată o umbră le apare înainte, şi încă una, apoĭ altele; nălucĭ ce sar, se îngrămădesc, aleargă, căutând ceva pe care nu-l găsesc şi pe care văzul nu l'aŭ arătat încă; apoĭ zărind prada, potaea se îndreaptă înspre ea. Ceĭ douĭ schimbaşĭ se opresc; prinşĭ de groaza morţeĭ se pun în poziţie de apărare. Potaea se apropie. Ajunsă la câţiva metri, două flacăre ţâşnesc din armele schimbaşilor şi pe când detunăturile se perd în depărtare, un schemăt răspunde; potaea se opreşte din mers. Alte împuşcăturĭ răsună' cu fiecare glonte sburat, schimbaşiĭ înţeleg că li se împuţinează şansele de scăpare. Bestiile rămase hoinare prin stuf, ies şi ele atrase de detunăturile armelor şi urletele tovarăşilor din afară.

Cele din urmĭ gloanţe aŭ sburat. Lupiĭ intimidaţĭ o clipă, prind curaj şi pornesc din noŭ în atac. Maĭ rămâne pentru ceĭ douĭ nenorociţĭ speranţa în baionete. Potaea se apropie; se aude răsuflarea gurilor aburite de ger. La câţiva paşĭ se opresc. O parte din eĭ fac un ocol ca pentru a-şĭ surprinde victimele pe la spate; iute ceĭ douĭ schimbaşĭ se întorc cu feţele înspre bestiĭ, cu armele gata de străpuns. Un lup se repede, dar nimereşte vârful uneĭ baionete şi se rostogoleşte însângerat la pământ. Lupiĭ întărâtaţĭ şi încurajaţĭ de exemplul celuĭ căzut, atacă maĭ mulţĭ de odată, atac fioros şi plin de pofta unuĭ ospăţ de carne proaspătă, iar ceĭ douĭ schimbaşĭ se luptă desperaţĭ. Lupiĭ rănitĭ se sbat pe zăpadă; la vederea sângeluĭ o parte din potae se repede asupra semenilor lor sfâşiindu-ĭ, iar cealalţĭ tăbărăsc pe ceĭ douĭ schimbaşĭ sleiţĭ de groază şi putere. Răcnetele lor de ajutor se pierd în pustiu.

*

A doua zi un sătean, din întâmplare, a dat de locul unde se petrecuse drama. O risipă de zdrenţe de postav, pânze, curele şi pete de sânge,printre care hodineaŭ de veci schletele diforme şi îngheţate ale celor douĭ schimbaşĭ. Printre aceste resturĭ macabre, singure cizmele purtate de nenorocitele victime, maĭ păstraŭ în ele picioarele întregĭ, de la glezne în jos, scăpate nemâncate de colţiĭ potăeĭ infometate.

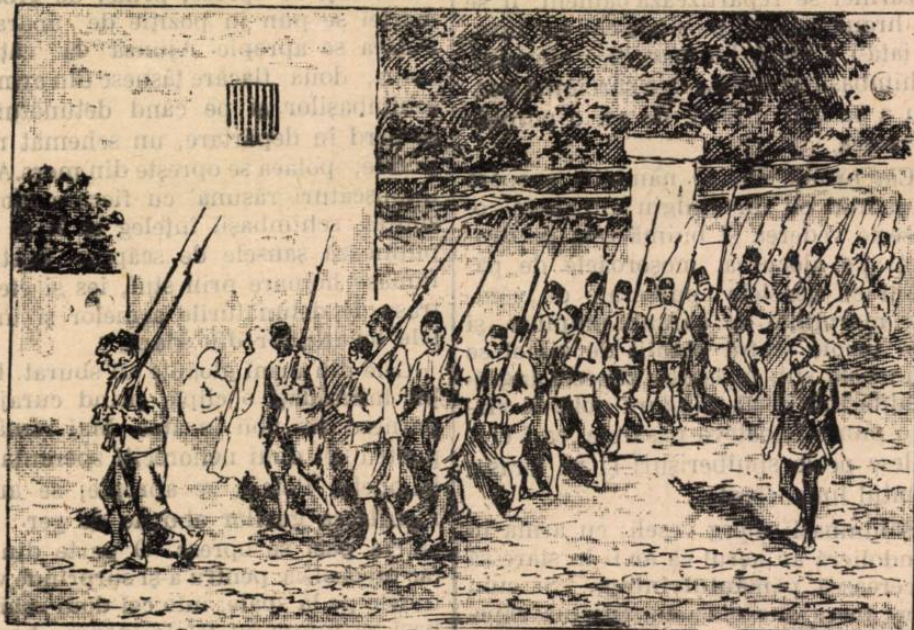
Neli

SOLDAŢI IN GLUMĂ

Sultanul Maroculuĭ, Mulay Hafid, trebue să fi făcut amare reflexiĭ în timpul lunilor Martie şi Aprilie. Soarta acestuĭ prinţ e foarte bizară. Simplu reprezen-

tant al fratelui său, sultanul regent Abd-el-Aziz, în Marrakech, capitala de sud, el se revoltă sub pretext că acesta e incapabil de a asigura ordinea în Maroc și iată-l pe usurpător, recunoscut ca sultan, că, conduce chiar el puterea aproape de pierderea sa.

,,Armatele" marocane! Acest cuvânt a stârnit în totdeauna râsul acelora care

Trupe marocane în marș

aŭ văzut Marocul de aproape. Nimic mai caraghios de cât acele trupe care seamănă mai mult a caricaturi. Cât despre defileuri, e de ajuns să privească cineva ilustrațiile, spre a judeca că, în general, nenorociții nu pornesc odată toți cu piciorul drept.

Campaniile acestor curioși soldați nu rămân mai pe jos. Trimiși în mod solemn contra unui trib revoltat, ei se stabilesc în apropierea ținutului tributar și aci, șeful încearcă prin negocieri supunerea rebelilor: adesea sunt de ajuns darurile făcute capilor tribului. Există în Maroc o expresie adevărat nostimă pentru acest gen de operațiuni: ,,a săpuni mâna". Și se consumă mult ,,săpun" grație căruia alunecă adesea resistențe cu aparențe destul de solide.

Dacă ,,săpunul" nu e suficient, se întrebuințează atuncea forța.

Dar pericolul e, în general, de partea soldaților de cât de partea revoltaților. Singura speranță le era dacă la prima ciocnitură, revoltații se speriaŭ și dispăreau. Dacă nu, în fața unei rezistențe destul de slabe, soldații luaŭ fuga. Trebue să spunem că acești soldați angajați adesea cu forța, rar eraŭ plătiți cu solda destul de sărăcăcioasă ce le era promisă, astfel că nu aveaŭ nici un sentiment, nici un imbold care să-i facă să-și sacrifice viața pentru ochii descendentului Profetului.

Așa se explică de ce șefii armatei lui Mulay Hafid recurgeaŭ adesea la perfidie spre a-și ajunge scopul. Iată un exemplu frumos, destul de recent din ,,Depeșa Marocană".

,,Pașa Abd-El-Kerim, numit de sultan spre a pedepsi pe indigenii din Techtala, care refuzaseră să recunoască pe caidul numit de el, a reușit să aducă la Fez un convoi de 200 prizonieri, cu lanțuri de gât.

,,Pașa, spre a pune mâna pe ei, a recurs la următoarea cursă.

,,El îl chemă spre a le citi o scrisoare a lui Mulay Hafid și când fură strânși în număr satisfăcător, Abd-El-Kerim dădu ordin să-i aresteze.

,,Prizonierii fură băgați în închisoarea din Fez El Djedid."

mandorului, și care continuă de a se duce la rugăciune în moschee, umbrit de tradiționala umbrelă și înconjurat de principalii funcționari ai Curței; și, prințul instruit de experiență care, urând Europa, se decide a recurge la inovațiuni care pot să-l scape.

El s'a convins că toți soldații săi nu valorează înaintea inamicului, cât unul din trupa poliției a cărei instrucție e încredințată ofițerilor francezi. Așa că, în turburarea care domnea în jurul capitalei sale Fez, ofițerilor francezi din misiunea militară și locot.-colonel Mangin, care le e șef, le-a încredințat grija de a restabili liniștea tronului său care se clatină. Sunt trupe pur franceze acelea care se duc să repare răul făcut prin orgoliul și temeritatea sa.

Această decizie a luat'o guvernul francez la 22 Aprilie trecut.

Știrile din Fez eraŭ dezastruoase: sultanul, consulii, misiunea militară și locuitorii eraŭ blocați în oraș. Franța a trimes, la începutul lui Mai, o brigadă de infaterie, comandată de generalul Ditte care a cuprins posturile frontierei marocane.

Cu toate acestea nu se poate spune că Marocanul nu e curagios și războinic. El a probat valoarea sa războinică în bătălia de la Isly, și în războaiele contra spaniolilor. Dar e un bun soldat de lovitură nu de marșuri și manevre. El se aruncă cu îndrăzneală asupra dușmanului, fie chiar mai puternic ca el, cu condiția ca dușmanul să nu fie musulman. Dar pentru o campanie mai largă, pentru rezistență, are nevoe să fie antrenat.

Pentru această trebuință s'a recurs la ajutorul ofițerilor francezi.

Și aceasta arată destul orgoliosului Mulay Hafid că Franța e protectoarea

Comandantul, sub umbrela sacră, se duce la moschee spre a se ruga

Mulay Hafid a înțeles pericolul, și pentru acest cuvânt vedem azi în el doi sultani: descendentul Profetului, șeriful sacrat, care a păstrat tot prestigiul co-

sa și că Marocul nu poate prospera și nu poate fi liniștit de cât cu concursul Algeriei.

Vetor.

Alte aventurĭ ale luĭ Sherlock Holmes

DAMA CENUŞIE

CAP. I

Sosirea luĭ Lord Winter

O ceaţă deasă plana deasupra castelului scoţian al lorduluĭ Manesford. Acest castel, construit numaĭ din piatră era unul din cele maĭ frumoase din Scoţia. Bătrânul lord Manesford locuia de un an în acest castel, împreună cu fiul săŭ Eduard. Plecase din Londra ca să stea liniştit şi nesupărat de nimenĭ în vechiul castel. Căcĭ bătrânuluĭ lord îĭ plăcea liniştea în singurătate.

Intr'o zi stetea de asemenea în biblioteca sa şi citea una din cărţile celuĭ maĭ renumit scriitor englez. Fiul săŭ răsfoia plictisit o carte, când servitorul apăru anunţând:

— Lord Winter.

Bătrânul lord ridică capul.

— A sosit ? Ce o fi vrând ? He ! de sigur parale.

Eduard dădu trist din cap. El ştia ce fel de poamă era Winter. Ştia că e un risipitor şi un desfrânat. De aceea nicĭ nu'l băgă în seamă.

Portiera grea de pluş verde se dădu brusc la o parte şi lordul Winter apăru cu un mic geamantan în mână. După figura sa sbârcită se cunoştea că slăveşte viţiul. Ochiĭ luĭ verzĭ, eraŭ afundaţĭ în orbite şi luceaŭ într'un mod straniŭ. Faţa îĭ semăna cu a unuĭ bandit.

— Bună dimineaţa dragă socrule.

— Bună dimineaţa Winter.

— Am maĭ venit pe aci ca să maĭ răsuflu puţin. Aşa năbuşeală e pe la Londra, în cât am maĭ venit pentru o săptămână pe la voĭ.

Bătrânul lord nu zise nimic, ci aprobă doar din cap.

— Veniţĭ tocmaĭ la timp, zise Eduard, lăsând cartea din mână. Era să luăm chiar acum masa.

Inainte însă de a intra în povestirea noastră, să descriem trecutul lorduluĭ Winter.

Acum treĭ anĭ era magistrat. Avea parale destule, moştenind de la părinţiĭ săĭ. Insă din nenorocire, întâlnindu-se cu un vechĭ prieten din copilărie, începu să cheltuiască. Prietenul săŭ nu era un om cum se cade, era un derbedeŭ care umbla din tavernă în tavernă, mâncând cum da Dumnezeŭ. Dar Winter îşĭ dădu seamă că făcuse o prostie şi numaĭ de cât se debarasă de prietenul săŭ, şi-şĭ urmă viaţa liniştită ca şi maĭ nainte. După un an făcu la un bal cunoştinţa d-reĭ Magdalena Manesford. După câteva lunĭ o luă în căsătorie şi astfel ajunse cumnatul lorduluĭ Manesford. Dar Winter reveni iar la vechiul săŭ obiceiŭ. Se întâlnea cu prietenĭ decăzuţĭ, carĭ îl luaŭ prin cârciumĭ, beaŭ pe socoteala luĭ, făcând fel de fel de chefurĭ. Azĭ aşa, mâine aşa, până când magistratul Winter ajunse într'o stare de plâns. Dese orĭ se întâmpla certurĭ între el şi nevasta sa. După douĭ anĭ de căznicie Magdalena Manesford îşĭ dădu sufletul din cauza uneĭ bolĭ de piept. Beţia şi chefurile tineaŭ de acum lanţ şi dese orĭ magistratul nu dădea noptĭ întregĭ pe acasă. In cele din urmă isprăvi paralele şi trăia prin cuartierele răŭ famate ale Londreĭ, unde mişuna tot felul de criminalĭ. Se alie cu dânşiĭ şi luă parte şi la nişte crime încă nedescoperite de poliţie. Astfel ajunse omul nobil trăit în cinste şi respectat de toţĭ. De multe orĭ cerea ajutorul socruluĭ săŭ. şi acum de sigur că venise la bătrânul Manesford tot ca să ceară parale pentru ca să-şĭ satisfacă iar poftele luĭ viţioase.

CAP. II

Prima apariţie a „Dameĭ Cenuşiĭ“

Pe la 8 seara Lord Winter împreună cu bătrânul Manesford şi cu Eduard se aşează la o masă modestă unde se servea mâncărĭ maĭ puţin luxoase. Din întâmplare ochiĭ luĭ Winter căzu asupra dulapuluĭ cu manuscripte. In acel moment ochiĭ luĭ scânteiară cu maĭ mult foc ca maĭ înainte. Dacă cineva ar fi privit aceĭ ochĭ ar fi putut vedea adevăratul criminal în persoana luĭ Winter.

Pe la 9 ceasurĭ masa se sfârşi şi după o conversaţie scurtă Winter trecu în odaia luĭ spre a se culca. Putea crede cineva că acest demon va dormi? Din contra, se pregătea de ceva. Işĭ făcu repede patul şi se trânti îmbrăcat în el.

Nu trecu nicĭ un cias când Winter sări repede în picioare. Işĭ descălţă ghetele şi se furişă încet până în biblioteca unde eraŭ manuscriptele acelea de valoare. Razele luneĭ străbăteaŭ prin ferestrele marĭ ale camereĭ. Winter se uită în toate părţile, şi dacă văzu că e linişte, scoase din buzunar un maldăr de cheĭ, şi începu să le încerce. In sfârşit una din ele se potrivi. Iute ca fulgerul duse Winter mâna la preţiosul document ce conţinea toate secretele aceluĭ frumos castel scoţian. Inchise la loc dulapul şi încet se furişă până în camera sa. Acolo, la lumina uneĭ lumânărĭ, desfăcu documentul, dar avu grije să lase transparentele, ca nu cumva vr'un ochiŭ strein să privească în cameră. După ce citi documentul de maĭ multe orĭ, îşĭ frecă mulţumit mâinele, stinse lumânarea şi se culcă. La 6 de dimineaţă se sculă şi cu linişte desfăcu giamantanul şi din el scoase un costum de femee cenuşiŭ. Şi-l îmbrăcă şi peste faţă îşĭ lasă un voal tot de aceeaşĭ culoare ca şi rochia. Aşa îmbrăcat eşi în coridor şi o apăsare uşoară în zidul din stânga, la un loc anumit făcu ca peretele să se desfacă, lăsând o gaură pe unde se putea strecura uşor un om. Prin acea deschizătură dispăru Winter. Apoĭ uşa secretă se închise la loc.

. . . .

. . . .

Lordul Manesford avea obiceiul de a se scula de dimineaţă, de obiceiŭ cam pe la 5 şi jum. Işĭ sorbea liniştit cafeaua la o măsuţă mică şezând comod într'un jilţ larg. Tot aşa făcu şi în dimineaţa aceia. Pe când îşĭ bea cafeaua, din peretele ce era în spatele luĭ se desfăcu o bucată. O damă de un aspect înfiorător apăru. Işĭ împreună mâinele în semn de rugăciune şi se apropie de Lord. Un ţipăt sfâşietor şi Lordul îşĭ pierdu cunoştinţa. Fantoma dispăru pe unde venise. Bătrânul camerier al Lorduluĭ apăru imediat şi când văzu pe lord trântit jos începu să strige ajutor. La strigătul luĭ apărură alţĭ servitorĭ şi maĭ târziŭ Eduard. După multe fricţiunĭ Lordul se deşteptă din leşin şi începu să aiureze :

— Fantoma Edit... a... învi...· at·... mor...ţi... cenu...ş...ie.

Nimenĭ nu putea înţelege ce spunea Lordul. Eduard trimese să cheme şi pe Winter care veni îndată. Se mira de ce fantomă era vorba. Dar toate acestea eraŭ prefacerĭ. El voia cu tot dinadinsul să piardă pe lord şi pe fiul săŭ, ca după falşificarea testamentuluĭ să moştenească el toată averea bătrânuluĭ Manesford.

CAP. III

A doua apariţie. — Moartea Lorduluĭ Monesford

Trecuse aproape o săptămână de la toate aceste întâmplărĭ. Bătrânul lord se făcuse maĭ bine. Nimenĭ nu maĭ ştia ceva despre acea apariţie. Toţĭ din castel se linîştiră. Insă această linişte nu dură mult, căcĭ într'o dimineaţă pe când lordul îşĭ bea obişnuitul dejun de dimineaţă, fantoma apăru iarăşi. De astădată lordul avu o frică maĭ mare ca cea dintâi, căcĭ cum zări fantoma începu să strige :

— Edith, soţia mea a înviat din morţĭ, ajutor, mor, ertare, nu mă maĭ chinui.

Şi căzu leşinat.

La strigătele lorduluĭ apărură servitorii, Eduard şi maĭ târziŭ Winter.

Aceleaşi frecţiunĭ, aceaşĭ muncă dar toate în zadar. Lordul nu se maĭ deşteptă. Murise de spaimă. Când doctorul caseĭ anunţă trista încetare din viată a bătrânuluĭ lord, ochiĭ luĭ Winter luciră misterios. Servitorii plân-

geaŭ pe bunul lor stăpân, dar maĭ mult îl plângea Eduard pe tatăl săŭ, singurul care maĭ rămăsese din părinţiĭ săĭ.

CAP. IV

A treia apariţie. — Chemarea luĭ Sherlock Holmes

Treĭ zile trecuse de la înmormântarea lorduluĭ Manesford. Eduart sterea lorduluĭ Manesford. Eduard sterămăsee lângă el de cât un prieten bun şi devotat, un servitor credincios care petrecea cu Eduard zilele de singurătate în Scoţia. Totdeauna Franţ, cum se chema bătrânul servitor, şedea lângă tânărul lord. Acum însă se dusese să reguleze nişte afacerĭ, aşa că Eduard rămase singur.

Deodată el sări speriat în sus. Fantoma misterioasă era lângă el. Cu un strigăt de spaimă el căzu în nesimţire.

Intr'adevăr ,,Dama cenuşie", era lângă el. De unde venise ? Pe unde a intrase? Nu se putea şti. Insă misterul fu repede deslegat.

In dreapta dulapuluĭ bibilotecei se afla un tabloŭ în mărime naturală, reprezentând pe nevasta lorduluĭ Manesford, îmbrăcată înt'un costum cenuşiŭ ca şi fantoma. In stânga, un alt tabloŭ ca şi cel dintâĭ, reprezentând pe lordul Manesford. Tabloul care reprezenta pe nevasta lorduluĭ acoperea o uşe secretă. Pe acea uşe apăruse ,,Dama cenuşie" alias Winter.

Când Franţ apăru pe pragul uşeĭ şi văzu pe Eduard care se deşteptase din leşin galben ca ceara şi tremurând, îl întrebă speriat :

— Ce aĭ, sir Eduard, ce s'a întâmplat ? Pentru Dumnezeŭ, spune !

— Fantoma... Fantoma... am văzut fantoma.

— Eĭ drace, aci trebue să fie ceva. Casa asta ascunde un mister. Şi acest mister nu va fi delegat de cât de un singur om, de nimenĭ altul de cât de el.

Şi cine este acel om Franţ. Spune, te conjur spune, voĭ să scap de ceastă femee care a ucis pe scumpul meŭ tată.

— Acet om nu e aci, el locueşte în Londra şi se numeşte Şherlok Holmes.

— Şherlok Holmes?

— Da, el, luĭ trebue eă-ĭ scrim. El e în stare să deslege acest mister..

— Să-ĭ scrim, Franţ.

Şi Franţ se aşeză la biuroŭ şi scrise următoarea telegramă :

Londra Scoţia 4 Iunie
Baker-Steet 18...

D-le Holmes,

Te rog să viĭ îndată la castelul lorduluĭ Manesford. S'aŭ întâmplat aci lucrurĭ foarte grave. Cred că aţĭ fi aflat din jurnale. Un mister planează asupra acestuĭ castel. Vă rog veniţĭ cât se poate de repede. De orĭ-ce cheltuelĭ răspund eŭ.

Cu stimă

Lord Eduard Manesford

Te-am iscălit eŭ sir Eduard.—Şi acum mă duc la poştă să trimet această telegramă.

. . . .

Celebrul detectiv englez Sherlok Holmes, stetea la masă împreună cu ajutorul săŭ Harry Taxon, în comoda lor locuinţă din Baker-Street, când primi telegrama.

— Iată, zise Holmes, mă aşteptam la aşa ceva. Ştiam că mă va chema. De aceea Harry să urmăm rugăciuneĭ şi să plecăm spre Scoţia. Sper că vom reuşi a deslega misterul. Poţĭ să facĭ bagajul.

— Foarte bine maestre, zise Harry vesel, în 10 minute sunt gata.

După un ceas Sherlok Holmes şi cu Harry Taxon eraŭ în trenul ce duce spre nordul Angliei.

Cap. V

Pe urmele adevărate. Cursa

— Ah ! d-le Holmes. bine că aţĭ venit, zise Eduard la venirea mareluĭ detectiv.—Vă aşteptam cu nerăbdare.

— Te rog sir Eduard condu-mă în odaia în care a murit tatăl d-tale.

— In această odae a murit sărmanul meŭ tată.

— Unde a stat el când a venit fantoma ?

— Pe acest jilţ, cu spatele la peretele din fund.

— Bun, mi-ajunge. Puteţĭ părăsi pentru un moment această odae.

După ce eşiră, Holmes alergă la perete şi începu să-l pipăe. Scoase lupa din buzunar şi-l examină.. Ochiul pătrunzător al detectivuluĭ zări butonul secret care făcea ca o uşă nevăzută să se descsidă. Apăsă pe el şi imediat uşa se deschise lăsând liberă intrarea într'un gang

Era aceeaşĭ uşe pe unde apăruse fantoma misterioasă.

Winter care la sosirea luĭ Sherlok Holmes pricepu că venise pentru a'l descoperi, se puse la pândă după nişte perdele. Văzu pe Holmes dispărând în gang şi-l urmă. Gangul ducea în odaia luĭ Winter. Sherlok Holmes ajunse în odae şi se apropie de pat. Văzu costumul ,,dameĭ cenuşiĭ" şi documentul preţios aruncat în pat. Tocmaĭ îl lua în mână când Winter apăru cu un revolver în mână.

— Am onoare să vorbesc cu d. Sherlok Holmes ?

— Da, zise Sherlok, întorcându-se brusc.

— Ce căutaţĭ aci ?

— Ce caut ? Caut pe ,,Dama Cenuşie" pe care am găsit-o.

— Da, aĭ găsit-o Holmes. Şi cine e ?

— Chiar d-ta, lord Winter, un criminal nobil, un...

— Se poate Sherlok, se poate.

— Văd lord Winter, că nu mă cunoştĭ îndestul. Poate nu aĭ auzit că Sherlock Holmes nu glumeşte cu criminaliĭ. Acum sus mâinile saŭ trag.

In mâna luĭ Sherlock Holmes strălucĭ un revolver a căruĭ ţeavă ameninţa pe Winter. De odată Holmes simţi că picioarele nu maĭ aŭ nicĭ un sprijin şi că se cufundă în adâncime. Apăsă pe trăgaciŭ, o bubuitură răsună şi Sherlock Holmes dispăru ţinând strâns în mână documentul secret.

Winter îşĭ frecă mâinile mulţumit şi dădu drumul unuĭ râs sgomotos şi înfiorător.

CAP. VI

Documentul salvator. — Arestat

Să ne întoarcem la Sherlok Holmes după ce căzuse în adâncime. Marele detectiv simţi o isbitură puternică când ajunse jos. Picioarele îl dureaŭ grozav. De marea durere ce simţea leşină. După un ceas se deşteptă, constatând că orice durere a trecut. Se ridică repede în picioare şi se scotoci prin buzunare. Găsi ceea ce căuta. Lampa electrică trebuia să-ĭ aducă un serviciŭ destul de mare. O găsi. Apăsă pe buton şi o lumină vie se răspândi pe pereţĭ. Se găsea într'o gaură pătrată zidită cu pietre dreptunghiulare. Uitându-se prin prejur, găsi pe jos documentul ce conţinea secretele castelului. Incepu să-l citească la lumina lămpeĭ. De odată scoase un strigăt de bucurie.

— Am găsit scăparea. De acum lord Winter eştĭ în mâinile mele.

In document scria că din odaia unde murise lordul un gang secret duce în odaia luĭ Winter. Din odaia bibliotecei când eşĭ pe uşe daĭ într'o sală. Pe dreapta se află în perete o uşe secretă care duce într'o pimniţă pătrată, a căreĭ uşe se deschide numărând de la dreapta spre stânga şeapte pietre şi apăsând pe a 7-a. Tot aşa făcu şi Holmes. O uşe grea de piatră se deschise, Sherlok Holmes ajunse în bibliotecă. Acolo dete peste Hary Taxon, Eduard, şi Franţ, care-l căutaŭ. Când îl văzură plin de praf şi zgâriat pe faţă şi mâini, rămaseră încremeniţĭ.

— A fost o glumă, sir Eduard, zise Holmes râzând.

— Unde aĭ fost maestre, zise Hary Taxon.

— Vă voĭ spune maĭ târziŭ. Acum doresc altceva. E ceasurile 9 seara şi e aproape să apară ,,Dama cenuşie".

— Cine să apară, d-le Holmes?

— Cine? Ştiindu-mă prins în cursă, de bucurie va apare în seara asta. Ha! ha! lasă că te regulez eu. D-le Eduard

te rog dă-mĭ haina d-tale şi acum ascundeţi-vă după uşe şi la un strigăt al meu năvăliţi în odae.

Nimenea nu înţelegea ce voia să facă Holmes şi cea ce spusese maĭ nainte. Eduard îĭ dădu haina şi dispăru. Şerlock Holmes o îmbrăcă şi din buzunar scoase un revolver, se aşeză la biurou ţinând revolverul în mână în loc de toc. Pe o măsuţă lângă fereastră aşeză o oglindă mică, astfel ca să reflecteze persoanele se s'ar afla în spatele luĭ. Stătu astfel un sfert de ceas, când deodată Sherlok Holmes zări prin oglindă cum tabloul ce reprezinta pe Lady Edith se dădu încet la oparte. O făptură eşĭ încet afară. Purta o rochie lungă cenuşie. Pe cap o pălărie mică. Faţa îĭ erea acoperită de un voal gros cenuşiu. Se apropie încet de Sherlok Holmes. Incepu să sară ca o viperă ce vrea să-şĭ apuce prada. Deodată detectivul se ridică şi revolverul său ameninţă pe fantomă.

— Sus mâinele sau trag. Gluma merge până la un loc.

Dar ,,Dama cenuşie" se repezi ca fulgerul asupra luĭ şi'l cuprinse de mijloc. O luptă pe viaţă şi pe moarte se încinse. Holmes scăpă revolverul şi lupta se încinse maĭ aprigă ca maĭ nainte. Deodată Fantoma apucă de gât pe detectiv şi'l strânse cu putere. In acel moment Hary Taxon năvăli în odae şi cu patul revolveruluĭ lovi pe fantomă în cap. Imediat săriră Franţ şi Eduard care legară pe criminal.

— Priviţĭ sir, cine este ,,Dama cenuşie" care a omorât pe tatăl d-tale şi care voia să te omoare şi pe d-ta milord zise Sherlok Holmes smulgând peruca şi voalul ce acoperea faţa.

— Winter? exclamă Eduard. Criminale, aĭ omorât pe tata ca să puĭ mâna pe avere. Pe mine aĭ vrut să mă omori dar d. Sherlock Holmes ţi s'a pus în cale. Meriţĭ ştreangul ticălosule. Duceţi-l de aci.

In acest timp sosiră doĭ poliţiştĭ chemaţi de Franţ.

— Eduard, zise criminalul, tot nu vei scăpa de mine, ne vom răfui noĭ odată.

— De prisos, duceţi-l.

După ce poliţiştiĭ târâră pe criminal afară, cu primul tren îl înaintară siguranţeĭ londoneze din Scotland-Yord. Eduard se aproprie de Holmes îĭ luă mâinele şi i le strânse cu căldură.

— D-le Holmes, îţĭ mulţumesc pentru serviciul ce mi-aĭ făcut şi drept răsplată veĭ primi o însemnată sumă de banĭ.

— Milord, banĭ nu voĭ primi niciodată.

— Atuncĭ ce doriţĭ, d-le Holmes.

— Milord, nu doresc de cât să locuesc o săptămână aci, căcĭ aerul de Scoţia îmĭ prieşte mult mie pentru ca să pot să'mĭ vindec boala mea.

— D-le Holmes poţĭ sta aci un an nu o săptămână, tot îţĭ va sta la dispoziţie.

— Vă mulţumesc Milord.

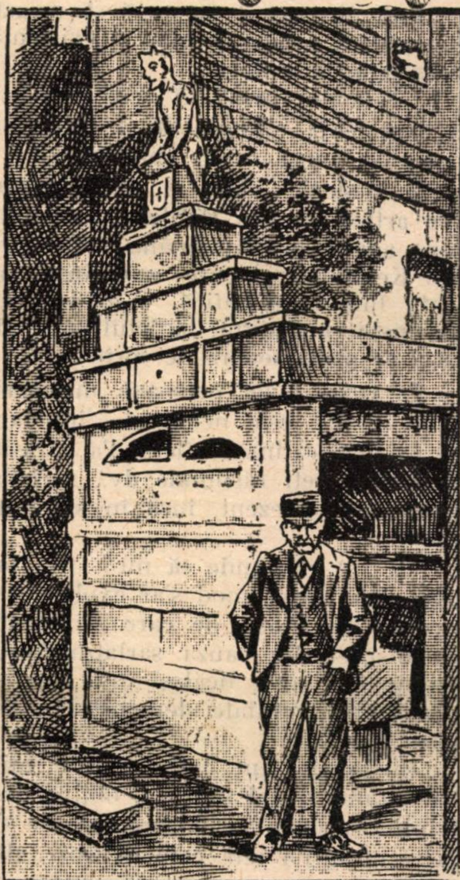
. . . .

După o săptămână Sherlock Holmes şi cu ajutorul său Hary Taxon se întorceau cu primul tren ce întâlniseră, spre Londra, iubita lor Londra, unde marele detectiv se ducea să caute alte aventurĭ, alte crime, pe care poliţia londoneză nu putea să le descopere.

Trad. de **Aurel Atanasescu**

UN MONUMENT SATANEI

Un sculptor american, de origină germană, şi-a însuşit această ciudată glumă. A voit să înfrunte, prin acest monument simţimintele concetăţenilor luĭ. L'a ridicat chiar în mijlocul proprietăţeĭ sale, care este situată în centrul oraşuluĭ. Satana, este astfel văzut din toate unghiurile, în paguba celor credincioşĭ carĭ fac ccolurĭ nesfârşite ca să nu-l zărească.

Monumentul acesta are 14 picioare înălţime.

Satana şeade pe un amvon, din înălţimea căruia ţine discurs credincioşilor luĭ, peste măsurĭ de ticniţĭ, urmând inscripţia care o poartă soclul monumentuluĭ, şi maĭ ferice ca aceĭ carĭ nu cred în el. Fruntea luĭ este împodobită cu două coarne marĭ, are lângă el furculiţa cu ajutorul căreia stă pregătit a-şĭ fige victimele în flăcărĭ.

Locuitoriĭ liniştiţĭ aĭ oraşuluĭ sunt g ta a părăsi spectacolul acesta lugubr Figura drăcească prezidează la toa mişcările lor, la toate faptele lor, ea stăpâneşte, ea îĭ cercetează. De aceea curând, nădăjduesc şi eĭ a face să înc teze această gulmă de urât gust.

CONAN DOYLE

EXPERIENŢA DIN KEINPLATZ

Dintre toate ştiinţele carĭ aŭ intri gat pe oamenĭ, nicĭ una n'a avut a tâta atracţie pentru profesorul vo Baumgarten ca aceea care are de o biect psihologic şi relaţiunile răŭ defi nite între spirit şi materie.

Anatomist celebru, chimist cu vederĭ nouĭ şi profunde, privit ca unul din fisiologiştiĭ ceĭ maĭ celebri din Europa, el simţea un fel de uşurare când se lăsa de subiectele sale obicinuite de cercetărĭ şi experienţe, spre aplica vastele sale cunoştinţe, în studiul sufletuluĭ şi misterioaselor relaţiunĭ dintre spirite.

La început, pe când era încă tânăr, se silea să pătrunză în secretele mesmerismuluĭ.

Atuncĭ i se părea că inteligenţa îĭ rătăcea într'o ţară necunoscută, unde totul era haos şi întuneric.

Insă aniĭ trecură şi pentru demnul profesor — căcĭ cunoştinţa dă naştere cunoştinţeĭ, după cum baniĭ produc dobândă—multe lucrurĭ carĭ-ĭ păruseră straniĭ şi imposibile de explicat, începeaŭ să ia în ochiĭ săĭ un aspect deosebit.

Nouĭ seriĭ de ideĭ îĭ deveniră obicĭnuite.

El descoperi legăturĭ acolo unde totul fusese de neînţeles şi de mirare.

Graţie acestor experienţe, urmate timp de douăzecĭ de anĭ, obţinu un oarecare număr de constatărĭ asupra cărora avu ambiţiunea de a clădi o ştiinţă nouă, exactă, care să îmbrăţişeze mesmerizmul, spiritizmul, precum şi toate subiectele analoage.

Pentru aceasta găsi mult ajutor în cunoştinţa-ĭ profundă a ramurilor cele maĭ complicate în fiziologia animală carĭ aŭ legătura cu curentele nervoase şi funcţionarea creeruluĭ.

Alexis von Baumgarteu era profesor regal de fiziologie la Universitatea din Keinplatz 1) şi cu titlul acesta avea la dispoziţie pentru cercetările sale savante toate resursele laboratoruluĭ.

Profesorul von Baumgarten era înalt şi subţire, cu o faţă lucioasă şi

1) In limba germană Keinplatz însemnează în nicĭ o parte.

te ochi cenușii pătrunzători. Activi-
ɔa gândireĭ sale îi încrețise fruntea
strânsese sprâncenele dese,
fel că părea că este totdeauna su-
:at, ceea ce conducea deseori pe
ăini la greșeli asupra caracterului
ı, căci cu toată austeritatea luĭ, a-
ı o inimă iubitoare.
El era popular printre studenți, că-
ra le plăceau să se grupeze în jurul
ı în timpul lecțieĭ sale și de a asculta
interes straniile luĭ teorii. Dese
i făcea apel la buna lor voință.
Dânsul le cerea să-i servească de
ıbiect în experiențele sale, așa că
ai toți dintr'înșii fuseseră adânciți
tr'un moment sau altul, în starea
esmerică a profesoruluĭ lor.
Dintre toți acești tineri, credincioși
științeĭ, nici unul nu arăta atât en-
ıziasm ca Fritz von Hartmann.
Deseori, camarazii săi se miraseră
ăzând că un tânăr se consacrează
tâta vreme spre a citi lucrări și o-
ere abstracte și de a ajuta atâta pe
ɾofesor în bizarele sale experiențe.
Adevărul e că Fritz, băiat deștept,
vea cu totul alte ideĭ în cap.
Câte-va luni maĭ înainte, el își dă-
luse inima juneĭ Elzen, blonda fică
u ochi albaștri a profesoruluĭ și cu
oate că reușise să capete chiar din
ɾura eĭ mărturisirea care... nu-i era
le loc indiferentă, nu îndrăznise să
se prezinte familieĭ, ca pretendent în
regulă.
De atuncĭ avusese multe greutăți
spre a putea vedea pe tânăra fată și,
în sfârșit, imaginase șiretlicul care
consta prin a se face trebuincios pro-
fesoruluĭ.
Grație acestuĭ expedient, el era a-
deseori invitat la bătrân, și el se gră-
bea să se supuie experiențelor, orĭ carĭ
ar fi fost, numaĭ să aibă fericirea de
a vedea strălucind ochiĭ Elzeĭ sau să
atingă mâna eĭ micuță.
Tânărul Fritz von Hartmann era
un băiat tare frumușel.
Intre altele, la moartea tătăluĭ săŭ
va fi proprietarul unei moșii de toată
frumusețea.
Mulți oamenĭ l'ar fi privit ca pe
o ,,partidă" bună, însă Doamna încre-
țea sprincenele, când dânsul venea la
eĭ și certa câte o dată pe profesor, că
de ce permitea unuĭ lup de felul a-
cesta să dea târcoale oițeĭ lor.
Maĭ trebue să spunem, cum că
Fritz avea o reputație cam proastă
prin oraș.
Nicĭ odată nu era vre-un scandal
poznă, duel în care tânărul student să
nu fie amestecat.
Nimenĭ nu vorbea atât de liber,
atât de violent.
Nimenĭ nu era băutor ca dânsul.
Nicĭ unul nu era așa de cartofor.
Nu era, decĭ, de loc de mirare,
faptul că excelența ,,frau proffesorin"
își păzea bine pe Fraulein subt aripa
sa; așa că văzu cu ochĭ răĭ atențiunile
unuĭ ștrengar.
Cât despre domnul profesor, dânsul
era prea ocupat de studiile sale mis-
terioase spre a-și forma vre-o opinie
într'un sens sau altul.
De maĭ mulți anĭ, o singură ches-
tiune devenise pentru creerul săŭ un
chin necontenit. Toate experiențele
sale, toate teoriile sale se 'nvârteaŭ a-
supra unuĭ singur punct.
De o sută de orĭ pe zi profesorul se
întreba dacă e posibil unuĭ spirit o-
menesc de a avea câtva timp e existen-
ță separată de corp, și să reintre apoĭ
în acesta.
Când această posibilitate se pre-
zintă pentru prima oară în creerul
săŭ, n'o putu admite.
Aceasta lovea prea violent ideile
preconcepute și prejudițiile primeĭ
sale instrucțiunĭ.
Insă puțin câte puțin, pe măsură ce
înainta maĭ departe, și maĭ departe
în calea cercetărilor originale, inteli-
gența-i se lovea de vechile sale ideĭ și
sfârși prin a se găsi gata de a accepta
orĭ ce concluziune care putea să pună
faptele d'acord.
Multe lucrurĭ îl făcuseră să crează
că spiritul putea să aibă o existență
deosebită de materie.
In cele din urmă, îĭ venĭ ideia că
o experiență curagioasă și originală
putea să pună capăt chestiuneĭ.
,,E evident, zicea el, în faimosul
săŭ articol asupra Ființelor invisibile
care apăru în Săptămâna Medicală
din Keimplatz și care surprinse pe
toată lumea științifică, e evident că
în unele condițiunĭ, sufletul sau spi-
ritul se poate separa de corp.
,,In cazul uneĭ persoane mesmeri-
zată, corpul este nemișcat, (în stare
de catalepsie) însă sufletul l'a părăsit.
,,Poate, vețĭ răspunde dv., sufletul
este acolo prezent, însă în stare de
somn.
,,Vă voĭ răspunde că nu-ĭ de loc
așa; altfel în ce mod s'ar explica sta-
rea de luciditate, de care s'a vorbit
cu dispreț din cauza șarlatinsmuluĭ
criminal al unor ticăloșĭ însă care se
poate fără greutate demonstra reali-
tatea absolută.
,,Eŭ însumĭ am putut, prin mij-
locul unuĭ sbiect senzitiv, obține des-
crip-țiunea detaliată despre ceea ce s'a
petrecut într'a altă cameră saŭ altă
casă.
,,Cum să se explice această cunoș-
tință plecând de la o altă ipoteză, de
cât că sufletul subiectuluĭ își pără-
sește corpul spre a traversa spațiul..
,,La un moment dat, sufletul e re-
chemat de operator și spune cele ce a
văzut: apoĭ își reia zborul prin spațiŭ.
— De oare-ce spiritul (sufletul)
chiar prin felul săŭ, este invizibil,
noĭ nu putem vedea plecările și veni-
rile sale, însă putem vedea efectele
sale în corpul subiectuluĭ, care este
acum rigid și nemișcat, acum face
violente sforțărĭ spre a povesti impre-
siunile ce nu le-ar fi putut nicĭ odată
să le capete prin mijloace naturale.
,,Nu este de cât un singur mijloc,
după părerea mea, de a ajunge la o
demonstrație a faptuluĭ.
,,Cu toate că în locuința noastră de
carne vom fi incapabili de a vedea a-
ceste spirite, fără îndoială propriile
noastre spirite, dacă le putem despărți
de corp, vor avea conștiință de prezen-
ța celorlalte spirite, etc.
,,In consecință mă propun de a
magnetiza în curând pe unul din
școlarii meĭ.
,,Mă voĭ magetiza apoĭ eŭ însu-mĭ,
printr'un mijloc ce mi-a devenit o-
bișnuit.
După aceasta, dacă teoria mea e
fondată, spiritul meŭ nu va încerca
nicĭ o greutate spre a regăsi pe cel al
elevuluĭ meŭ și de a se pune în legă-
tură cu dânsul, amândoă fiind des-
părțite de corp.
Sper că vă voĭ putea face cunoscut
resultatul aceste interesante expe-
riențe în viitorul număr al ,,Săptă-
mâneĭ medicale" din Keinplatz".
Când bunul profesor își ținu promi-
siunea și publică istoria celor ce se
petrecuse, această istorie fu primită
prin o neîncredere generală.
Maĭ multe ziare puse atâta ostilitate
personală în comentariile lor, în cât
savantul înfuriat, declară că nu va
maĭ face nicĭ odată aluziune cu voce
tare, nicĭ prin scris, în privința asta,
și ținu promisiunea.
Istoria următoare a fost compusă
după sursele cele maĭ autentice și
faptele carĭ sunt citate, pot fi privite
ca esențialmente exacte.

II

Așa dar, puțin timp după ce profe-
sorul von Baumgarten concepuse i-
deea experiențeĭ zisă a mareluĭ Kein-
platz, se 'ntâmplă că, întorcându-se
după o lungă zi petrecută în labora-
toriŭ, el se găsi în prezența uneĭ cete
de studenți chefliĭ carĭ eșaŭ chiar în
momentul acesta dintr'o cârciumă.
In capul lor era Fritz von Hartmann
pe jumătate beat și făcând o gălăgie
mare.
Profesorul voi să-și urmeze drumul,
însă elevul săŭ se îndreptă spre dân-
sul și îl opri :
— Heĭ ! scumpe maistre, zise el,
luând pe bătrân de mânecă și trăgân-
du-l cu dânsul în stradă, am ceva să
îți spun, și-mĭ este și maĭ ușor de zis
acuma, când berea bâzâe în cap, de
cât în orĭ-care alt moment.
— Ce este, Fritz ? întrebă fisiolo-
gistul cu o surpriză indulgentă.

— Am auzit, Meinherr, că sunteţi pe cale de a face o experienţă extraordinară, în care veţi încerca de a scoate sufletul din corp şi apoi să-l puneţi îndărăt. Nu-i aşa?

— Intr'adevăr, Fritz.

— Şi v'aţi gândit, scumpul meŭ domn, că va fi foarte greŭ de a găsi pe cine-va care va vrea să consimtă de a se supune acesteĭ încercări? Potstansend! Să ne închipuim că sufletul ese şi nu maĭ revine? Iată ceva care ar fi murdar de tot. Cine ar vrea să-şi risce viaţa?

— Dar, strigă profesorul, înfricoşat de tot de felul acesta de a prezenta lucrurile, am socotit pe ajutorul d-tale pentru încercarea aceasta. Cu siguranţă nu mă veĭ părăsi în momentul greŭ. Gândeşte-te! Ce onoare! Ce glorie!

— Să mă gândesc? Dar m'am şi gândit! strigă studentul înfuriat. Oare voĭ fi totdeauna plătit cu moneta aceasta? N'am rămas timp de zece ceasurĭ în picioare deasupra unuĭ izolator de sticlă, pe când d-ta îmĭ vărsaĭ electricitate în corp? Nu oare d-ta aĭ excitat nerviĭ uneĭ femeĭ, fără să maĭ socotesc că mi-aĭ stricat stomacul, trecând un curent galvanic printr'ânsul? D-ta m'aĭ magnetisat de vre-o 34 de orĭ, şi ce mi-a adus toate astea? Absolut nimic! Şi acuma voeştĭ să-mĭ ieĭ şi sufletul, după cum scoţĭ uneĭ pendule mecanismul. E maĭ mult de cât poate suporta un corp omenesc.

— Scumpul meŭ! Scumpul meŭ! strigă profesorul în culmea desolaţieĭ. e adevărat Fritz. Nu m'am gândit de loc până astăzĭ.

Dacă mi-aĭ putea arăta în ce fel să te răsplătesc, m'aĭ găsi dispus să...

Aĭ consimţimântul meŭ dinainte.

— Atuncĭ ascultă, d-le, zise Fritz, cu un ton solemn, dacă îmĭ veĭ da cuvântul d-tale de onoare, că după experienţă, voiŭ obţine mâna fiiceĭ d-tale, consimt de a te ajuta. De nu, refuz să mă amestec.

— Şi ce va zice fiica mea? strigă profesorul după un moment de tăcere şi mirare.

— Fiĭ sigur că n'o să mă refuze, răspunse tânărul, e multă vreme de când ne iubim.

— Atuncĭ va fi soţia d-tale, zise phisiologul cu vocea fermă, căcĭ d-ta eştĭ un curagios şi în acelaşĭ timp unul din cele maĭ bune subiecte nevrozice ce am cunoscut vre-o dată, maĭ ales când nu sunteţĭ sub influenţa alcooluluĭ. Experienţa se va face la 4 ale luneĭ trecute. Vă veţĭ duce la laboratoriŭ pe la amiazĭ. Va fi un mare eveniment, d-le Fritz. Va fi şi Von Gruben din Iena, şi Hinterstein din Bâle. Vor fi principaliĭ savanţĭ din Germania Sudică.

— Voiŭ fi exact, repeta ferm, studentul.

Şi se despărţiră.

Profesorul intră cu pasul săŭ greoĭ, gândindu-se la experienţa a căreĭ dată s'apropia, pe când tânărul student, cu pasul nesigur, se întâlni cu camaraziĭ săĭ cu mintea plină de imaginea Elzeĭ cu ochiĭ albaştriĭ şi de afacerea ce o încheiase cu tatăl iubiteĭ sale.

III

Profesorul nu exagerase de loc, când vorbise de interesul universal care excitase noua sa experienţă de pshyhologie.

Cu mult înainte de ora fixată, sala era populată de o constelaţiune de oamenĭ de talent.

In afară de celebrităţile ce le numise, venise din Londra profesorul Lurcher dela Academia Regală, care se făcuse celebru printr'un remarcabil tratat asupra centrelor cerebrale.

Maĭ multe alte luminĭ din tribul Spiritiştilor făcuseră un lung voiaj spre a azista; chiar şi un ministru swedenborgian care era de părere că aceste operaţiunĭ vor putea arunca o oarecare lumină asupra doctrinelor Cruceĭ-Roşie.

Această distinsă adunare primi cu aplauze sgomotoase apariţia profesoruluĭ Von Baumgarten şi a elevuluĭ săŭ, pe platformă. Conferenţiarul, în câteva cuvinte bine alese, explică teoria sa şi ceea ce îşĭ propunea să facă spre a o demonstra.

— Eŭ susţin, zise el, că atuncĭ când o persoană este sub influenţa magnetică, spiritul săŭ este momentan degajat de corpul săŭ, şi desfid pe orĭ şi cine de a înainta o altă ipoteză deosebită care să poată explica, faptul lucidităţeĭ. Sper că, magnetizând pe tânărul meŭ amic şi colaborator, aci prezent, apoi punându-mă şi eŭ în aceiaşĭ condiţiune, spiritele noastre vor fi în stare de a comunica între ele, cu toate că corpurile noastre vor rămâne nemişcate. După o trecere oarecare de vreme, natura îşĭ va relua imperiul eĭ şi spiritele noastre vor intra în corpurile respective, şi totul va fi ca maĭ înainte.

Cu binevoitoarea dv. permisiune, vom proceda acm cu experienţa.

La ultimile cuvinte, profesorul fu întrerupt de aplauze.

Apoĭ în auditoriŭ se stabili o tăcere, în care se ghicea nerăbdarea.

Profesorul magnetiză maĭ întâĭ pe tânărul om, care recăzu pe scaun, galben şi rigid.

Apoĭ scoase din buzunar un glob strălucitor de sticlă, asupra căruia el îşĭ concentră privirea şi făcând o energică sforţare mintală el reuşi să se pue în aceeaşĭ stare. Era un spectacol mişcător, văzând pe tânăr şi pe bătrân, unul lângă altul, în aceeaşĭ stare cataleptică.

Unde fugiseră oare sufletele lor?

Aceasta era întrebarea ce şi-o puseră toţĭ spectatoriĭ de la primul până la ultimul.

Cincĭ minute trecră, apoĭ zece, cincĭsprezece, iarăşĭ alte cincĭsprezece.

Profesorul şi elevul săŭ steteaŭ nemişcaţĭ pe platformă.

In tot timpul acesta, savanţiĭ adunaţĭ nu discutară nimic.

Toţĭ ochiĭ eraŭ îndreptaţĭ asupra celor două feţe palide spre a observa primele indiciĭ de întoarcere la viaţă.

Maĭ mult de o oră trecu înainte ca răbdătoriĭ observatorĭ să fie răsplătiţĭ.

O slabă roşeaţă se urcă pe obrajiĭ profesoruluĭ Baumgarten. Era sufletul care reintra în locuinţa sa pământească.

De odată el întinse unul din braţele sale lungĭ şi slabe, ca un om care se scoală din somn.

El se frecă la ochĭ şi privi în juru-ĭ, ca şi cum n'ar fi putut înţelege unde se afla.

— Tausend Teufel *) strigă el repezind cu o voce răguşită o teribilă înjurătură nemţească, ceea ce miră foarte mult adnarea şi scandaliză pe Swedenborgian.

Unde dracu sunt? Trăznete!

Ce dracu mi s'a întâmplat.

Ah! da, îmĭ amintesc: una din idioatele experienţe de magnetism. Data asta nu prea a mers, căcĭ nu-mĭ amintesc de când mi-am pierdut cunoştinţa, aşa că toţĭ aţĭ făcut călătoria pe pielea *) voastră, savanţiĭ meĭ amicĭ, şi într'adevăr că şi-a râs de capul dv.

Şi zicând aceste cuvinte, profesorul regal de physiologie izbucni într'un sgomotos hohot de râs şi-şĭ dădu o palmă pe burtă într'un mod foarte nepoliticos. Auditorul fu atât de iritat de această eşire impertinentă din partea gazdeĭ lor, care ar fi putut produce un scandal, fără intreventia tânăruluĭ Fritz von Hartmann, care tocmaĭ eşise din letargie.

Inaintând până la marginea platformeĭ, tânărul se scuză de conduita tovarăşuluĭ săŭ:

— Sunt supărat, zise el, foarte supărat, de a recunoaşte că e un băiat care încurcă toate, cu toată gravitatea care a părut că arată la începutul experienţeĭ. El suferă încă de reacţiunea magnetică, aşa că nu-ĭ responsabil de limbagiul săŭ. Cât despre experienţă, nu privesc de loc această ca un eşec. Se poate ca spiritele noastre să fi avut legătură în spaţiŭ, însă din nenorocire, memoria noastră corporală este maĭ grosolană, şi cu totul deosebită de cea a spirituluĭ, aşa că nu ne putem reaminti cele ce s'aŭ petrecut. Voiŭ consacra de acuma sforţă-

*) Miĭ de dracĭ.

*) Vrea să înţeleagă: cheltuiala.

rile mele de a descoperi un mijloc, care să permită spiritelor de a păstra amintirea celor ce li se întâmplă, când sunt în libertate, şi când voiŭ ajunge şi scopul acesta, sper că voiŭ avea plăcerea de a vă vedea reuniţi în sala această şi de a vă face cunoscut rezultatul chiar sub ochiĭ dv.

Această alocuţiune venind de la un student atât de tânăr provocă o surprindere considerabilă în auditoriŭ.

Câţiva fură gata să se supere, căcĭ, după părerea lor, subiectul profesoruluĭ îşi atribuia o prea mare importanţă.

Insă cea maĭ mare parte din eĭ, văzură într'însul un tânăr care promitea mult, şi pe când eşeaŭ din sală făcură o comparaţie între demnitatea atitudineĭ sale şi uşurinţa profesoruluĭ săŭ care în timpul acesta, râdea cu hohote într'un colţ, fără a se lăsa intimidat de eşecul experienţeĭ.

Şi pe când toţĭ savanţiĭ eşiră în şir din sala de conferinţe, ducând impresia că nu văzuseră nimic în deosebĭ, realitatea era că se petrecuse sub ochiĭ lor una din faptele cele maĭ extraordinare din Istoria Lumeĭ.

Profesorul von Baumgarten demonstrase o teorie exactă zicând că spiritul săŭ, cum şi cel al elevuluĭ săŭ părăsiseră corpul, pentru un oarecare timp. Dar atuncĭ se produsese o complicaţie stranie şi neprevăzută.

La reîntoarcere, spiritul luĭ Frantz intrase în corpul luĭ Alexis von Baumgarten, iar cel al profesoruluĭ se stabilise în corpul luĭ Fritz von Hartmann.

De aicĭ termenele mahalageşti şi expresiunile triviale carĭ scăpaseră buzelor mareluĭ profesor, cât şi vorbele măsurate şi înţeleptele declaraţiunĭ căzute de pe buzele veseluluĭ student.

Aceasta era un fapt fără precedent, şi totuşĭ nimenĭ nu ştia nimic, şi maĭ puţin încă de cât ceilalţĭ, ceĭ carĭ eraŭ principaliĭ interesaţĭ în cauză: Baumgarten şi von Hartmann.

(Va urma).

Trad. de **A. Bensim**

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

MATURIN CUMPĂRĂ COLIEURI

Marinarul în călătorie este în totdeauna încântat a face escală, maĭ ales când o favoare specială îl autoriză a se opri pe pământ.

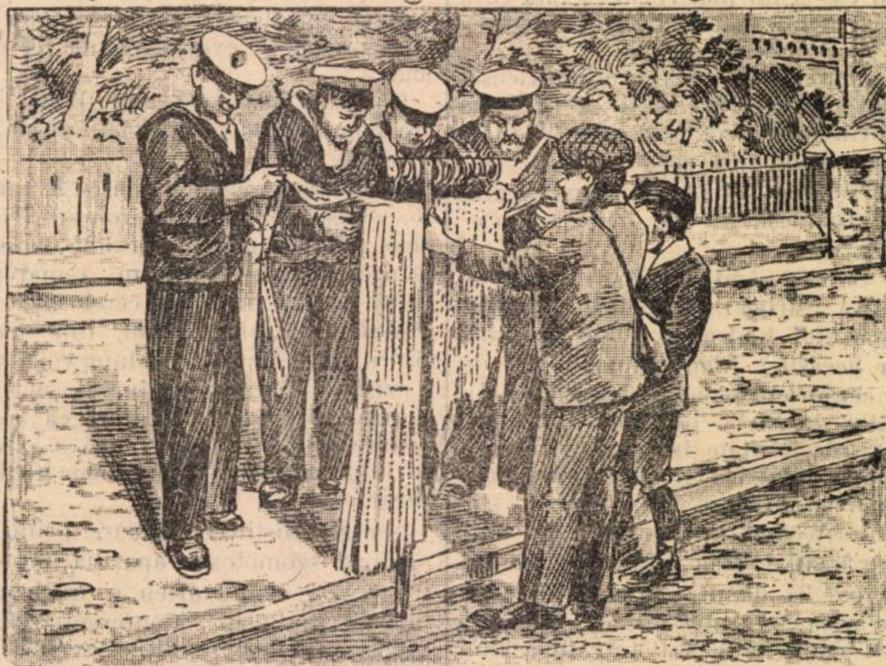
Să nu credeţĭ, că se grăbeşte a admira monumentele oraşuluĭ, saŭ a studia moravurile locuitorilor! Işĭ bate joc de architecturĭ şi de etnografiĭ. Dar se grăbeşte a-şi cheltui puţin din soldă, el care pe tot timpul călătorieĭ, a fost constrâns a face economiĭ. „Maturin" nu este un sgârcit. De mult ştie că dacă banul este rotund, este pentru a se învârti. Aceea ce îĭ place maĭ mult, este a cumpăra amintirĭ „de culoarea locală". Să nu credeţĭ că este un colecţionar. Maĭ întâiŭ marinarul nu are *home* pentru a-l decora.

Marinarul este foarte rar un egoist.

Dacă cumpără toate fleculeţele, pe carĭ i le arată negustoriĭ părţilor — colieurĭ false, saŭ mărgăritare de sticlă — este cu intenţia de a le face cadou pe la prietenĭ şi părinţĭ, pentru că ştie că un lucru adus din alte ţărĭ face în totdeauna plăcere.

Şi se gândeşte maĭ ales la iubita luĭ, la micuţa luĭ verişoară, căreia într'o zi îĭ poate dovedi că s'a gândit la ea, în depărtata luĭ călătorie, şi în amintirea eĭ, adună în sacul luĭ o mulţime de obiecte, mărunţişurĭ, carĭ bine-înţeles nu aŭ valoare, dar carĭ, orĭ cum vor fi bine primite.

A! de câte orĭ nu s'a gândit, la întoarcerea acasă! Il va maĭ vedea el oare acel colţ de pământ, unde nădăjdueşte a-şi sfârşi zilele? Marea este aşa de capricioasă!

Marinarĭ cumpărând coliere

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

VII

Dincolo, sub ruine, în mijlocul îngrozitoruluĭ haos, care a fost o mină de aur şi care disperă azĭ acest colţ de pădure virgină, Madiana ţine piept cu banditiĭ. Nepăsătoare şi hotărîtă, aşteaptă fără şovăire ameninţările lor, pregătind o împotrivire înverşunată.

Grupaţĭ împrejurul eĭ, formidabiliĭ eĭ auxiliarĭ stau încolăciţĭ pe crăcĭ şi muşchiu. Madiana se uită la eĭ gânditoare:

— Sunt prea puţinĭ! Ar trebui să vină maĭ mulţĭ, căcĭ nu vor fi nicĭ odată îndeajuns.

A, dacă bietele mele picioare nu ar fi legate, cum m'aş repezi eu asupra acelor mizerabilĭ cu trupa mea de reptile, cu gurile căscate şi cu limbile otrăvite!

Aide, la lucru!

Şi începe din nou a şuera din foaia eĭ acea modulaţie ciudată, enervantă, ameţitoare.

Acest şuerat trebue de altfel să se audă în depărtare, căcĭ iată vin nu-

mai decât maimuțele, clătinându-se și ronțăind din boturi; asemenea și papagalii încep a se sui, a se scobori, a se învârti; scoțând țipete nebune.

Regele ridică din umeri și bombănește:

— Da, blestemată vrăjitoare, da! Aide, șueră-ți muzica ta de vrăjitorie! Vom vedea noi!

— Ori și cum, zice Mal-Crepi uimit, iată un lucru care nici prin minte nu mi-ar fi trecut. Am rămas cu gura căscată și ochii sgâiți. Dar dacă vre-unul din acești șerpi ar înfige colții în nobila prințesă?

— Nu! mai întâi șerpii nu înțeapă vrăjitoarele și afară de asta cred că ea nu se teme de veninul lor.

— Ei, asta e prea din cale afară!.. De ce?

— Pentru că, fără îndoială, este «spălată», cum se zice în țara ei.

— Cum spălată?

— Adică inoculată. Sunt printre ei indivizi privilegiați cari fabrică din experiență niște medicamente cu otrăvuri, amestecate și dozate în proporțiide terminate. Acești indivizi cari știu secretul formulei empirice, inoculează între degete și degetul cel mare de la picior al pacientului o cantitate oare-care din acel medicament. După ce a introdus aceasta, pacientul este cuprins, timp de vre-o opt zile, de friguri teribile; în urma acestei operații se pare că ori-ce mușcătură de șearpe nu mai are nici un efect.

— A, atunci să ne supunem și noi acestei operații ciudate.

— N'ar fi rău, ca să nu mai suferim înțepăturile țânțarilor, ale paianjenilor și ale atâtor lighioane spurcate pe cari le întâlnim în drumul nostru.

Pentru moment o să facem și noi altceva, urmează regele, începând a aduna lemne, așchii și a pregăti pentru foc. Acum aprinde, Mal-Crepi!

Acesta se supuse. Focul se aprinse.

— Dar ce'ți trebue foc aci unde ne prăjim de căldură? întreabă Mal-Crepi.

— Nu cum-va ai vrea ghiață?— zice regele. Aide la lucru; ne trebue foc mare, mare de tot.

— Dar eu nu pot singur. Ai noștri nu vin oare?

— O să vie și ei, după ce vor omorî pe acel blestemat de necunoscut care ne-a masacrat atâția dintre noi. Cred că pe la amiazi să fie aci vre-o zece din ei, bine aprovizionați, bine armați, în așteptarea luutrei.

— A, ce minunată făgăduială!

— Și să devenim peste puțin adevărații stăpâni ai acestei țări!

— Firește! Tocmai pentru asta să nu ne lăsăm să fim arestați prostește de o menagerie de reptile.

Tot vorbind, bandiții așează crăci peste crăci și pun pe foc, care arde înainte.

Sărmana Madiana îngrijată ca de moarte 'și zice:

— Doamne! Ce vor să facă?

Această muncă trebuincioasă, pare însă foarte lungă, și cere o cheltuială de puteri considerabile.

Șerpii sosesc mereu, dar mai puțini la număr. Pe căldură reptilele stau amorțite. Cu toate acestea sosesc mereu, bandiții ocupați cu focul nu-i observă; un șuerat care se aude în depărtare 'i face să tresară. Se opresc din lucru, și Mal-Crepi, căruia 'i curge năduşala șiroae de pe obraz zice speriat:

— Noroc! Auzi ai noștri cari vin!

Regele răspunde semnalului și câte va minute după aceia, șease oameni bine înarmați înaintează:

— Ei, dar ce e asta, nu sunteți mai mulți la număr?

Unul din ei răspunde cu un accent de ură și furios:

— Am îndurat un dezastru. Piele a fost ucis cu un glonț în piept. Doui alții loviți de pușca lui Landlord...

— Dar Tom Canon?

— Schilodit pe viață; are o mână frântă și brațul răsucit ca o lulea... A, Braț de fier ăsta e un om colosal!

— Braț de fier?

— Da, necunoscutul care a luat pe Madiana și care ne-a bătut strașnic!..

— Pe toți sfinții! Și voi l'ați lăsat să trăiască?

— Este invulnerabil!

— O să vedem noi! Eu l'am condamnat. Va muri. O, și va muri într'un chip îngrozitor! Eu nu vreau să fiu regele a cinci mii de nenorociți... Regele ocnei!

— Taci! S'ar putea să te audă cineva.

— Să știe că 'mi bat joc! Arunc masca, răsboiul este declarat; nu mai vreau nici un incognito și proclam revolta pe față. Acum să sfârșim aci și mai repede!

— Bine, noi suntem gata de atac, dar ești pregătit cu toate?

— Da, cu de toate! Ia spuneți-mi nu ați fost urmăriți?

— De, nu se știe! Dar ca prevedere, am tăiat drumul.

— Dar nu e decât unul: vârtejul.

— Tocmai pe acela am întins și noi în curmezișul apei, la cinci sute metri depărtare una de alta, trei liane, spintecate prin mijloc. Fie-care căpătâiu l'am prins de un fitil vârât într'un cartuș de dinamită.

— Dar cartușul o fi căzut în apă.

— Nu! Fâlfâe la vre-o zece centimetri deasupra apei, pe o scândurică de scurgătoare, un lemn așa de ușor ca coaja de plută. Cum ar vrea să treacă vre-o plută, numai de cât apasă pe liane, sforțarea depărtează în sens invers cele două căpătâe prinse de fitil...

— Am înțeles! Frecarea determină inflamația fulminantă. Dinamita ia foc și apoi: bum!

La acest cuvânt o detunătură puternică se aude și se repercutează în ecou formidabil sub bolta imensă de frunze.

Obișnuiți cu sgomotul trăsnetului și al arborilor din pădure, maimuțele și papagalii nu se mișcă.

Dar bandiții râd ironic și triumfători când camaradul lor urmează:

— Acum pluta este prefăcută în bucățele și sfărâmată cu desevârșire.

— Și moarte bestiei... moarte veninului!... Intr'o clipă... căci adevărata bestie cu venin este aci...

Excitați de Madiana, care vede cu groază această sporire de puteri, șerpii flueră și'și înalță gâturile, deschizând gura.

— Ați pus acolo dinamită? Aici avem foc! întrerupse Regele Ocnei.

— Am înțeles, vom arde tot pachetul acesta. Bun! înțesați un cerc de frunze în jurul umbrarului.

Madiana înțelege, se înfioară, dar nu se predă.

Regele o cheamă aspru:

— Fată tânără, este de prisos să te mai împotrivești.

Peste câte-va momente ai să fii cuprinsă de flacări, ai să fii arsă de vie, sau foarte rău rănită. Ceva mai mult, șerpii îndârjiți au să sară asupră-ți și au să te muște. Ascultă părerea mea: predă-te și-ți jur că nu vei suferi nici un rău.

Madiana ripostă indignată:

— O! lași! mizerabili ocnași! mai bine mor, de cât să cad în mâinele voastre.

Banditul ridică din umeri și spune tovarășilor:

— Făce-ți ce v'am spus.

Intr'o clipă totul se aprinde; flacăra se ridică, în mijlocul unui fum infect.

Flacările ajung pană la hamacul Madianei. Șerpii se învârtesc, se încolăcesc până cad asfixiați.

Madiana pricepu că nu mai este nici o speranță, că e pierdută.

Sufocată de îngrozitoarea căldură, asfixiată de fum, ne mai văzând nimic, simte că moare și așteaptă moartea ca o dulce scăpare.

— A, bravo! este a noastră! urlă bandiții triumător.

— Dar ne trebue cu viață, nu moartă, strigă Regele, căci ea reprezintă un milion avere: «Regatul aurului».

Șerpii cari fuseseră ascunși lân gă ea în hamac, cad jos.

Alții se încolăcesc pe după stâl și pe jumătate putrezi ai umbrarul ui

O supremă invocație ese de pe bu

zele martirei, care cu o voce stinsă orcăeşte :

— Ajutor, Doamne a tot puternic ! Doamne, ajutor !

Şerpiĭ se frig şi mor toţĭ de foc ; fata a încetat de a geme.

Leşinată sau, cine ştie, moartă.

Focul începe a se potoli.

— Isbânda e completă ! strigă un hoţ ! Acum a noastră este mina de aur !

VIII

Braţ de fier lasă să'ĭ alunece puşca, care iĭ împieca scăperea prin înot, apoĭ cu o lovitură de picior o înfige pe loc. El dispare câte-va clipe şi reapare iarăşĭ. Apucă de guler pe Fichalo care se sbate cu disperare, abia răsuflă şi'şĭ strânge într'o mână puşca, iar cu cealaltă se agaţă de salvatorul luĭ.

— Dar staĭ liniştit, prostule ! iĭ strigă Braţ de fier, care abia se poate scăpa de strânsoarea luĭ.

Fichalo, pe jumătate asfixiat, nu maĭ vede, nu maĭ aude şi se agaţă mereu de Braţ de fier. Acesta cu un gest magistral, il loveşte peste nas, făcându'l să'şĭ piardă cunoştinţa şi aşa, leşinat, il duce ca un pachet la mal.

Sângele 'ĭ curge mult in momentul când salvatorul il smulge din apă şi'l întinde pe pământ.

— Aidem ! zice aspru Braţ de fier; nu avem vreme de pierdut ; o fricţiune sdravănă şi... la drum !

Maĭ târziu vom scăpa şi restul.

Ţinând acest monolog, tânărul nostru desbracă pe pseudo-înecat, ia un pumn de ierburĭ şi începe a'l freca până ce pielea i se făcu de culoarea pătlăgeleĭ vinete.

Fichalo deschide ochiĭ, priveşte uimit în jurul luĭ, încearcă a se ridica, cade însă şi se sbate.

— Aide, aide, ridică-te ! Ia să vedem te poţĭ ţine pe picioare ? Aidem ! La dracu !

— Merg, dar nu înainte de a'ţĭ mulţumi din toată inima... Recunoştinţa mea...

Cu o mişcare, Braţ de fier il opri de a continua.

Fără un cuvânt, fără un semn, indianul, urmat de câinele luĭ, o porni. In mână îşĭ ţine tubul de suflat, care este maĭ lung de treĭ metri şi de care se îngrijeşte grozav.

Braţ de fier, Mustic şi Fichalo urmează pe indian, care depărtează binişor crăcile şi se strecoară ca o şopârlă printre tufişul des care copleşeşte ţărmul.

Din când în când le face câte un semn să tacă. Astfel înaintează vre-o cincĭ sau şease sute de metri, apoĭ Genipa se opreşte la marginea uneĭ poene. In mijloc un foc mare care se stinge. Apoĭ oamenĭ carĭ dau din mâinĭ, gesticulând printre fumul des.

— Madiana ! Bandiţiĭ ! — şopteşte Braţ de fier printre dinţĭ, strângând pumniĭ. Ce departe şi numeroşĭ sunt ! Cum să ajungem la eĭ printre dărâmăturile acestea ?

Indianul le zice foarte simplu :

— D-voastră staţĭ aci. Eu mă duc acolo şi voiu ucide toată popota aceea ! D-voastră nu vă mişcaţĭ ! Trebue să te supuĭ acesteĭ poruncĭ fără replică.

Şi ceĭ treĭ prietenĭ se lungiră la spatele buturugilor enorme, pe când indianul începe a se urca, ajutându-se cu genunchiĭ ; el merge cu o repeziciune ciudată, fără sgomot, printre piedicĭ carĭ îl fac nevăzut ochilor bandiţilor. Deodată praful arborilor putrezĭ iĭ acoperă spatele şi il face cu desăvârşire nevăzut.

Atuncĭ se opreşte la vre-o sută de metri aproape de bandiţĭ, carĭ nu bănuesc câtuşĭ de puţin prezenţa luĭ.

Se lungeşte la spatele uneĭ buturugĭ marĭ, împlântată în pământ şi cu o mişcare lentă îşĭ îndreaptă tubul în spre grup. Işĭ pune instrumentul pe pământ, caută în sacul luĭ de pânză, care 'l ţine agăţat de umerĭ, vâră în tub o săgeată, apropie deschizătura tubuluĭ de buze şi începe a sufla cu toată puterea.

Cu inima bătând, Braţ de fier priveşte enervat această operaţie bizară :

— Ce dracu face ăla acolo ?

— A, d-le, d-ta nu aĭ maĭ văzut aşa ceva în ţara asta ! Priveşte numaĭ ! Până a'ţĭ spune eu ce face, aĭ să vezĭ unul din bandiţĭ căzând jos lungit.

— Aşa e !

— Şi nu a sfârşit ! Aĭ să vezĭ cum Genipa are să'ĭ culce pe rând câte unul !

Unul din bandiţĭ cade în adevăr jos ca un morman, pe când tovarăşiĭ luĭ se grămădesc împrejurul luĭ. Indianul, mereu nevăzut, îşĭ reîncepe mişcarea luĭ mortală.

— Este înspăimântător ! şopteşte Braţ de fier încremenit.

— Şi toată această afacere, d-le, este lucrarea uneĭ răutăcioase săgeţĭ, ascuţită ca un ac, spune Mustic.

— A, uite încă unul la pământ ! Altul ! Fac treĭ. A, dar uitam să'ţĭ spun că săgeata este otrăvită ! Altul ! Bravo !

Bandiţiĭ, uimiţĭ, nebunĭ de spaimă, s'au depărtat de hamac.

Neştiind de unde vin acele proectile tăcute şi mortale, îşĭ aruncară privirile in toate părţile, privirĭ de bestiĭ nebune prinse în cursă şi ceĭ maĭ hotărîţĭ bat în retragere. Cu toate acestea tot nu le vine să se depărteze de tot, cu tot pericolul înspăimântător care 'ĭ ameninţă.

Nu au maĭ rămas de cât patru şi se agaţă cu încăpăţânarea unor animale de pradă în faţa ruinelor fumegânde ale umbraruluĭ, unde stă mereu întins ca o lumânare hamacul sărmaneĭ Madiana.

Unul din eĭ, vârât bine într'o gaură şi ascuns după nişte crăcĭ şi întinde puşca în direcţia presupusă a indianuluĭ.

Acesta însă, maĭ nevăzut ca nicĭ odată, a făcut o mică abatere ; din nou începe a se sui şi soseşte astfel a lua în flanc micul grup împrăştiat. Douĭ bandiţĭ iĭ apar în profil, lungiţĭ pe jos, cu gâtul întins în spre locul pe care il părăsise el.

Genipa îşĭ pregăteşte două săgeţĭ deodată.

Tremurând până la măduvă, Braţ de fier, Mustic şi Fichalo, carĭ l'au pierdut din vedere, aşteaptă abia respirând. Genipa zâmbeşte mereu şi caută ţinta, care 'ĭ apare largă de treĭ degete, care 'ĭ permite absorbarea imediată a otrăveĭ făcând moartea fulgerătoare.

Indianul îşĭ lipeşte gura de tub...

— Paf !

Acolo se aude un ţipăt.

Iute ca gândul, indianul suflă din nou pe tub şi trimete o a doua săgeată.

Acolo un urlet !

Douĭ oamenĭ se ridică, dau din mâinĭ, carĭ se înţepenesc, fac douĭ paşĭ înapoĭ şi cad învârtindu-se. In acelaş timp o detunătură se aude, ca un trăsnet, în mijlocul tăcereĭ pătrunzătoare.

Indianul a fost descoperit de omul care era la pândă şi tubul spart şi asvârlit în aer. Tras repede şi în condiţiunĭ rele, glonţul n'a inemerit pe indian, dar l'a dezarmat.

Genipa face înapoĭ o săritură de tigru şi dispare, dar imediat Braţ de fier simte că este nevoe a interveni.

Apucă puşca luĭ Mustic, ocheşte şi... pac ! Cartuşul fiind ud, ratează.

— Miĭ de trăsnete ! Blestem !

— Inainte, înainte ! Şi ce-o fi !

— Inainte, înainte ! repetă aproape urlând Fichalo.

Bandiţiĭ, înspăimântaţĭ de aceste strigăte şi maĭ cu seamă nebănuind prezenţa celor treĭ tovarăşĭ, nebunĭ de spaimă, îşĭ părăsesc adăpostul şi o iau la fugă în spre pădurea din apropiere.

In câteva minute nu se maĭ văd.

Braţ de fier nu'şĭ maĭ pierdu vremea să'ĭ urmărească şi aleargă ca un nebun în spre umbrarul din care maĭ ese fum.

Indianul însă îĭ luase înainte. Ajunsese la hamac ca o săgeată, il deschide şi găseşte pe Madiana galbenă ca ceara. Ca o moartă, abia respiră, apoĭ ochiĭ i se deschid încet la lumina mare a soareluĭ, care este în spre scăpătat.

Ea recunoaște pe indian.

— O, Genipa, mulțumesc!..

— A, îțî este maî bine? o întreabă Genipa.

Și omul alb aleargă.

— A, da... albul milos... care... acolo... la Landloed... șoptește Madiana.

Luând înaintea luî Mustic și Fichalo, Braț de fier sare peste ierburî, peste gropî și ajunge tocmaî în momentul când Genipa scoate cuțitul ca să tae frînghiile de la picioarele Madianeî, care de atâta vreme erau împiedicate. Ne fiind în stare a face vre-o mișcare, sdrobită, dar fericită, tânăra fată încearcă să zâmbească.

Iși întinde mâinile tremurând în spre Braț de fier, care i le cuprinde și strigă:

— Madiana! o, Madiana! liberă... pentru...

Se auzi un foc care întunecă pădurea. Mustic, Fichalo aud șuerând glonțul și Braț de fier face o săritură convulsivă; nu poate sfârși vorba și cade în genunchî, isbit de proectilul care trece tocmaî pe lângă părul Madianeî.

Mustic scoate un țipăt de groază și se repede să'l sprijine; Fichalo, strângând pumniî, scrâșnește între dințî:

— O, bandițiî!

— Amândouî primesc pe brațe pe șeful lor, pe când Mustic îî șoptește orbit de lacrămî:

— Nu are să fie nimic, d le, așa e?

Madiana, îngrozită, nu poate scoate niciî un strigăt, niciî vărsa o lacrimă. Abia îî ese un mic gemăt din piept, ca și cum deodată viața abia căpătată, s'ar sfărâma, cade binișor, îî vine rău și rămâne nemișcată, albă ca zăpada, fără niciî o răsuflare.

PARTEA A DOUA

I

Saint-Laurent din Maroni, 8 ore dimineața. Temperatura încărcată, apăsătoare. Cerul ca plumbul, soarele ca focul. Plantonul comandantuluî superior, cu revolverul la cingătoare, bate două loviturî la ușa săleî de mâncare.

— Intră.

— Comandante, este curierul olandez.

Un bărbat frumos, de vre-o 40 de anî, cu mustațî, privirea rece, fața liniștită și hotărîtă, abia își sfârșește dejunul.

Face un semn de plictiseală, se ridică și zice plantonuluî-supraveghetor:

— Cum, deja?

— Cu o oră maî nainte... ne-a surprins.

— Dar, staî! Farul din «Pointe» nu l'a semnalat?

— Nu, comandante.

— Pentru ce?

— Pare că telegraful nu maî funcționează.

— 8 zile de arest șefuluî de echipă și tot atâtea agentuluî.

Miî de tunete! Și eu care trebue să primesc călătorî... am să întârziu.

— Ertațî, comandante. Am spus să se pregătească trăsura... e gata.

— A, bine!.. Spune să tragă la scară.

— Indată, comandante.

Personagiul acesta, cu titlul milităresc, nu este decât un simplu civil; adică după guvernatorul colonieî și directorul general al administrațieî penitenciare care domnește acolo, la Cayena, aicî el este stăpânul absolut.

Ține în mână și sub răspunderea sa toate puterile—civile, judiciare, administrative și forța armată — și dirige după cum îî place această enormă circumscripție, unde sunt întrunițî patru sau cincî miî de ocnașî.

O muncă grea care cere tact și prevedere.

El își aruncă șervetul, trece în vestibul ca fulgerul, își ia cascheta, umbrela și sare într'un landou mare care staționează sub verandă.

Trasă de douî caî, trăsura e mânată de un zevzec ras ca un ou, cu fața searbădă, un pensionar trecut în funcțiunea de vizitiu.

— Aide, repede la de Grad...

Landoul pornește și în câte-va rotiturî a sosit la pontament.

Mulțimea se înghesue și se mișcă.

Ofițerî, sub-ofițerî și soldațî de infanterie, de marină, funcționarî, industrialî, minerî, toțî palizî de anemie, aleargă la acest cuvânt magic: Curierul! Veștî din patria îndepărtată... O, curierul!

Comandantul se dă jos, răspunde la toate saluturile și se încrucișează cu doctorul-maior.

— Bună ziua, doctore! Merge bine pe bord?

— Da, comandante.

— Bine, mulțumesc!

La vre-o patru metri depărtare se clatină un vaporaș, pe care stă scris în litere de aur: «Tropic-Bird».

Această «Pasăra a Tropiculuî» este curierul olandez care aduce din Danemarca corespondența Europeî, sosită pe calea engleză, și alternează în fie-care lună cu acela care trans-

Curiozități zoologice

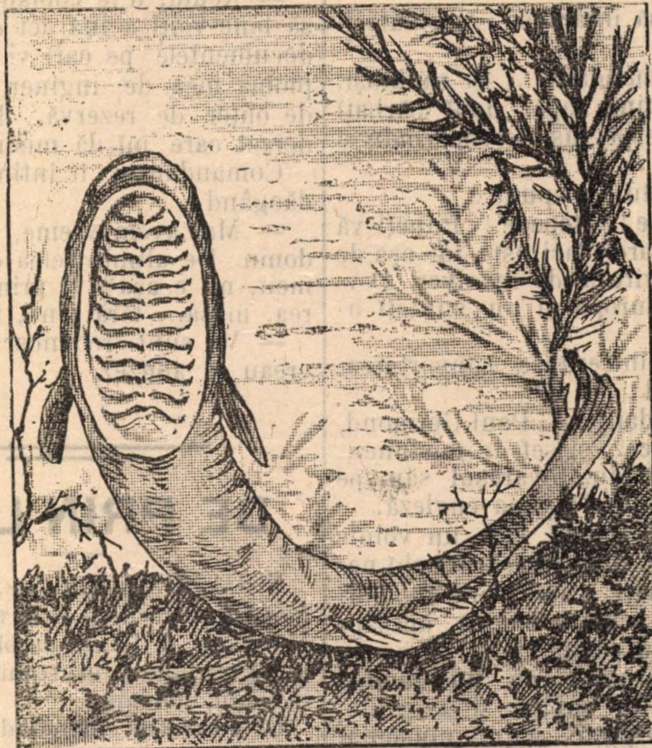
REMORA

Remora este un pește de mărime mijlocie care se întâlnește prin toate mările, precum și în Mediterana și Oceanul indian.

Este caracteristic printr'un fel de lipitoare pe care o are pe cap, și care îî dă voe a se prinde fie de vreo corabie, fie pe corpul unuî pește mare, sau a uneî țestoase de mare.

Cu chipul acesta se face transportată cu ușurință, și fără să obosească distanțe foarte lungî.

Este în adevăr tipul parazituluî.

portă Compania franceză transatlantică.

Se aude un șuerat pe micul vaporaș. Se așează imediat o punte, pe care comandantul superior o trece repede, întinzând mâna spre căpitan și zicându-ĭ:

— Eram să întârziez. Aĭ călătoriĭ meĭ.

— Da, comandante... Și sănătoșĭ.

In acelaș timp apar douĭ bărbațĭ carĭ salută respectus, descoperindu-șĭ capetele.

Comandantul le spune:

— Pălăriile! Repede! Puneți-vă pălăriile; soarele aci este tot așa de tare ca o lovitură de revolver. D-v. venițĭ din Europa și nu sunteți obișnuițĭ.

Căpitanul întrerupse convorbirea, recomandând:

— Comandante, d. Paul Germond, inginer francez și șef de misiune... D. Anatole Bodu, tovarășul său, pe carĭ 'ĭ aduc din Guyana engleză.

D. Paul Germond este un voinic frumos, bine făcut, aĭ căruĭ ochĭ negri au o privire cam aspră sub lornion. Barba scurtă, blondă, aproape roșcată, ca și părul. Dințiĭ frumoșĭ și buzele cărnoase au un zâmbet dulce. Mâinile subțirĭ și îngrijite, picioarele elegante, gâtul musculat și pieptul puternic. Pare de 30 anĭ.

Comandantul, e obișnuit ca dintr'o aruncătură de ochĭ să cunoască după față pe cineva; acest prim examen făcut, este din toate punctele de vedere favorabil.

Inginerul se înclină și zice cu o voce bine timbrată:

— După cum am avut onoarea a vă telegrafia din Danemarca, d-le comandat, sunt inginerul școaleĭ centrale de arte și manufactură, însărcinat cu o misiune și industrială și științifică, de ministrul de comerț...

— Care te acreditează în mod oficial pe lângă autoritățile guyaneze... știu, d-le.

— La primirea depeșeĭ d-voastră, am telegrafiat prin cablu și răspunsul confirmă, în termenĭ elogioșĭ, aceastǎ depeșă.

— Te așteptam. Fiĭ bine venit și să fiĭ încredințat că voĭ face tot pentru a'țĭ fi folositor și plăcut.

— Vă mulțumesc de miĭ de orĭ, d-le comandant de onoarea și bucuria ce'mĭ facețĭ. Maĭ 'nainte însă dați-mĭ voe de a vă înfățișa pe acest băiat cuminte, care este oare-cum factotumul și prietenul meu. Este băiatul doiceĭ mele; mă însoțește cu credință, pentru că mă iubește mult și pentru că e pasionat de călătoriĭ.

Comandantul l'a și inventariat: mic, slăbănog, sprinten, cu ochiĭ viĭ, cu fața cam neagră, părul castaniu și cu o mustăcioară care începe a'ĭ miji.

Poate să fie de 24—25 de anĭ și salută cu multă bună-voință, deși cam stângaciŭ.

Inginerul adăogă, în mijlocul animațieĭ și sgomotuluĭ care umple micul vaporaș:

— Acum, d le comandant, vă rog să bine-voițĭ a lua act de hârtiile și documentele pe carĭ vi le aduc: diploma mea de inginer, comisiunea de ofițer de rezervă, duplicatul de decret care 'mĭ dă misiunea mea.

Comandantul îĭ întinde mâna, adăogând:

— Maĭ avem vreme, dragul meu domn. De altmintrelea eștĭ oaspetele meu, nu e așa? și primeștĭ găzduirea, masa... fără jenă, fără fasoane.

— Vă sunt recunoscător, dar nu vreau să abuzez.

(Va urma).

DE PRIN LUME

NOUA ZELANDA. — *O luptă teribilă cu un rechin.* — In apele portuluĭ Manukan, d. Henry Jacobson a avut o luptă teribilă cu un rechin de o putere înspăimântătoare.

D. Jacobson, mergând într'o dimineață să se plimbe pe mare cu o barcă, fu surprins de vijelie. Cum intra în port un curent de vijelie îĭ răsturnă barca. Fiind însă foarte bun înotător, se atârnă de o lopată a corăbieĭ și servindu-se ca de o amarcă, se forță să ajungă la țărm. In acest timp un rechin îl atacă de odată apucându-l de mâneca haineĭ.

Inotătorul reuși să-l îndepărteze, înfigându-ĭ lopata în gură. D. Jacobson avu timpul să scoată pumnalul de la cingătoare și să'l înfigă în coasta monstruluĭ, cauzându-ĭ o adâncă rană. Pentru a treia oară rechinul îl atacă. De data asta însă, el primi o lovitură în inimă și fu omorât.

Un vas văzând pericolul, veni în ajutorul d-luĭ Jacobson.

Actualmente, rechinul împăiat face ornamentul locuințeĭ eroului.

AMERICA DE NORD. — *O fermă de crocodilĭ.* — D. H. Campbell a adus la Baltimore, după o expediție în Africa, maĭ multe specimene de crocodilĭ.

Cu marĭ greutățĭ crocodiliĭ aŭ fost *instalațĭ* în lacul din parcul d-sale.

Zilnic proprietarul cheltuește sume colosale pentru hrana *rentierilor* săĭ.

CANADA. — *Țigărĭ de hârtie.* — Adesea s'a vorbit de multele întrebuințărĭ pe care le are hârtia în lume. Așa s'a vorbit de roate de tren, grinzĭ, case. Nu s'a știut însă până acum că hârtia poate să înlocuiască și tutunul. O societate de plantatorĭ de tutun din *Wort-Bruna*, încasează de câte-va lunĭ beneficĭ însemnate, fabricând țigărĭ în modul următor: se iaŭ foĭ de hârtiĭ și se pun în vase pline cu un miros de tutun. De aicĭ sunt duse la presele unde se fabrică tabacul ordinar. Prin niște mașinĭ, hârtia e făcută în fire ca tutunul, completând astfel ilusiunea. Falsele țigărĭ sunt introduse apoĭ în cutiĭ și se vând eftin. E de observat că aceia carĭ fumează aceste țigărĭ sunt pe deplin satisfăcuțĭ.

CUBA.—*Până unde merge moda.*— O tânără pereche din Havana, târguind, s'a dus și la o modistă, care printre multele pălăriĭ ce avea expuse, era una ce avea *un rezervoriŭ cu apă pentru florĭ naturale.* Pălăria era ornată cu florĭ naturale.

Trad. de G. Rosin

POSTA REDACȚIEI

Const. Nicol., Mehedințĭ.—Trimitețĭ lucrarea și sperăm să o publicăm.

N. B. — Urmărițĭ în ziar și cel maĭ bun răspuns îl vețĭ găsi în publicarea sau nepublicarea articoluluĭ.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL"

ABONAŢILOR SĂI, CU INCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«*Vila Luigi*», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziţia cea maĭ splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAŞ

din trestie exotică şi malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliurĭ, patru scaune şi o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscanĭ, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, şoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 şi strada Şerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărţiturĭ pentru rufe şi haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** şi oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză. **Un scrin** cu 7 cutiĭ lustruite şi îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză şi **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză
Toate aceste obiecte sunt lucrate şi executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victorieĭ, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: **Una canapea**, **4 scaune**, **2 marchize**, **2 taburele**, **una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluş fin broşat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piaţa cu florĭ, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane şi 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziţie Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, Bucureştĭ, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaiu pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, aşezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendula de perete «secesion» cu vitrourĭ, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice şi bijuterii en-gros şi en-detail Fraţiĭ A. et J. Roller, Bucureştĭ, str. Smârdan, 35, etajul I-iu.

O maşină de scris „Erika", ultima perfecţiune, care scrie vizibil în două culorĭ, cumpărată de la Compania „Ideal". Depositul maşinelor de scris din Buc. Palatul Eforiei, representant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nuculuĭ şi **un ceasornic** pentru biurou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Coiţeĭ, str. Coiţeĭ, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părţĭ. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia", cumpărate de la „Compania generală", biurou de informaţiunĭ, Bucureştĭ, strada Smârdan, 29, etajul I-iu.

1 maşină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 maşină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea maĭ superioară, coase şi brodează cu cea maĭ mare perfecţiune. Masa şi capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de maşinĭ de cusut „Compania anglo-americană", Bucureştĭ, str. Carol, 50, cu sucursale în Piteştĭ şi Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecţionat, remontabil în timpul mersuluĭ, cu diafragmă de concert şi 6 cântece naţionale.

Una vioară model Stradivarius, complectă cu arcuş, cutie şi accesorii. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonurĭ de oţel, burduful dublu impermeabil şi colţurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru şi elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email", compus din maĭ multe bucăţĭ, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fiu, Bucureştĭ, str. Lipscanĭ, 15.

6 cămăşĭ bărbăteştĭ de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă. **6 perechĭ** pantalonĭ (indispensabilĭ). **6 perechĭ** ciorapĭ fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, carĭ se vor confecţiona după măsură câştigătoruluĭ de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane", calea Victorieĭ, pasagiul Maca vis-à-vis de poliţie.

Două costume de haine (saco), după măsură şi alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecţiona de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academieĭ, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inişor cu borangic, ţesătură românească, cumpărată de la expoziţia Caseĭ şcoalelor. **2 ceasoarnice** de aur pentru bărbat şi două pentru damă; unul de argint rusesc pentru bărbat; **O brăţară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; Idem unul cu safir; Idem altul cu 2 briliante şi safir la mijloc; **2 ceasoarnice** de metal marca „Sonia"; **2 portfotografiĭ** de porţolan japonez, cu florĭ artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelarĭ dublé; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 benoclurĭ** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium", Doamneĭ, 27, unicul institut pus sub direcţiunea ştiinţifică a d-luĭ Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos** premiu pentru grădină „Şanticler", compus din un cocoş, 2 găinĭ şi 12 puişori; **Un curs** complect de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, carĭ se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conţinând fie-care cremă, pudră şi săpun «Flora», făcute anume pentru abonaţiĭ noştri.

Afară de acestea, toţĭ abonaţiĭ maĭ primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentuluĭ, un volum din interesanta scriere: **Memoriele regeluĭ Carol I.**

Anul XII.—No. 737. **10 BANI IN TOATA ȚARA** Mercuri, 22 Iunie 1911.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Amici caritabili rețineaŭ pe Keri și Cragbe cari păreaŭ în culmea furiei. Vezi pag. 5256.

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante prĭ vitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

PUNGAŞII AFRICANI

Keri şi Cragbé nu eraŭ fraţi şi totuş semănaŭ ca două picăturĭ de apă.

Să ne 'nţelegem. Nu la fizic îşĭ semănaŭ atât de mult· Nu! Nu aveaŭ comun, în această privinţă, de cât urăţenia lor.

Keri era gras, imberb, cu muschĭ de atlet; pe faţa luĭ mare douĭ ochĭ ca de pisică. Picioarele începeaŭ să-ĭ fie bolnave şi eraŭ enorme. In total era de culoarea şocolateĭ.

Cragbé, maĭ slab, maĭ scurt, maĭ puţin puternic, cu toate că robust ca toţĭ Neyoşiĭ (indigenĭ de pe Coasta de fildeş), era maĭ mult cafeniu. Ochiĭ îĭ eraŭ maĭ micĭ de cât aĭ luĭ Keri şi o mustaţă subţire se vedea sub nas.

Amândoĭ aveaŭ gura mare şi buzele groase, ceea ce nu împiedica pe Cragbé să fie înzestrat cu o uşoară gângăveală care-l prindea destul de bine şi pe Keri să sâsâie ca şi când ar fi avut totdauna banane în gură.

Keri şi Cragbé nu eraŭ fraţĭ, dar semănaŭ ca douĭ gemenĭ din punct de vedere moral. Eraŭ douĭ pungaşi veselĭ, veşnic în căutarea vreuneĭ farse de jucat contemporanilor, vre-uneĭ nouĭ stratageme prin care să le stoarcă ceva parale.

Când Cragbé era trist, Keri nu era vesel; când Keri se supăra, Cragbé îĭ împărtăşa supărarea şi când era vorba de beţie se îmbătaŭ amândoĭ, până ce tot amândoĭ cădeaŭ lângă vre-un gard de bambu.

De ordinar, părându-li-se că negrul îĭ prindea, nu eraŭ îmbrăcaţĭ de cât cu epiderma lor întunecată, tăiată în două de pânza dela cingătoare, dar în zilele de sărbătoare se îmbrăcaŭ europeneşte.

Aceasta consista pentru eĭ în a adăoga cingătoareĭ tradiţionale o jachetă de o albeaţă îndoioasă, din buzunarul căreia atârna o batistă cu multe vărgăturĭ şi multă eleganţă.

In zilele acelea, Cragbé îşĭ acoperea capul cu o bonetă de catifea brodată. Keri lăsă să-ĭ atârne pe-o ureche o pălărie cu bordurile rupte.

Ca meserie nu făceaŭ mare lucru: puţin pescuit din când în când şi multă odihnă. Nevestele lor se duceaŭ pentru eĭ la plantaţiĭ şi se îngrijaŭ de mâncare. Dar pentru ca să se poată aproviziona din belşug cu alcool Keri şi Cragbé se îndeletniceaŭ cu câteva meserii de care vom vorbi aci maĭ jos·

*

Sărbătorile izbuteaŭ, maĭ cu seamă, să adune sume destul de frumoase.

Sărbătoarea era în toĭ, tinerĭ şi tinere ţopăiaŭ care cum puteaŭ, în jurul asurzitoareĭ orchestre de tobe, înghiţind norĭ de praf, când deodată se opreaŭ, muzicanţiĭ nu maĭ băteaŭ în groaznicele lor instrumente, dănţuitorĭ şi dănţuitoare rămâneaŭ pe loc, nelinişţiţĭ, cu privirile întoarse în spre un colţ întunecos unde, printre spectatorĭ, douĭ indivizĭ nebunĭ de furie, păreaŭ că vor să se sfâşie.

Negrilor le plac mult bătăile, maĭ cu seamă când unul din adversarĭ trebuia să iasă snopit. Eraŭ puţin decepţionaţĭ văzând că nu era vorba de cât de o nouă farsă a luĭ Keri şi Cragbé.

Cu toate că eraŭ preveniţĭ de desele repetirĭ ale sceneĭ, Neyoşiĭ se lăsaŭ a fi păcăliţĭ, atât de expresivă era mimica celor douĭ pungaşĭ, atât de naturale păreaŭ gesturile lor furioase.

— De data asta e serios, zicea unul.

— Aŭ să-şĭ spargă capetele, zicea altul.

Atuncĭ sărbătoarea se spărgea şi toţĭ dănţuitoriĭ se repezeaŭ în spre ceĭ douĭ complicĭ, făcând în jurul lor un cerc mare şi pregătindu-se să aplaude la loviturile bine date.

Totuşĭ, unele suflete miloase, poate învoiţĭ cu eĭ, reţineaŭ pe Crabgé şi Keri carĭ păreaŭ în paroxismul furieĭ. Ochiĭ celuĭ dintâĭ eraŭ injectaţĭ de sânge, bâlbâia de nu i se înţelegea nicĭ un cuvânt şi spumega de mânie.

Gesturile lor eraŭ atât de caraghioase, atitudinea lor de poltronĭ carĭ se ameninţă băgând de seamă să nu se atingă era atât de bine imitată în cât spectatoriĭ nu se puteaŭ opri de a râde.

In sfârşit, deodată, spre surprinderea generală, încetându-şĭ bătaia în acelaş moment, ca la comandă, se ridicaŭ, răsuflaŭ ca şi când ar fi stat să se înăbuşe, până ce rămâneaŭ ca două mumiĭ, ne maĭ lăsând să li se mişce nicĭ un muşchiŭ al feţeĭ.

Neyoşiĭ se tăvăleaŭ la vederea acesteĭ pantomime şi, deodată, în rîsul general, ceĭ douĭ complicĭ se îmbrăţişaŭ.

Cragbé cânta apoĭ ceva dându-şĭ pumnĭ sub bărbie, saŭ bătându-şĭ fălcile umflate..

Când tovarăşul luĭ isprăvea cu arătarea talentelor luĭ de virtuos, Keri se ridica, fixa pe cineva din asistenţĭ şi-l arăta cu degetul fără să zică o vorbă; bărbaţĭ şi femeĭ se tăvăleaŭ de râs văzând mutra victimeĭ farsoruluĭ· Acesta se apropia graţios şi, strâmbându-se, îĭ scotea din burtă vre-un obiect oarecare, părând că face o sforţare enormă şi nelăsând să se vadă înşelătoria în dibăcia luĭ de scamator.

In sfârşit, anunţaŭ solemn că aveaŭ să citească în inimĭ şi că aveaŭ să o dovedească printr'o experienţă.

Keri suna dintr'un clopoţel, şi Cragbé se depărta.

Keri dădea clopoţelul unuĭ spectator care-l ascundea şi-şĭ rechema complicele.

Celalt venea cu nasul în vânt, părea că întreabă văzduhul şi, când socotea că schimonositurile duraseră destul, se repezea la cel cu clopoţel... şi i-l cerea ca unuĭ hoţ.

Asta era ştiinţa ghicitorieĭ.

*

Avuĭ într'o zi curiozitatea de a asista la o reprezintaţie dată de aceştĭ douĭ farsorĭ.

Tot programul de maĭ sus fu executat sub ochiĭ meĭ.

Crezând că publicul este dispus să se lase a maĭ fi păcălit:

— Am să vă arăt, strigă Keri, cum, cu ajutorul fetişuluĭ meŭ, nu mă tem de nicĭ o rană şi o pot închide imediat.

Işĭ scoase puţina îmbrăcăminte ce avea şi apăru cu totul gol.

— Aşa, n'o să puteţĭ spune că pot ascunde ceva.

La cererea luĭ, asistenţiĭ îĭ dădură un pumnal şi-l acoperiră cu o pătură.

— Am să-mĭ străpung inima cu pumnalul acesta, zise Keri rotind ochiĭ teribilĭ şi dispărând sub pătură.

Cu un glas pe nas, Cragbé intonă o melodie plângătoare, pe care Neyoşiĭ o repetară în cor, în cadenţă. Se cutremuraŭ auzind ţipetele ce ieşaŭ de sub pătură şi nu pierdeaŭ din ochĭ svârcolirile luĭ Keri, în mişcările agonieĭ luĭ.

Multă vreme se auzi cântecul, întrerupt de horcăelile muribunduluĭ, apoĭ pătura se lungi sub căderea corpuluĭ luĭ Keri şi nu se maĭ mişcă· Cragbé descoperi corpul amiculuĭ luĭ, arătând spectatorilor înmărmuriţĭ o privelişte îngrozitoare.

Omul era întins, nemişcat, cu gura căscată. Ochiĭ luĭ fixĭ, sticloşĭ, arătaŭ că nu maĭ trăia.

Pe pieptul gol, în dreptul inimiĭ, o rană grozavă lăsa să se scurgă valurĭ de sânge.

Alăturĭ, pumnalul, plin şi el de sânge.

Atuncĭ Cragbé rosti cuvinte magice, acoperi mâna mortuluĭ şi rana cu un praf alb care absorbi sângele. Ridică braţul luĭ Keri şi-ĭ frecă rana cu praful luĭ.

In timpul acesta pumnalul circula printre Neyoşi cari constatau că e într'adevăr plin de sânge.

Sub vrăjitoriile lui Cragbé, Keri părea că renaşte, pleoapele începură să mişce şi în sfârşit se ridică deodată şi scuturându-se de praful cel alb arătă o piele neatinsă.

Neyoşii aplaudaŭ să-şi rupă mâinile.

In ziua aceea Cragbé şi Keri făcură bune parale vânzându-şi leacul care învia morţii.

Cragbé spunea cumpărătorilor formula fără care praful nu avea nicĭ un efect, dar cuvintele cabalistice eraŭ atât de complicate şi atât de greŭ de ţinut minte, în cât bieţii Neyoşi nu se puteaŭ vindeca de nicĭ o rană.

Intr'o zi îmĭ destăinuiră trucul.

In ce priveşte experienţa cu clopoţelul, se întâmpla ca, în mulţimea plictisită, să se audă vreun glas.

Keri dădea clopoţelul celuĭ ce vorbise şi Cragbé îl putea recunoaşte uşor.

Sub pătură, Keri n'avea într'adevăr de cât pumnalul, dar cu pumnalul acesta îşĭ sgâria puţin limba şi apoĭ vărsa scuipatul înroşit de sânge pe pumnal, pe mână şi în dreptul inimiĭ. Cum avea grija să-şĭ acopere presupusa rană cu mâna, spectatoriĭ nu o puteaŭ vedea şi atuncĭ intervenea Cragbe cu faimosul luĭ praf.

Toate acestea nu împiedicaŭ pe Neyoşĭ să declare că Keri şi Cragbé eraŭ douĭ pungaşĭ ,,numărul unul".

O nenorocire în casa unuĭ pescar

In ziua aceea i-a mers bine luĭ Jean Petit, pescar cunoscut în satul săŭ, pe coasta Normandieĭ. In afară de marea cantitate de peşte ce prinsese cu ajutorul cârligelor, Jean ucisese şi un viţel de mare, cu o lovitură de secure. După ce avu grije să vâre sub patul săŭ viţelul de mare, pescarul se culcă împreună cu soţia şi cu ceĭ doĭ copilaşĭ aĭ săĭ.

Peste noapte fu deşteptat atât el cât şi soţia sa de un ţipăt sfâşietor, care venea dinspre partea unde se afla leagănul cu ceĭ doĭ copilaşĭ. Ingrijaţĭ de acest ţipăt, nevasta pescaruluĭ sări iute din pat şi cum era întuneric besnă în cameră, se îndreptă spre leagăn de unde veneaŭ acum ţipetele desnădăjduite. N'ajunse bine lângă leagăn, când se simte apucată de piept de o gură caldă, şi nişte dinţĭ ascuţiţĭ începură a-ĭ sfâşia sânul.

Pescarul isbuti să aprindă lumânarea. La lumina palidă a flăcăreĭ zări o scenă oribilă, care îl împetri de groază. In leagănul stropit de sânge, ceĭ doĭ copilaşĭ abia maĭ dădeaŭ semne de viaţă. Jos la doĭ paşĭ de dânsul, întinsă pe pardoseală, nenorocita femee se lupta cu un monstru, care îĭ sfâşia bucată cu bucată carnea de pe ea.

Jean Petit, punând mâna pe o puşcă, care era atârnată de peretele de lângă pat, fără să maĭ piardă timp, descărcă ambele focurĭ în şalele monstruluĭ, care după ce se ridică în două labe, căzu la pământ scoţând un mormăit înăbuşit.

La detunătura puştiĭ alergară maĭ mulţĭ pescarĭ, care rămaseră îngroziţĭ în faţa sângeroaseĭ priveliştĭ. Pescarul revenindu-şĭ în fire, îşĭ dete acum seama de cele întâmplate.

Monstrul nu era altul decât viţelul de mare, care nu fusese de cât ameţit de lovitura secureĭ. Peste noapte recăpătându-şĭ forţele, începuse să-şĭ caute un loc de scăpare. Intâlnind în drumul săŭ pe copilaşĭ, a început să-ĭ sfâşie cu dinţiĭ luĭ ascuţiţĭ.

Unul din copilaşĭ, care încă maĭ respira, precum şi nenorocita mamă care gemea de durere, aŭ fost duşĭ la spitalul cel maĭ apropiat. După două ceasurĭ de chinurĭ groaznice, femeea pescaruluĭ Jean Petit îşĭ dete sufletul, în urmă şi copilaşiĭ.

Trad. de **V. Ionescu** (Tecucĭ).

PRIN PĂDURILE DOBROGEI

Era prin luna luĭ Noembrie. Mă liberasem de curând din armată şi stam la părinţiĭ meĭ din satul A., la vreo câţiva kilometri de Adam-Klisi. Cum eram sătul de viaţa de cazarmă, îmĭ petreceam timpul maĭ mult cu vânatul care se găseşte din belşug prin aceste locurĭ. Intr'o seară mă hotărâĭ să fac o vânătoare de noapte, o pândă. Cum s'a înserat, mi-am luat puşca şi geanta şi am plecat către o poiană pe care o alesesem maĭ dinainte. Era la o depărtare cam de vreo 1500 metri de sat, şi până acolo, suiam un deal, coboram o vale şi apoĭ mă afundam vreo 500 metri într'o pădure deasă care avea într'o parte o poiană bună, unde gândeam că am să petrec o seară încântătoare, stând ascuns şi văzând vânatul ivindu-se.

M'am dus şi am aşteptat vreo oră şi jumătate, poate şi maĭ mult, şi nicĭ un epure n'a eşit la joc, căcĭ eŭ la epurĭ mă gândeam. Socotiĭ să mă întorc acasă; era târziŭ şi nu maĭ aveam ce aştepta. Imĭ vine în minte însă să trag un foc de puşcă, ca să aud ecoul în acea seară liniştită. Când mă scol însă, aud un foşnet la spatele meŭ. Mă uit şi ce să văd? Două steluţe micĭ carĭ sclipeaŭ la întuneric. Eraŭ ochiĭ unuĭ lup. Dar eŭ nu bănuiĭ nimic. Luaĭ puşca şi trăseĭ un foc, darîn loc de ecoŭ îmĭ răspunde un ţipăt sfâşietor de fiară sălbatecă care făcu să-mĭ îngheţe sângele în vine. Era lupul care, plictisit de lunga luĭ aşteptare şi nepăsarea mea, scosese acel urlet, urmat de numeroase altele care veneaŭ din toate părţile păduriĭ, părând că răspund de departe la invitaţiunea celor de faţă, carĭ se apropiaseră foarte mult de mine. Acum eşisem la luminiş.

Scăpa-voĭ cu viaţă saŭ voĭ fi prada lupilor?—mă întrebam. Şi tot gândindu-mă să găsesc un mijloc de scăpare, îmĭ aduc aminte de foc. Bag mâna în buzunarul vesteĭ şi găsesc două chibriturĭ, cu nişte scrisorĭ ce le aveam în buzunar. Cu iarbă uscată, smulsă de pe jos, fac un mic foc. Acum lupiĭ încetaseră de a maĭ urla. Aşĭ fi putut crede că s'aŭ dus, dacă ochiĭ lor sclipitorĭ nu i-ar fi făcut vizibilĭ în acea noapte neagră. Mă gândeam că dacă nu vor pleca, voiŭ sta până la ziuă făcând focul şi voiŭ fi scăpat.

Să plec mi-era teamă că mă vor ataca. Pe când mă gândeam aşa, lupiĭ dispăruseră în pădure şi eŭ rămăsesem singur. Nu maĭ puteam de bucurie crezându-mă scăpat. Mă pregăteam pentru plecare. Fac un băţ lung, îl bag în foc, îl aprind bine la un cap, îl iaŭ în mână şi plec la drum. Din loc în loc loveam cu băţul în pământ ca să scoaţă scânteĭ, căcĭ băţul devenise arma mea cea maĭ bună. Am trecut aşa de repede ceĭ 500 metri de pădure, căcĭ dacă eram călare nu aşĭ fi mers maĭ tare. Acum băţul se stinsese, dar şi eŭ mersesem mult, căcĭ suiam la deal şi odată pe deal maĭ aveam vreo 400 metri până în sat. Când ajung pe deal mă opresc şi îmĭ întorc capul încă odată către locul în care cât pe aci să-mĭ pierd viaţa. Când mă uit văd în vale, la lumina luneĭ care se înălţase bine, o duzină de dihăniĭ care venea după mine în fuga mare. Ce să fac? să fug până în sat mă ajungeaŭ, căcĭ lupul fuge maĭ tare ca omul. Atuncĭ mă întorc şi încep să trag focurĭ. La prima detunătură, am văzut că haita s'a oprit. Mi-a răspuns cu un urlet înfiorător. Am maĭ tras încă vreo 7—8 focurĭ şi câiniĭ din sat mi-aŭ venit în ajutor.

Când am ajuns acasă era ceasul 2 după miezul nopţeĭ.

I. Dinescu (Constanţa)

PAUL ACKER

BARCA

Ciza, care este un râŭ liniştit, curge în josul proprietăţeĭ, şi acolo sub marĭ arborĭ aplecaţĭ, într'un fel de mic port misterios, o mică barcă aştepta. Nu era o barcă nouă, elegantă, cu culorĭ strălucitoare, ci o barcă veche neagră, aproape plată, unde două cârlige de fer reţineaŭ lopeţile şi pe care o sim-

plă fringhie o lega de ţărm. Prima oară când o văzui, într'o după amiază de Iulie, îmi păru una din acele bărci părăsite ce se păstrează de milă, ca un bun servitor prăpădit, într'o odae retrasă a casei ce se lasă să se distrugă sub sforţarea răbdătoare a timpului.

Era foarte cald, cerul era fără nor, o linişte apăsătoare stăpânea câmpia; în livezile împrejmuitoare se odihneau boii. Mă aşez la marginea râului unde trestiile se amestecau. In faţa mea un drum nisipos, din partea unde apa plescăia de pântecele bărcei, urca către castel, ce se zărea, alb de tot, cu ferestrele în bătaia castanilor. Minutele se scurgeau; priveam mecanic înaintea mea, cu fruntea mângâiată de răceala râului. Când d'odată o tânără fată, ce un servitor cărunt care o urma, apăru pe drum. Putea să aibă opt spre-zece ani. Era îmbrăcată cu o roche neagră, pe cap o pălărie mare de paiu moale cu bride înnodate la gât. Fata mergea aşa de repede că avea aerul că aleargă. Se opri înnaintea bărcei, şi o mişcare ce făcu îmi descoperi figura. Pot să spun că frumuseţea sa îmi atinse inima. O frumuseţe delicată, puţin melancolică şi nevinovată, toată nevinovăţia vârstei sale încântătoare. Nici odată n'am simţit o mai mare emoţiune. In acest decor puţin romanesc ea cucerea încă un simţ mai duios. Eram tânăr şi la această epocă a vieţii inima îşi pune toată pasiunea spre a întemeia, sprijinită pe o altă inimă, o familie. Ea nu dăduse atenţie prezenţei mele. Servitorul desprinse barca, unde ea se urcă şi o împinse la larg. Barca mergea liniştit; une-ori când trecea pe sub crăci prea plecate tânăra fată înclina capul.

Nu-i mai distingeam de cât pălăria şi talia. O cotitură mi-o luă din ochi. Nu îndrăzneam să mă ridic pentru a o urmări din ochi; stăteam la locul meu turburat, încântat. Pe urmă sgomotul lopeţilor îmi arăta întoarcerea sa. Cât este de sprinten cine-va când n'a atins trei-zeci de ani! E tinereţea neexperimentată care chinueşte o neîncetată dorinţă. Reveneam în fiecare zi la aceeaş oră, în acelaş loc, unde bătrâna barcă ducea pe rând liniştit pe tânăra fată. Pentru ca să nu-mi pot aduce învinuirea că sunt prea indiscret, mă prefăceam că pescuesc; atent, observam pluta undiţei mele. Dar cât de ocupat era spiritul meu! El compunea o viaţă întreagă. Astfel puţin câte puţin o iubii. Dar străin în ţară, nici un mijloc nu mi se oferea spre a intra în relaţie cu familia sa. Combinam mii de planuri posibile care să-mi uşureze un lucru aşa de greu! Ceea ce inventam mai simplu, ceea ce doream era de a o scăpa de la moarte. Ce era mai uşor dealtminteri? Această barcă aşa uzată nu s'ar putea scufunda? Sigur că da... Râul era adânc, plin de erburi, colo se vedea un vârtej; tânăra fată cădea, striga, dispărea... Eu eram acolo, mă repezeam, o ajungeam, o smulgeam valurilor, o depuneam pe mal, o duceam la castel pe braţele mele eroice şi acolo părinţii săi, în lacrimi, îmi strângeau mâna şi mă întrebau în ce fel puteau să-mi mărturisească recunoştinţa lor. Atunci mărturiseam că iubeam fata şi că soarta mea le aparţinea lor. Cât de naturale îmi păreau toate acestea! Aşa de naturale că în fie-care zi mă revoltam că nimic nu se producea. Eram nenorocit, o iubeam, dar nu mă îndoiam că viitorul o să-mi fie favorabil. Intr'o zi întâlnii doui oameni urcaţi pe o buturugă. Tăiau trestiile şi le transportau pe mal. Tânăra fată nu veni. Fui aşa de întristat. Dar nu mă speriai. A doua zi oamenii nu mai veniră la lucru; tânăra rămase la fel nevăzută. Zilele care urmară fură la fel. Mă alarmai atunci, desperai o săptămână fără ca nimeni să mă poată informa. In sfârşit într'o după amiază, cum aşteptam ca de obiceiu la locul meu obicinuit, servitorul scoborâ către râu, se instală în barcă şi acostă la câtiva paşi de mine. Cu vocea tremurândă, întrebai. El mă privi cu o surprindere bănuitoare, pe urmă spuse: — Domnişoara noastră? S'a măritat Joia trecută. Era logodită de trei luni...

Trad. de **Eugenia Gherman**

Doamna Vassal în Annam

—

D-na Gabriela Vassal, care a petrecut trei ani în Annam la Nhatrang, alături de bărbatul său, dr. I. Vassal, dă câteva deslușiri interesante asupra şederei sale în peninsula indo-chineză; citindu-le, cine-va îşi poate face o idee exactă de existenţa zilnică, care e a tuturor soţiilor funcţionarilor sau ofiţerilor francezi în aceste ţinuturi. Nu trebue să uităm însă că dacă d-na Vassal, în modestia sa, nu descrie de cât accidentele pitoreşti sau amusante, există şi pericole în această viaţă seducătoare: friguri, şerpi veninoşi, tigri şi mai ales piraţii.

Nhatrang, în limba anamită Casa-Albă, e un loc încântător de provincie în Annam, la sud, aproape de Cochinchina. Nu are mai mult de 3000 locuitori, dintre cari vreo douăzeci europeni: administratorul şef al provinciei, administratorul ajutor, medicii institutului Pasteur, şi câţi-va colonişti.

,,Orăşelul e situat pe marginea mărei; pe plajă sunt construite locuinţele europenilor; în lungul ţărmului locuesc indigenii, toţi pescari de profesiune. Aceşti pescari au metoade particulare, ei nu pescuesc de cât seara, la lumina torţelor răşinoase; dimineaţa de abia, se înapoiază acasă cu barca plină de peşte care e foarte abundent pe coastele din Annam.

,,Casa care ni se arătă ca viitoarea noastră locuinţă, era aşezată la marginea mărei într'o poziţiune încântătoare. Se compunea numai din trei camere, cu pereţii albii şi podeala din ciment alb. Tufişuri de verdeaţă prin curte, dau acestui ansamblu cam monoton, o notă veselă. O verandă pe care se deschid toate uşile-ferestre, face înconjurul casei.

,,O prelungire a clădirei coprinde bucătăria, camerile servitorilor şi grajdul.

Un târg anamit

,,Orĭ-cât de modestă fu noua noastră locuință, inconvenientele nu le văzurăm de cât maĭ târziŭ. In armoarele cu lingerie găseam în orĭ-ce moment scorpionĭ, cât despre zahăr şi biscuiţĭ deveneaŭ prada furnicilor, dacă nu luam precauţiunea de a le închide ermetic în recipiente. In sfârşit, contra unuĭ soĭ de ţânţarĭ a căror înţepătură e foarte veninosă, trebuia să închidem uşile şi ferestrele cu o sârmă foarte deasă prin care eĭ nu puteaŭ trece.

,,Recrutarea servitorilor îmĭ ocupă primele zile şi nu tocmaĭ în mod plăcut. Alegerea cea maĭ importantă era aceea a bucătaruluĭ. Primul pe care îl angajaĭ gătea destul de bine, dar principiile sale de cinste şi curăţenie nu eraŭ la înălţimea talentuluĭ culinar. In urmă găsiĭ un bucătar chinez, A-Koi, a căruia curăţenie relativă şi pricepere mă satisfăcură.

,,Perla era grădinarul nostru, San, care era foarte nepriceput, dar care, graţie supraveghereĭ şi sfaturilor repetate, reuşi să creeze în jurul locuinţeĭ noastre o grădină superbă, unde florile cele maĭ alese alternaŭ cu plantele exotice.

,,La Nhatrang, existenţa noastră trecea liniştită şi regulată. Ne sculam dimineaţa la orele 6 şi ne duceam numaĭ de cât să ne scăldăm în mare, înainte ca soarele să fie prea arzător. Ne înapoiam apoĭ şi luam masa în urma căreia întovărăşam pe bărbatul meŭ dacă avea ceva vizite de făcut la bolnaviĭ din împrejurimĭ. Dacă se ducea la spital saŭ la laborator, rămâneam acasă. La orele 5 când se înapoia bărbatul meŭ, ne duceam să facem o preumblare călare saŭ în trăsură saŭ cu barca, orĭ jucam tenis.

,,Una din cele maĭ pitoreştĭ preumblărĭ, a căreĭ amintire mi-a rămas, e aceia când făcurăm vizita luĭ Quan-Bo, un fel de mandarin guvernor al provincieĭ, care locueşe în ,,citadelă", la o depărtare de cincisprezece kilometri de Nhatrang. Această citadelă constă dintr'un sat, înconjurat de zidurĭ antice, jumătate ruinate.

In faţa locuinţeĭ luĭ Quang-Bo, eraŭ aranjaţĭ soldaţiĭ din garda sa particulară, spre a ne face onorurile. Stăpânul lor înaintă până la ultimele trepte ale scăreĭ şi ne întinse mâna europeneşte.

Quang-Bo era îmbrăcat cu o roche de mătase verde deschis, bogat brodată. El ne primi într'o încăpere care n'avea ca mobilă de cât o masă de fabricaţiune europeană, câte-va scaune, şi o vitrină în care era pusă sabia sa; pălăria curţeĭ aurită şi împodobită cu două coarne micĭ.

,,Quang-Bo voia cu orĭ-ce preţ să ne ofere şampanie, noĭ nu voirăm însă să primim de cât câte o ceaşcă cu ceaĭ. Gazda noastră ne prezintă în urmă pe ceĭ şease băeţĭ şi cele patru fete ale sale, arătaţĭ printr'un număr, după obiceiul anamit : domnul No. 1, domnul 2... Ne luarăm rămas bun de la Quang-Bo, care în curând ne întoarse vizita, escortat de o mulţime de servitorĭ şi soldaţĭ, în cât nu putură încăpea toţĭ în locuinţa noastră.

Doamna Vassal descrie pe larg viaţa locuitorilor acestuĭ ţinut. Dmineaţa, când famliile anamite es din casă, o mulţime de pasărĭ, câinĭ, porcĭ carĭ aŭ dormit împreună cu stăpâniĭ, îşĭ fac apariţia.

Imbrăcaţĭ cu o vestă foarte scurtă, având ca găteală câteva amulete din

Masa anamiţilor

cârpe atârnate de gât, copiiĭ alergară strigând şi gesticulând : ,,ba-gia", adică mama-mare, mătură cu mare îngrijire curtea, în vreme ce interiorul caseĭ n'a fost nicĭ odată măturat. Femeea strânge repede ţoalele carĭ aŭ servit de pat şi ese spre a aranja afară lucrurĭ de vânzare ca banane, foĭ de tutun, zarzavaturĭ şi lumânărĭ înfăşurate în hârtiĭ roşiĭ şi auriĭ.

In urmă se îmbracă spre a merge la târguit. Peste pantalonul obicĭnuit de arnicĭ albastru, îmbracă o tunică lungă de aceeaş ştofă şi culoare şi-şĭ pune pe cap o pălărie de formă conică cu borurĭ largĭ, făcută din foĭ de palmier. Pe umerĭ poartă coşurĭ cu peşte uscat, pe care se duce să-l vânză în piaţă.

Plimbarea în piaţă e ocupaţia favorită a fetelor şi a femeilor anamite. Aci ele fac un sgomot asurzitor, vânzând şi discutând.

Când se termină vânzarea, ele se înapoiază acasă cu coşurile poate maĭ pline de cât la plecare, căcĭ dacă aŭ vândut, cumpără în schimb ce le lipsesc.

In Indo-China femeile nicĭ odată nu se amestecă cu bărbaţiĭ ; un bărbat nu merge alăturĭ cu femeea sa şi în public foarte rar se vede o femee vorbind cu un bărbat.

Seara toţĭ se adună în jurul meseĭ. Mâncările lor constaŭ din peşte proaspăt şi uscat, fripturĭ de purcel, preparaţiĭ cu orez, banane.

Viaţa mandarinuluĭ saŭ anamituluĭ bogat diferă puţin de aceea a muncitorilor. Casa lor pe afară e cât se poate de împodobită, pictată cu dragonĭ, cu florĭ, dar interiorul nu este maĭ curat.

Aceste detaliĭ ale vieţeĭ indigenilor sunt aproape peste tot identice în Indo-China, dar poate că în Annam obiceiurile şi-aŭ păstrat maĭ bine caracterul.

Blaz.

Din viaţa banditilor parisienĭ

APAŞII ŞI POLIŢIA

— Milion !
— Prezent, patroane.
— Faţă de găină.
— Aicĭ !

Şi şeful recită catalogul, după vârsta şi dibăcia celor din bandă.

— Carbuşel, băietule, când am trecut pe la 5 prin piaţa Opereĭ am văzut că aĭ curăţit pe tipul ăla cu pălăria de englez savant.

Scoateţĭ, acuma, cu toţiĭ !

Şi pungaşiĭ începură să scoată dife-

rite obiecte: ceasornice, portofele, bricege, cercei, inele, etc., etc.

— Răspunde Carbușel, ce era în portofel; văd că mi l'ai dat gol. Hm! zice șeful încruntându-se.

Carbușel, un băietan cu părul roșu ca focul, cu fața ciupită de vărsat, îmbrăcat ca un hamal de Sena, începu:

— Era... era o carte de vizită

— Pe ce nume?

— C-te Adrian de Champvilliers, 45, Avenue Champs Elsées, Paris.

Și roșcatul îi întinse carta.

— Bun! putem face și cu asta ceva.. Bogat? Hm, după portofel s'ar cre..... Să împărțim câștigul, sfârși tare șeful.

Strigăte de veselie, înjurături, amenințări...

— Tăcere, răsună vocea șefului.

Și rămaseră liniștiți.

După ce-și luă fiecare partea, se re-traseră urcând o scară.

Șeful rămase cel din urmă.

— Brigoso! strigă dânsul.

O babă deschise o ușiță și apăru. Era hidoasă de văzut.

— Ce e meștere? întrebă dânsa.

Șeful îi spuse ceva încetișor, stinse lampa, urcă scara și dispăru după ușiță.

Suntem în Catacombele Parisului.

Și ceata adunată: o bandă de ,,apași".

. . . .

— Câți agenți prezenți? întrebă detectivul A 43 pe inspector. E o captură interesantă.

—28 și cu doi șefi polițiști: 30 fix.

— Bun.

— Jean Ricoșet, chemă inspectorul.

Un agent se prezentă și primi ordinul șefului.

Peste 10 minute, risipiți prin mulțime, agenții plecară. Detectivul mergea înainte. Trecură prin câteva zeci de strade, ajunseră prin străduțele rău famate din Delphinie până când șeful agenților s'opri înaintea unei cârciume, cârciuma cu firma ,,La trei spânzurați".

Sfârșitul fu că se întoarseră cum aŭ venit; de apași nici o urmă.

. . . .

Domnul cu pălăria de englez nu era decât detectivul No. 43. Își imaginase un plan, bazat într'adevăr pe hazard, totuși cu speranțe de reușită.

. . . .

Incetișor, Milion s'apropie de poarta grilajului curței din A-nue Ch. — Elysées 45. Inspectă grădina, curtea, cu privirea apoi cu o unealtă deschise poarta.

Milion, Fată de găină, Clotaru, în sfârșit vre-o 15 inși, cel din urmă, șeful, intrară pe furiș în curte.

Casa era întunecată.

Șeful o ocoli, o observă cu atenție și clipi din ochi mulțumit.

Lăsă pe Carbușel și Cocorico de pază și deschizând cu cheie falsă ușa, intră urmat de ceilalți.

Când toți fură înăuntru, ușa se închise ca prin farmec.

— Suntem prinși, dragii mei cocoșei, apăru râzând detectivul, pe când din toate părțile eșeau agenții poliției.

— Mare boŭ ce sunt, mă daŭ în cursă ca un naiv, murmură șeful.

Totuși d'abia după o luptă disperată apașii se predară.

Fură încătușați și conduși la dubă. A doua zi se putea citi în jurnalele de dimineață:

Prinderea unei bande de apași

,,In urma investigațiilor iscusitului detectiv Jerome Coquelicot, banda de apași care teroriza părțile marginașe, etc. etc".

Trad. de **L. Klar**

CONAN DOYLE

EXPERIENȚA DIN KEINPLATZ

— Urmare și sfârșit —

IV

Corpul profesorului încercând conștiința neașteptată a unei secete mari în fundul gâtului, se repezi în stradă, râzând pe înfundate de rezultatul experienței.

Sufletul lui Fritz care-l anima era vesel gândindu-se cu ce ușurință își cucerise logodnica.

Prima lui mișcare fu de a se sui până la Elza, însă gândindu-se bine, Fritz își zise, că era mai preferabil de a aștepta ca d-na Baumgarten să fie pusă în cunoștință de soțul său, despre aranjamentul ce fusese încheiat între ei.

El se îndreptă deci spre ,,Omul verde", care era unul din locurile de preferință ale studenților cei mai sgomotoși.

El alergă, învârtindu-și bastonul în aer, în sala cârciumei unde se găseau Spiegler, Müller și o jumătate de duzină de alți tovarăși buni.

— Ha! ha! prietenilor, știam că vă voi găsi aci. Beți cu toții atât cât sunteți și comandați ori-ce vă va plăcea, astă-zi sunt eŭ care vă cinstesc.

Dacă omul îmbrăcat în verde, care era zugrăvit pe firma cârciumei acesteia bine cunoscute, ar fi intrat în persoană în sala cârciumei și ar fi comandat o sticlă de vin, n'ar fi cauzat o mai mare mirare studenților, cum le făcu această apariție neașteptată a respectatului lor profesor.

Ei fură atât de zăpăciți, că timp de unul saŭ două minute, ei îl priviră deschizând ochii mari, și în așa fel fu spaima lor, în cât nu putură răspunde nici o vorbă la cordiala sa invitație.

—Tunete și fulgere! strigă profesorul înfuriat, ce dracu v'a apucat? Aveți cu toții înfățișarea unui șir de porci spânzurați de cârlig, cu fețele astea îndobitocite cu cari mă priviți? Ce este?

— E o onoare neașteptată, bâlbâi Spiegler, care ocupa scaunul din fruntea mesei.

— Onoare! Prostii, zise profesorul cu dispreț. Vă închipuiți că dacă expun o ședință de magnetism înaintea unor fosile bătrâne, am să devin pe urmă prea mândru de a mai fi amic cu niște buni camarazi ca voi.

— Fugi de colo Spiegler băete, îs eŭ acuma cel care ocupă scaunul de frunte. Bem vin saŭ rachiŭ camarazi? Cereți toți ce vreți, sunt eŭ cel care plătește.

Nici odată n'a mai fost o așa petrecere la ,,Omul verde".

Halbele spumegânde de bere și sticlele de vin vechi de Rhin cu gâtul verde, circulaŭ în număr mare.

Incet, încet, studenții perdură rezerva lor în prezența profesorului.

Cât despre dânsul, striga, cânta, sbiera, făcea echilibristică cu o lulea lungă pe nas.

Făcu rămășag cu un student din ceata veselă că putea face o sută de metri fugind.

I dosul ușei rândașul și servitoarea își arătaŭ încetișor mirarea lor de a vedea conducându-se în felul acesta un profesor regal al vechei Universități din Keinplatz. Ar mai fi avut ei multe de spus, căci profesorul frecase capul rândașului și îmbrățișase pe servitoare în dosul unei bucătării.

— Domnilor, zise profesorul care stătea în picioare la capătul mesei, nu însă fără greutate, și legăna în mână paharul înalt de bere, de formă antică, trebue să vă esplic cauzele acestei serbări.

— Tăcere! tăcere! sbierară studenții, lovind cu pumnii în masă. Un discurs! Un discurs! Tăcere pentru discurs!

— Iată cum stă chestia, prietenilor, zise profesorul vesel, sper să mă însor în curând.

— Să te 'nsori? strigă un student care avea mai mult sânge rece de cât ceilalți. Doamna a murit atunci?

— Doamna, cine?

— Ei! Doamna von Baumgarten, de sigur.

— Ha! ha! strigă profesorul, o văd bine, sunteți în cunoștință asupra tuturor dificultăților ce le-am întâlnit. Nu nu e moartă, însă cred că dânsa n'o să se opună la căsătoria mea.

— Iată ceva foarte delicat din partea d-nei, observă unul dintre studenți.

— Da, zise profesorul, sper că o să

se lase decisă spre a mă ajuta să iaŭ fata. Ea şi cu mine nu prea ne-am înţeles totdeauna, însă acuma s'a sfârşit, şi când voĭ fi însurat, va veni să rămâe cu noĭ.

— Ce fericită familie, strigă un farsor.

— Da, într'adevăr şi socotesc că veţĭ veni cu toţi la nuntă. Nu vreaŭ s'o numesc, dar beaŭ în sănătatea logodniceĭ mele.

Şi profesorul legănă paharul în aer.

— Bem în sănătatea micuţeĭ, începură sgomotoşiĭ studenţĭ. Bem în sănătatea eĭ! Trăiască logodnica! Vivat!

Şi zgomotul deveni asurzitor, fiecare din tineriĭ ştrengarĭ imitând exemplul profesoruluĭ, beaŭ în sănătatea iubiteĭ sale.

V

In timp ce cheful acesta se petrecea la ,,Pomul Verde", o scenă cu totul deosebită se juca în altă parte.

Tânărul Fritz von Hartmann, cu faţa gravă, manierele solemne, după experienţă, examinase şi montase câteva instrumente de precisiune, apoĭ după ce spusese portăreseĭ câteva vorbe eşise în stradă, îndreptându-se spre casa profesoruluĭ.

Pe drum el observă pe von Althaus, profesorul de anatomie, care mergea înainte-ĭ.

El iuţi paşiĭ spre a-l ajunge.

— Ştiĭ Althaus, d-ta mi-aĭ cerut acum câte-va zile o desluşire asupra loculuĭ aproximativ al arterelor cerebrale. Iţĭ pot spune sigur că...

— Tunete şi fulgere! strigă Althaus care era un bătrânel iute ca praful de puşcă. Ce dracu însemnează obrăznicia asta. Am să te chem înaintea Senatuluĭ Academic.

După ce spuse ameninţarea asta, se întoarse şi plecă iute.

Von Hartmann rămase încremenit de primirea aceasta.

— E din cauză că n'am reuşit experienţa, işĭ zise el cu amărăciune. Şi-şĭ urmă drumul înainte necăjit.

Insă alte surprize îl maĭ aşteptaŭ încă. Mergea cu paşĭ grăbiţĭ, când se întâlni cu douĭ studenţĭ. Tineriĭ aceştia în loc de a-şĭ scoate caschetele, saŭ să mărturisească respectul lor în orĭce fel ar fi fost, scoaseră un strigăt de bucurie şi se puseră a-l trage fie-care de braţ.

— Dumnezeule! sbieră von Hartmann. Ce însemnează insulta aceasta fără precedent? Unde mă duceţi?

— Să sfărâmăm gâtul uneĭ sticle de vin în tovărăşia noastră, ziseră ceĭ doĭ studenţi. Aide bre, nicĭ odată n'aĭ refuzat aşa ceva, şi acum facĭ pe încăpăţânatul.

— Nicĭ odată n'am auzit o aşa obrăznicie în viaţa mea! strigă von Hartmann. Lăsaţi-mă, de nu am să reclam să vă elimine. Lăsaţi-mă, vă zic.

Şi începu să ghiontească pe ceĭ ce-l ţineaŭ.

— Dacă îţĭ place să te arăţĭ atât de mojic, du-te unde vreĭ, ziseră studenţiĭ, lăsându-l. Putem petrece foarte bine şi fără d-ta.

— Vă cunosc! O să-mĭ plătiţĭ voĭ astea! zise von Hartmann înfuriat la culme. Şi-şĭ luă drumul spre locul unde credea că este locuinţa sa, foarte înfuriat de întâmplările ce le pătise pe drum.

VI

Doamna von Baumgarten era la fereastă şi se întreba pentru ce întârziase soţul săŭ atâta ca să vie la masă.

Ea fu deci foarte surprinsă, văzând pe tânărul student venind cu paşĭ număraţĭ.

După cum am maĭ spus, ea nu-l putea suferi, şi când se întâmpla să vie prin casa soţuluĭ săŭ, nu era tolerat de cât graţie protecţiuneĭ profesoruluĭ.

Ea fu şi maĭ mirată încă când îl văzu deschizând uşa grădineĭ şi parcurgând alea cu aerul unuĭ om care-ĭ stăpân pe situaţie.

De abia îşĭ putu crede ochilor, şi repede se îndreptă spre poartă ca o mamă veghetoare gata să respingă un periculos asaltator. Blonda Elzen, observase şi dânsa de la fereastră curagioasa manevră a iubituluĭ eĭ şi inima eĭ bătea repede de orgoliŭ şi consternaţie.

— Bună ziua d-le, zise d-na von Baumgarten intratuluĭ, apărând înaintea luĭ pe prag, cu o sombră majestate.

— Intr'adevăr, azĭ e zi foarte frumoasă Martha, răspunse celalt. Dar nu sta acolo, ca o statue. Mişcă-te şi adu-mĭ mâncarea, sunt mort de foame.

— Martha! mâncarea! esclamă doamna, dându-se îndărăt încremenită.

— Da mâncarea, Martha, mâncarea, sbieră von Hartmann care începea să se înfurie. E ceva de mirare ca un om să facă cererea asta, după ce a fost afară toată dimineaţa?

Orĭ ce; orĭ ce s'a gătit' şuncă, sos, prune, tot ce o să găseştĭ... iată că iar rămâĭ acolo, şi deschizĭ ochiĭ mari! Femee, vreĭ să te mişti odată maĭ repede?

Această ultimă frază, spusă cu o voce în care era o adevărată furie, avu ca rezultat să facă pe buna doamnă von Baumgarten să o ia la fugă prin vestibul.

De acolo ea fugi spre bucătărie, unde zăvori uşa; ea fu apucată de un adevărat atac de nervĭ.

In timpul acesta von Hartmann, în culmea supărăreĭ, intră cu paşĭ marĭ în cameră şi se aruncă pe canapea.

— Elzen! la dracu cu fata asta. Elsen.

Ascultând chemăreĭ acesteia nervoase, tânăra fată scoborâ cu timiditate şi se găsi în prezenţa iubituluĭ eĭ.

— Scumpul meŭ! tsrigă dânsa, strângându-l în braţe, ştiŭ că numaĭ ca să mă vezĭ aĭ făcut toate astea! E o şiretenie ca să mă poţĭ vedea.

Indignarea luĭ von Hartmann, văzându-se obiectul acesteĭ noĭ agresiunĭ fu aşa de mare, că furia îl împedică să vorbească timp de un minut.

Putu să deschidă ochiĭ marĭ şi să-şĭ încleşteze pumniĭ, pe când se zbătea de strângerea aceasta.

In sfârşit imediat ce căpătă uzajul vorbi, se lăsă luat de un acces, atât de teribil, de furie, că tânăra fată petrificată de spaimă, căzu pe un fotoliŭ.

— Nicĭ odată, de când sunt, n'am maĭ avut aşa o zi, strigă von Hartmann bătând cu piciorul.

Oare nu maĭ sunt nimic?

Von Althaus m'a insultat, douĭ studenţĭ m'aŭ sguduit pe stradă. Femeea mea mă priveşte ca pe un nebun şi fuge când îĭ cer de mâncare şi fiica mea îmĭ sare în braţe par'că aş fi un urs grizzly!!

— Eştĭ bolnav, sumpul meŭ, strigă tânăra fată. Mintea ta bate câmpiĭ. Nu-ĭ pentru prima oară când mă îmbrăţişezĭ.

— Nu, n'am nicĭ o dorinţă, zise Von Hartmann liniştit; de ce nu ajuţĭ maĭ bine mameĭ, să-mĭ puĭ masa, când vezĭ că viŭ înfometat. Mă mir că nu ţi-e ruşine

— Pentru asta, isbucni Elsen în lacrămĭ, te-am iubit atât timp de zece lunĭ?

Pentru asta am bravat furia mameĭ? Oh! mi-aĭ sfărâmat inima, de asta sunt sigură.

Şi-şĭ urmă plânsul.

— Nu maĭ pot să sufer, sbieră Von Hartmann, teribil de înfuriat. Ce dracu vrea să zică fata asta?

— Ce am făcut maĭ deosebit ca să-ţĭ inspir o iubire cu totul deosebită, timp de zece lunĭ? Dacă-ĭ adevărat că mă iubeştĭ atât aĭ face maĭ bine să te ducĭ maĭ repede în bucătărie, şi s'aducĭ ceva de mâncare, în loc să spuĭ atâtea prostiĭ.

— Oh! scumpul meŭ! esclamă fata, aruncându-se de gâtul celuĭ pe care-l credea că-ĭ iubitul eĭ. Nu-ĭ de cât o glumă, ca să facĭ frică miceĭ tale Elzen. Tocmaĭ în momentul acesta Von Hartmann era rezemat de spatele uneĭ canapele, care, ca multe din

mobilele nemţeşti, erau de o construcţi puţin solidă.

Se'ntâmplă că sub capătul canapelei acesteia se găsea o oală plină cu apă, în care profesorul era pe cale să facă câte-va experienţe asupra icrelor. Aşezase oala în salon spre a o supune unei temperaturi tocmai potrivită.

Când tânăra fată se aruncă în braţele lui, el ridică braţele în aer şi furios se lăsă să cadă pe canapea.

Greutatea tinerei fete adăogându-se la elanul ce-l pusese de a se arunca pe el, mişcă din loc mobila şi corpul nenorocitului student fu răsturnat şi merse să cadă în oală, unde capătul şi umerii îi fură prinşi solid pe când picioarele băteau aerul convulsiv. Aceasta fu picătura care revărsă cupa.

Von Hartmann cu mare greutate eşi din situaţia aceasta penibilă, aruncă un strigăt nearticulat de furie, şi repezindu-se afară din odae, cu toate încercările şi plânsetele Elzei, îşi luă pălăria şi fugi în stradă, ud întreg, în hainele în desordine, decis să caute într'un han hrana şi confortul ce nu putea găsi la dânsul.

VII

Pe când sufletul lui Von Baumgarten închis în corpul lui Von Hartmann umbla pe cărarea întortochiată care conduce în orăşel, văzu venind un om bătrân care mergea pe două cărări.

Von Hartmann aşteptă pe marginea drumului şi privi pe individul acesta, care înainta cu paşi nesiguri şi cânta un cântec de student cu vocea răguşită a unui beţiv.

In primul moment fu foarte mirat văzând un om cu un exterior atât de venerabil, într'o stare atât de compromiţătoare, însă când omul fu aproape de dânsul, Profesorul fu convins că cunoştea bine pe acel sosit, fără să poată de altfel să-şi amintească unde-l mai întâlnise.

Această impresiune se impuse atât de tare în spiritul său, că atunci când necunoscutul ajunse în dreptul său el se puse înainte-i şi examină cu atenţie trăsăturile sale.

— Ei bine micuţule, zise beţivul atingând pe Von Hartmann în faţă şi legănându-se în faţa lui, pe „Mâna Călăului", unde te-am mai văzut. Te cunosc tot aşa de bine cum mă cunosc. Cine dracu eşti ?

— Eu sunt profesorul Baumgarten, zise studentul. Vă pot întreba la rândul meu, cine sunteţi d-v. ? Trăsăturile d-v. îmi par cunoscute

— Nu trebue nici odată să minţi tinere, zise celalt, nu eşti, sunt sigur, profesorul, căci dânsul e n bătrânel urât, cu tabac pe barbă şi mustăţi, şi tu, eşti un tânăr mare, voinic, cu umerii spătoşi. Cât despre mine, mă numesc Fritz von Hartmann, ca să te servesc.

— Oh ! pentru asta, cu siguranţă că nu eşti dânsul, strigă corpul lui Von Hartmann. Poate că sunteţi tatăl său. Dar bine d-le, ştii că d-ta porţi pantalonii, haina şi lanţul meu de ceas ?

— Tunete şi fulgere ! să mă bată Dumnezeu dacă nu sunt aceştia pantalonii pentru care croitorul mi-a trimis contul eri seară, strigă celalt.

In acest moment, pe când corpul lui Von Hartmann, zăpăcit de straniile păţănii ce i se întâmplase astăzi îşi trecea mâna pe frunte aplecând ochii, el observă propria lui figură reflectată într'o băltoacă de apă, pe care ploaia o lăsase pe drum.

Şi spre extrema lui mirare, el recunoscu că faţa-i era a unui om tânăr de tot, că costumul său era al unui tânăr student a la mode şi că până la cele mai mici detalii era antiteza gravului şi solemnului doctor în care sufletul său avea obiceiul să locuiască.

Sărmanul profesor în culmea spaimei, îşi închipui într'o secundă totul.

— Cerule ! strigă el, văd totul ! Sufletele nostre şi-au schimbat corpul ! Eu sunt „d-ta" şi d-ta eşti „eu"

Teoria mea e demonstrată. Dar cu ce preţ ! Inteligenţa cea mai savantă din Europa este condamnată să trăiască sub acest exterior frivol. Ah ! munca unei vieţi întregi este ruinată !

Şi în disperarea-i se lovi cu pumnii pe piept.

— Văd într'adevăr, domnule Von Baumgarten, zise Von Hartmann, că aveţi deplină dreptate, totuşi aceasta nu-i un motiv spre a-mi scutura corpul în modul acesta.

— D-v. l'aţi primit în stare perfectă, dar văd că l'aţi prăfuit cu tabac, l'aţi muiat, contuzionat...

— Asta n'are nici o importanţă, zise celalt indignat de puţina importanţ ce o da studentul chestiunei de care depindea operile lui.

Teoria mea este probată cum nu se mai poate de triumfător. Insă cu ce preţ ? E teribil !

— Dacă aş fi fost de părerea d-v, ar fi fost teribil, într'adevăr, zise sufletul studentului. Ce aş putea face cu corpul acesta îmbătrânit.

Cum să fac curte Elizei şi să-i demonstrez că nu sunt tatăl ei ? Nu, graţie cerului, cu toată berea, care m'a cam ameţit, întrevăd un mijloc ca să ies din încurcătură.

— Care ? sări profesorul, râgind. Ei bine, să reîncepeţi experienţa. Redaţi sufletelor noastre încă odată libertatea, şi atunci e foarte posibil, pot zice chiar sigur, că vor intra în corpurile lor respective.

Nici odată un om pe cale să se înece, n'apucă o sfărâmătură cu atâta grabă,

PATINELE IN KABYLIA

In Kabylia, aşa de accidentată şi de pitorească, zăpada acoperă adesea pământul cu un strat destul de gros pentru ca diligenţele şi chiar postaşii cari merg pe jos distanţe mari să nu'şi poată continua drumul. Corespondenţele întârziază şi aduc numeroase inconveniente. Nu exista de cât un mijloc spre a se uşura acesle greutăţi : să se dea postaşilor patine, ceea ce s'a şi făcut iarna trecută. Factorii kabili îşi vor face serviciul de acum înainte mult mai uşor pe lungi patine de lemn, întrebuinţate atât de mult în Norvegia şi cari aduc atâtea avantage.

Ski-ul în Kabilia

cum s'agaţă von Baumgarten de ideia aceasta.

Repede, cu o nerăbdare friguroasă, trase repede propriul săŭ corp pe marginea drumuluĭ şi-l adânci într'o criză magnetică.

Apoĭ scoţând din buzunar globul de cristal reuşi a se pune într'o stare identică.

Studenţĭ şi ţăranĭ, carĭ din întâmplare trecură p'acolo cu un ceas maĭ târziŭ, fură extrem de surprinşĭ de a vedea pe demnul profesor şi studentul săŭ preferat aşezaţĭ unul lângă altul, pe o bancă murdară cu noroĭ şi amândoĭ fără simţirĭ.

Inainte de a se fi complectat ora, o adevărată mulţime se strânsese în jurul bănceĭ şi tocmaĭ se discuta de a se trimite să se cheme o ambulanţă care să transporte perechea la spital, când iată că savantul profesor deschise ochiĭ şi aruncă o privire fără expresiune în jurl săŭ.

Timp de un moment el păru că uitase de ce venise acolo, însă un moment în urmă, auditorul săŭ rămase încremenit, văzându-l agitându-şi bratele descărnate deasupra capuluĭ şi auzindu-l strigând :

— Gott sei gedankt! Iată-mă redevenit eŭ însu-mĭ

Şi mirarea lor nu se micşoră de loc când studentul ridicându-se dintr'o săritură, începu să joace sârba în mijlocul drumuluĭ.

Timp de maĭ multe săptămânĭ tot Keinplatz-ul avu îndoelĭ asupra stăreĭ minţiĭ profesoruluĭ.

Când profesorul îşĭ publică experienţele în ,,Săptămâna Medicală din Keniplatz", după cum promisese maĭ înainte, i se dădu să înţeleagă, chiar şi printre colegiĭ săĭ că ar face bine să se supună tratamentuluĭ unuĭ medic de boale mintale şi că o altă publicaţiune în felul acesta l'ar face să intre într'o casă de nebunĭ.

Studentul învaţă, astfel prin experienţă că ,,tăecerea" era cel maĭ bun lucru ce avea să facă.

Când demnul profesor intră, în seara aceia la dânsul, nu găsi de loc primirea iubitoare, la care avea dreptul să se aştepte după straniile luĭ aventurĭ.

Din contra el fu sdravăn muştruluit de cele două membre femenine a familieĭ sale, pentru că mirosea a vin şi tabac, şi pentru că în lipsa sa de acasă, locuinţa fusese năvălită de un tânăr obraznic care a insultat pe locuitorĭ.

A trebuit să treacă multă vreme până când atmosfera casnică a profesoruluĭ să-şĭ reia linişteа normală şi maĭ mult încă până când Von Hartmann să dea faţă cu Elsen care nicĭ nu voia să-l vadă.

Insă perseverenţa triumfează de toate pedicele.

Studentul reuşi pe urmă să liniştească furia doamnelor şi să se pue pe piciorul de altădată.

Nu maĭ are să se teamă de duşmănia d-neĭ von Baumgarten, căcĭ a devenit acum Căpitan Von Hartmann din Ulaniĭ Impăratuluĭ şi iubita luĭ soţie Elzen i-a şi dăruit doĭ Ulanĭ micuţĭ în semn vizibil şi mărturie iubireĭ sale.

Trad. de **A. Bensim**

CĂLĂTORII IN ARDEAL

VIDRA-GĂINA

Vidreniĭ povestesc că odinioară, în vremile din bătrânĭ, când şi în munţiĭ Bihărieĭ se lucraŭ băile, o *găină de aur* eşea din ele şi se aşeza pe acest munte, unde îşĭ aveaŭ cuibul cu ouă de aur

Găina aceasta era *vâlva băilor*. Anume băeşiĭ aŭ credinţa, că fie-care baie are vâlva eĭ, o fiinţă supranaturală, care îmbogăţeşte baia cu aur. Când vâlva părăseşte baia, în ea nu se maĭ găseşte aur şi de aceea se crede că băile părăsite nu maĭ aŭ vâlvă.

Vidreniĭ voiaŭ să prinză găina cea de aur, dar de giaba, că om pământean nu se putea apropia de tainicul eĭ cuib. Supărată însă de prigonirile Vidrenilor, ea a sburat din aceste locurĭ şi şi-a aşezat cuibul pe munţiĭ Roşieĭ. De atuncĭ nu s'a maĭ găsit aur în băile din munţiĭ Bihărieĭ şi ele aŭ fost părăsite, dar munteluĭ pe care s'a aflat cuibul cu ouăle de aur i s'a dat numele de ,,Găina".

De sus, de pe culmea munteluĭ ni se înfăţoşează una din cele maĭ mărete şi admirabile priveliştĭ. Privirea ne străbate departe peste munţĭ şi văĭ. In aretul Abruduluĭ zărim Vulcanul, apoĭ munţiĭ Roşieĭ, Muntele-mare şi alte piscurĭ şi şirurĭ de munţĭ nesfârşite. Maĭ în apropiere, spre miazănoapte, dăm cu ochiĭ de *Zarea Bihărieĭ*, *Peatra-grăitoare*, falnica *Curcubeta* şi alţiĭ uriaşĭ puternicĭ aĭ munţilor Bihărieĭ, de carĭ să razimă Munţiĭ-Apusenĭ, resfirându-şĭ ramurile pe Arieş în jos.

,,Găina este un al doilea *Rigi* — zice Bergner în descrierea sa — cu deosebirea numaĭ, că aicĭ de giaba cauţĭ gheaţă saŭ zăpadă şi razele soareluĭ nu se restrâng de cristale lucitoare de gheaţă, ca acolo, ci numaĭ pădurĭ tainice şi stâncĭ pleşuve pot săruta. Dacă însă se ivesc pe orizont norĭ albĭ şi se extind peste şirurile de munţĭ dela răsărit, cum am văzut eŭ odată aceasta, atuncĭ, aflându-te pe Găina, ţi se pare că se ridică în depărtare un şir întreg de munţĭ de zăpadă".

In munţĭ peste tot elementele natureĭ îşĭ descarcă puterile cu o furie grozavă. La Găina viforele de vară sunt năprasnice. Tunetele lovesc cu putere uriaşe în culmile stâncilor, pădurea mugeşte şi arboriĭ seculari trosnesc, mişcaţĭ şi ruptĭ de furia viscoluluĭ. Muntele cufundat în linişte şi tăcere şi văile împrejmuitoare, în carĭ numaĭ tulnicul păstorilor se aude din când în când, răsună de sgomot şi urlete înspăimântătoare, până ce elementele natureĭ se stâmpără şi regiunea, scăldată în razele auriĭ ale soareluĭ, intră iarăşĭ în liniştea obicinuită.

Odată pe an, pe la mijlocul vereĭ, vin şi oameniĭ de conturbă liniştea Găineĭ. Aceasta se întâmplă pe la ziua de Sân-Petru şi Pavel, când se ţine în Găina ,,târg de fete".

Târgul de fete din Găina n'a fost nicĭ când ,,târg de fete" şi cu atât maĭ puţin este acum. In realitate el este o petrecere poporală, precedată de un târg neînsemnat. El se ţine de obiceiŭ în luna Iulie, în cea dintâiŭ Duminecă după sărbătoarea Sfinţilor Ap. Petru şi Pavel. Dacă însă se întâmplă să fie vremea urîtă, saŭ dacă sărbătoarea cade în jumătatea din urmă a săptămâneĭ, târgul se ţine în a doua Dumincă după Sân-Petru.

In ziua târguluĭ văile şi luncile din împrejurime să împoporează cu mulţimea oamenilor. Pădurile, atât de tăcute şi liniştite alte dăţĭ, în ziua târguluĭ răsună de glume, chiote şi cântece de veselie. Totul e în mişcare. Inaintea noastră se desfăşură una dintre cele maĭ frumoase priveliştĭ. Din orĭcare parte venim, vom vedea coborând de pe culmile dealurilor saŭ înaintând din văile adâncĭ, grupe după grupe, bărbaţĭ şi femeĭ, călare şi pe jos. Toţĭ se îndreaptă spre Găina, toţĭ sunt îmbrăcaţĭ în haine sărbătoreştĭ şi aŭ merinde cu eĭ. Ici-colea vedem câte unul ducând furcĭ, greble şi alte unelte de lemn, apoĭ tulnice, fluere, etc. alţiĭ duc funiĭ, oale, poame şi legumĭ, cu deosebire Crişeniĭ, spre vânzare în târg. Alţiĭ iarăşĭ aŭ pe caĭ *berbinţe* (butoaie) cu vin orĭ cu vinars.

Sus pe Găina avem alte priveliştĭ. Oameniĭ se adună pe podeiul dintre cele două piscurĭ ale munteluĭ. Aicĭ e locul târguluĭ, care în curând şi începe. El e asemenea târgurilor noastre de pe la sate.Se vînd şi se cumpără articli de casă de prima necesitate, apoĭ mâncare şi băutură şi nu lipsesc nicĭ figurile tipice ale târgurilor ardelene, — Slovaciĭ (Totiĭ) cu joljurĭ, năfrămĭ şi cartoane şi Jidaniĭ cu cerceĭ, mărgele, florĭ artificiale şi alte mărunţişurĭ.

Pe locul târguluĭ oameniĭ îşĭ aşează merindele după plac, care unde vrea,

dar totuşi se ţin o rânduială oare-care. Anume Moţii cuprind partea de către răsărit a podeiului, iar Crişenii din Buzeşti şi din alte sate se aşează în partea de către apus. Aşa a rămas obiceiul din bătrâni. Caii sunt duşi la o parte şi legaţi de pociumpii, cari sunt bătuţi în pământ iarăşi din vremurile bătrâne.

Adevăratul târg nu ţine mult, 2—3 ceasuri. Pe la 10 ore el se gată, oamenii şi-aŭ cumpărat cele de lipsă şi se aşează pe iarbă să prânzească din merindea adusă de acasă, apoi se începe petrecerea. Buţile cu vin se desfundă, lăutarii (igreţii) încep să cânte (în limbajul Moţilor: să zică) iar în jurul lor să încinge jocul. Şi cu cât încep a se goli butoaiele, cu atât veselia creşte, părechile joacă tot mai înfocat, chiuiturile se aud tot mai des. Aşa îşi petrec Moţii şi Crişenii la târgul din Găina, pe iarbă verde şi sub cerul liber, până înspre seară, când sfântul soare se pleacă spre apus. Atunci oamenii pornesc către casă, grupe-grupe, plini de veselie, râzând şi glumind. Unii mai şăgalnici şi bine dispuşi, fac câte-o posnă, de râde lumea de ei cu haz şi li se duce vestea în şepte sate. ,,Crişanul, iute la fire şi şi rău la mânie — zice d. Frâncu-Candrea — fiindcă nu şi-a putut vinde oalele, începe a le sparge cu bâta, iar Moţul, voind ca oalele cumpărate să ajungă mai iute decât el acasă, le dă drumul din deal şi până în vale.

Logodiri saŭ chiar cununii nu se fac la Găina, ci se fac cunoştinţe între feciori şi fete şi legături de dragoste, cari încheie apoi cu căsătorie, făcându-se acasă în sat cununia.

Aşa este azi ,,târgul de fete" din Găina.

Cum a fost odinioară, în vremile din bătrâni şi când s'a început a se ţine nu se poate şti cu hotărâre. Mulţi scriitori s'aŭ ocupat cu descrierea acestei datine a Moţilor şi aŭ scris în diferite chipuri despre ea. S'a scris şi s'a crezut mult timp, că târgul din Găina a fost un adevărat târg de fete. Pregătirile pentru târg se făceaŭ cu ani de zile înainte şi fetele, însoţite de părinţi şi neamuri, îşi duceaŭ toată zestrea sus la Găina, chiar şi vite, stupi şi alte lucruri. Toate aceste se aşezaŭ în corturi. Veneaŭ apoi ficiorii, cereaŭ zestrea şi dacă le convenea şi fata, o cereaŭ de la părinţi şi se făcea numai decât încredinţarea, şi adese-ori să săvârşia şi cununia prin pustnicii, aflători pe Găina saŭ prin preoţi veniţi şi ei la târgul de fete.

Pentru târgul de fete, ţinut astfel, se zice că aŭ fost o lovitură de moarte evenimentele din anii 1848—9. Alţii însă spun că târgul a început să-şi peardă însemnătatea pe la anii 1820—3. In privinţa aceasta profesorul *Schmidl* scrie în cartea sa geologică că lui i-aŭ spus oamenii când a călătorit prin munţii Bihariei, la 1863, că târgul de fete a dispărut cu vre-o 40 ani mai nainte şi că el n'a aflat decât o singură păreche, un moşneag şi o babă, a căror cununie s'a săvârşit în muntele Găina.

T. Frâncu şi G. Candrea din contra, susţin că târgul *de fete* în Găina n'a existat nici odată, şi cele ce s'aŭ scris despre transportarea zestrei fetelor şi despre cununiile săvârşite în Găina prin pustnici, ,,cari în ţara Moţului n'aŭ existat de când e lumea", sunt numai bârfele saŭ clevete.

In privinţa origineі târgului din Găina iată ce scrie Frâncu-Candrea:

,,In vremile de demult, păstorii din acel munte făceaŭ în fiecare an o feştanie în mijlocul turmelor. Cu acea ocaziune Vidrenii duceaŭ mâncări şi băuturi şi se ospătaŭ cu popa lor pe iarbă verde, şi între brazi In urmă *feştania* a dispărut, iar *petrecerea* a rămas şi se ţine în fiecare an la Sân-Petru. Crişenii din apropiere aŭ început şi ei se ia parte la petrecerea Vidrenilor, şi aşa dintr'o petrecere locală a Vidrenilor cu timpul a ajuns să fie o petrecere generală a Moţilor şi Crişenilor.

,,Mai era şi obiceiul ca la Sân Petru să plătească Vidrenii despotului proprietar feudal Holaky din Hălmăgel arenda pentru păşunatul vitelor în Găina; de aceea în ziua numită Moţii cu nevestele şi cu copiii lor, ospătându-se de bucurie, că *s'aŭ plătit de satana*, participaŭ la această veselie şi Crişenii, cari aflând că Vidrenii aveaŭ băutură, duceaŭ şi ei în schimb spre vânzare tot felul de unelte şi astfel s'a născut târgul din Găina, rău şi fără cale numit de străini: *târg de fete*.

Se poate, că aceasta să-i fie originea, dar în ori-ce cas el în curând a devenit un loc de întâlnire însemnat pentru ficiorii şi fetele din jurul Găina. Aici se adunaŭ o mulţime mare de tineri, făceaŭ cunoştinţe, legaŭ dragoste, se făceaŭ chiar promisiuni de căsătorie şi se schimbaŭ poate inele, ceeace in ochii Moţilor însemnă logodire. Aopi cu toţii, tineri şi bătrâni, jucaŭ şi îşi petreceaŭ.

Bergner aduce în legătură obârşia lui cu împrejurările locale ale Moţilor. Fiind satele depărtate şi împrăştiate, ficiorul de însurat ar fi trebuit să umble cu săptămânile prin munte, ca să-şi poată afla nevastă şi aşa oamenii aŭ căutat să-şi aleagă un loc şi o zi anumită, unde tinerimea să aibă prilej a să întâlni şi a se cunoaşte. Adevăratul târg, care să ţine la început, s'a desvoltat mai târziŭ, alăturea de petrecere.

Asemenea târguri, saŭ mai bine zis, petreceri poporale, cari aŭ asemănare cu *nedeiele* din ţara Haţegului, s'aŭ ţinut mai înainte şi prin munţii Bihariei şi în Munţii Apuseni, rămânând în fiinţă, afară de târgul din Găina, numai cel din muntele *Călineasa*, de la *Scărişoara*, care însă e de mai puţină însemnătate

Dintre toate însă târgul din Găina a fost şi este cel mai însemnat. La aceasta contribue negreşit şi poziţia muntelui, fiind aşezat la un punct de întâlnire între Moţi şi Crişeni şi încunjurat din toate părţile cu sate. Apoi trebue să ştim, că odinioară, în veacurile trecute, comunicaţia pe Arieş şi Ampoiu era foarte anevoioasă, aproape cu neputinţă şi Moţii aveaŭ cale de comunicaţie mai uşoară cu Zarandul şi Ţara-ungurească, trecând peste Găina.

Pe aici transportaŭ ei vase de lemn şi aduceaŭ bucate în munţi şi stăteaŭ în legături de negoţ şi chiar de prietenie cu Crişenii de dincolo de Găina. Aceste împrejurări vor fi contribuit, ca să fie ales de loc pentru târg muntele Găina.

La poporul din munţi sunt două tradiţi despre originea acestui târg, păstrate din zilele bătrâneşti.

Se zice adică, că într'o zi fiind adunaţi Vidrenii în Găina, când îşi petreceaŭ mai bine aŭ năvălit asupra lor ,,Curuţii" şi ,,Lobonţii", voind a le răpi fetele şi nevestele.

Dar aŭ păţit-o rău năvălitorii, căci Moţii i-aŭ învins şi alungat şi apoi în amintirea invingerei s'a hotărât să se ţină în fiecare an la S. Petru o petrecere.

In o altă tradiţie se vorbeşte despre o luptă cu *Tătarii*. Se spune adică, că pe vremile de demult, când ţările noastre eraŭ călcate de lifte păgâne, o ceată mare de Tătari aŭ năvălit în ţinutul Crişurilor. Românii din Bihaia i-aŭ alungat în munţi, iar Moţii fiind avisaţi de mai înainte, le-aŭ eşit inainte şi întâlnindu-i la Găina, i-aŭ răpus. In amintirea acestui eveniment însemnat Moţii şi Crişenii aŭ început a se aduna în Găina în fiecare an, întărind legăturile de prietenie şi petrecându-şi împreună.

Tradiţiile aceste ne arată, că ,,târgul de fete" din Găina e foare vechiŭ şi originele lui se perd în veacurile depărtate.

Târgul de fete din Găina este an de aŭ tot mai slab cercetat şi poate să vie timpul, când va dispărea cu totul, rămânând despre el numai o frumoasă amintire din vieaţa patriarchală de odinioară a poporului nostru.

BARCA DE SALVARE

Este o mare cinste pentru un pescar de a face parte din echipagiul bărceĭ de salvare. O cinste care se plătește adesea scump, căcĭ plecând pe furtună în ajutorul uneĭ corăbiĭ aruncată pe vre-o coastă, nu numaĭ că nu eștĭ sigur că veĭ scăpa pe naufragiațĭ, dar nu știĭ dacă te veĭ întoarce tu singur.

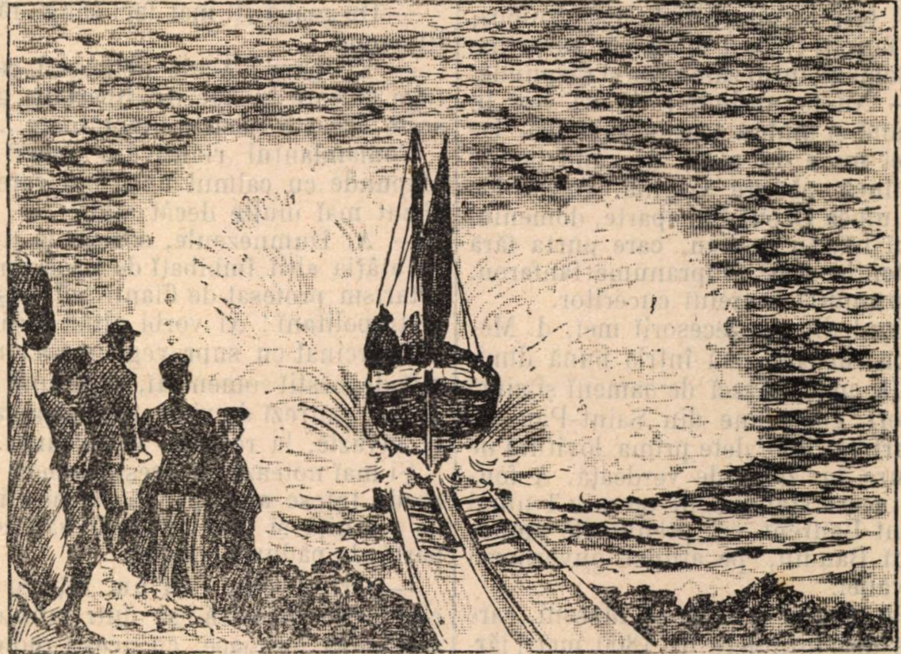
Din cea maĭ fragedă vârstă, aceștĭ doĭ marinarĭ admiră imensele întinderĭ de apă

Fie-care port, fie-care sat maĭ important, are barca sa, bine adăpostită într'un hangar, aranjată pe roate, spre a putea fi dusă ușor și repede până la mare. Oameniĭ, îmbrăcațĭ cu haine făcute dintr'o pânză unsă, cu mijlocul prins în cingătoarea de salvare, săr în barcă și o luptă aprigă se începe contra oceanuluĭ înfuriat.

Ce impresie fac aceste eșirĭ de bărcĭ, maĭ ales noaptea! Femeile urmăresc înspăimântate imbarcațiunea așa de mică, așa de îndrăsneață pe marea furtunoasă.

Dar ceĭ maĭ îngrijațĭ nu sunt tot dauna ceĭ caĭ rămân pe țărm, dovadă un salvator breton căruia i se întâmplă o aventură teribilă acum câțĭ-va anĭ. Un vapor englez, încărcat cu cărbunĭ luase foc nu departe de coastă. Trebuia salvat echipagiul. Marea era relativ calmă, dar vântul sufla spre țărm, așa că unele scânteĭ aruncate spre sat, aprinseră acoperișurile câtorva case. In vreme ce da ajutor împreună cu tovarășiĭ săĭ naveĭ incendiate, văzu perfect cum propria sa casă era în flacărĭ. Două ore maĭ târziu, după ce se înapoiară, femeia și copiiĭ săĭ plângeau în fața ruinelor.

Spre a expune cât maĭ puțin posibil pe salvatorĭ, s'au inventat diferite felurĭ de bărcĭ. Una dintre ele, de curând experimentată, barca «Henry», înlocuește în anumite cazurĭ grelele camioane ale bărcilor vechĭ printr'o sanie foarte simplă, ca aceea care se vede în ilustrație. Imbarcația e târâtă de propria sa greutate. In definitiv e un procedeu bine cunoscut, întrebuințat pentru pornirea navelor de curând construite.

Vasul de salvare

Și acest spectacol suscită admirație celor douĭ tinerĭ lupĭ de mare, atrașĭ din cea maĭ fragedă copilărie de această mare întindere de apă, așa de mângâetoare, așa de plină de promisiunĭ, dar și așa de mincinoasă, căreia i se dă și care păstrează atâția!

Maĭ târziu vor pleca și eĭ în ajutorul echipagiuluĭ în pericol, spre a salva oameniĭ disperațĭ ce se agață de salvatorĭ cu speranța de a'ĭ scăpa de la moarte.

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

Afară de asta, în urma sfatuluĭ dat de corespondentul meu din Danemarca, am și oprit o locuință la un anume Petre Lefranc, care ține, mi se pare un mic hotel.

— Aĭ să fiĭ de o mie de orĭ maĭ bine la mine.

— Incă odată, vă mulțumesc, d-le comandant.

— Spune-mĭ, te rog: comandante, scurt, — asta e formula protocolară! Așa dar refuzĭ?

— Cu atâta recunoștință, cât și regrete. Te-aș jena; sunt un noctambul incorigibil. Am obiceiurile mele și'mĭ place să fiu liber.

— Eĭ, fie cum îțĭ place. Dar azĭ eștĭ al meu și vă iau pe amândoĭ. Ațĭ dejunat?

— Acum ne-am sculat de la masă.

— Perfect!

Eu mă duc să inspectez taberile. Avețĭ să mă întovărășițĭ. Aceasta vă interesează.

— Taberile?

— Adică locurile unde sunt internațĭ ingrozitoriĭ meĭ pensionarĭ.

— A, da, ocnele. Trebue să fie curios și dureros!

— Pentru europeniĭ de curând debarcațĭ, fără îndoială. Noĭ aceștia suntem învățațĭ.

Tot vorbind, ceĭ douĭ bărbațĭ părăsesc vaporașul, urmațĭ de factotumul personaj mut. Se urcă în trăsură și o pornesc.

— Dar deschide-țĭ umbrela! îĭ zice

comandantul. Te încăpățânezĭ a nu te gândi la soare. A, cum se cunoaște că viĭ din Franța. Să știĭ odată pentru totdauna că soarele este cel maĭ mortal dușman al europenilor. Și d-ta asemenea, tinere! Aide, umbrelele și gândește-te că soarele ucide!

— O, dar aci este o minune! In loc să găsesc case dărăpănate, văd case superbe, ulițĭ largĭ, umbrite, o cetate îmbelșugată, unde totul respiră belșug și prosperitate!

Și toțĭ locuitoriĭ îmbrăcațĭ frumos, par ferìcițĭ! Sunt în adevăr surprins.

Comandantul zâmbește și răspunde:

— Nu te aprinde! Aĭ să vezĭ în curând și umbra acestor tablourĭ. De altfel nu e de mult de când pe aci era încă pădure virgină. Acest loc se numea Capul Bonaparte, domeniul unuĭ bătrân indian, care purta fără pretenție acest supranume fanfaron, împrumutat mareluĭ cuceritor.

Unul din predecesoriĭ meĭ, d. Melinon, debarcă aci într'o bună dimineață cu douăzecĭ de oamenĭ și cincĭ surorĭ gospodine din Saint-Paul de Chartres, apoĭ dete prima lovitură de secure în zidul de verdeață. A fondat acest stabiliment pe care 'l numi Saint-Laurent cu prenumele amiraluluĭ Baudin, pe atuncĭ guvernorul Guyaneĭ.

Pe țărmul francez al Maroni, care este de o întindere de 1800 metri lărgime, d. Melinon plantă, clădi, născoci culturĭ, ulițe, magazinurĭ, cofetăriĭ, o cazarmă, un telegraf, o biserică, un spital, o școală, în scurt creă tot ce vezĭ aci: Saint Laurent al Maronieĭ.

— Este colosal!

— Dar ocnașiĭ? Unde sunt?

— A, și d-ta, scumpe domn? Aceasta este prima întrebare pe care o pun toțĭ ceĭ noĭ d barcațĭ.

— Uite, cine sunt oamenii aceia, aproape goĭ, carĭ se mișcă pe țărm?

— Indienĭ... Galibișiĭ, carĭ vin după coasta olandeză.

Trăsura se oprește în fața uneĭ flote de plute; treĭ pieĭ roșiĭ și treĭ femeĭ, cu o jumătate de duzină de copiĭ au debarcat repede.

— A, indienii! strigă inginerul, bravo!

Comandantul răspunde cu gravitate tristă:

— Cea dintâĭ umbră a tabloului! Vreĭ să vezĭ ocnașĭ? Aĭ să vezĭ unul, dar în stare de cadavru!

Indieniĭ încep a trage din toate puterile lor și de odată apare ingrozitoare, în adevăr înspăimântătoare, o formă omenească.

Inginerul pălește, scoate un țipăt și bolborosește cu inima svâcnind de indignare:

— Dar, comandante, privește. Acel nenorocit tras la remorcă ca o pradă, a fost asasinat de aceste bestiĭ. Privește acea săgeată de douĭ metri împlântată în pieptul gol și care se clatină la fie-care mișcare! O, e îngrozitor, îmĭ face rău!

— Da, zărisem de departe și recunoscusem lucrul. Aĭ dreptate. Este un evadat ucis de indienĭ, care aduce cadavrul pentru a lua premiul de 25 francĭ. Dar nu'țĭ maĭ face sânge rău pentru un derbedeu ca acesta care nu merită mi'ă.

— A, în adevăr, e oribil!

— De geaba îțĭ maĭ facĭ sânge rău, îțĭ spun.

— Eĭ, cum? Acest nenorocit care fuge și care în loc de libertate găsește această moarte înfiorătoare...

Comandantul ridică din umerĭ și răspunde cu calmul unuĭ om care a văzut maĭ multe decât atât.

— A, Dumnezeule, soseștĭ și d-ta ca atâția alțiĭ îmbibațĭ de acest umanitarism profesat de filantropiĭ noștri metropolitanĭ! Aĭ vorbi altfel dacă aĭ fi însărcinat cu supravegherea a cincĭ miĭ de bestiĭ omeneștĭ, flămânzĭ de crime, putrezĭ de viciĭ, totdauna gata la invazie, la revoltă, la asasinat.

Și maĭ notează că aceștĭ oamenĭ de pradă trăesc aproape liberĭ, neștiind de temniță și fără ca nimic să'ĭ despartă de pădurea virgină.

— Orĭ și cum, eu nu înțeleg ca civilizația noastră să întrebuințeze asemenea mijloace, cu aceștĭ indienĭ sălbaticĭ carĭ ucid pentru 25 de francĭ o ființă omenească.

Nu astfel se va moraliza ocna!

Comandantul se apropie, privește și zice:

— Pe acest om îl cunosc, în chiamă G..., zis Pesmet.

Condamnat în Franța pentru asasinatul a douĭ sărmanĭ bătrânĭ, purtarea luĭ aicĭ a fost de plâns, sub toate raporturile; nu maĭ inzist. Sunt acum zece zile, fugise din Șantierul incorigibililor și, plecând, asasină pe unul din paznicii luĭ, un om foarte cum se cade, tată a patru copiĭ, dintre carĭ unul la sân.

Se aruncă asupra luĭ cu o înverșunare grozavă și după ce îl ciopârți, îĭ dete în piept douăzecĭ și cincĭ de lovĭturĭ de cuțit.

Apoĭ luă o foaie din carnetul mortuluĭ și scrise: «Pentru premiul de 25 de francĭ, douăzecĭ și cincĭ de lovĭturĭ de cuțit.

«Semnat: Pesmet».

— Asta e povestea, d-le!

— Așa că dacă administrația întrebuințează câte odată mijloace cam aspre, veĭ avea da auxiliarilor săĭ câte va circumstanțe atenuante.

— Da, comandante, așa, aĭ dreptate; dar cu toate acestea indieniĭ aceștia carĭ au drept de viață și de moarte asupra evadaților, aceștĭ sălbaticĭ carĭ ucid fără somație...

— Este o greșală adâncă!

Indianul, care este un pânditor fără seamăn, care 'șĭ regăsește aproape întotdauna fugarul, încearcă a'l captura.

Este luptă și... nenorocire celuĭ învins!

Este moartea fără amânare.

De altfel, vom afla adevărul.

Se apropie de unul din indieniĭ care așteaptă rezemat de mânerul lopețeĭ și'l întreabă:

— Ia spune-mĭ, Atipa, cine a ucis pe albul?

— Chiar eu.

— Pentru ce?

— El a vroit să'mĭ ucidă nevasta cu sabia, de asta și eu l'am omorât pe el tot așa cum vrea să facă soțieĭ mele...

— Vezĭ? Mereu violența, mereu furia crimeĭ, setea de asasinat.

De bună seamă, blamezĭ d-ta pe acest indian de a-șĭ fi apărat tovarășa? Eu îl binecuvintez cu amândouă mâinile șiĭ zic: Atipa, băete, du-te de-țĭ ia premiul.

— Mulțumesc, comandante.

Inginerul dă din cap, aruncă o privire de groază asupra cadavruluĭ, cugetă un moment și zice foarte emoționat:

— Comandante, văduva paznicului asasinat este în suferință, nu e așa?

— Și morală și materială, o, da! Administrația i-a maĭ dat, bine înțeles câte-va sute de francĭ, în așteptarea uneĭ pensioare... o bucățică de pâine.

— Imĭ va fi oare îngăduit mie, unuĭ străin, care nu o cunosc, nu o voiu vedea vre-odată, a'ĭ oferi un modest ajutor?

— Fără îndoială, dragul meu domn.

Inginerul scoate un bilet de 500 francĭ și dându-l comandantuluĭ, adaogă:

— Ți-aș fi adânc recunoscĭtor dacă aĭ bine-voi să remițĭ acesteĭ sărmane femeĭ mărturia dureroaseĭ simpatiĭ a unuĭ anonim. Regret că nu sunt maĭ bogat. O, dacă aș putea asculta pornirile mileĭ mele, care se îndreaptă către toțĭ aceia carĭ suferă: paznicĭ, ocnașĭ, victime sau călăĭ... nenorocițiĭ oamenĭ!

Comandantul, strângându-ĭ mâna, răspunde foarte emoționat:

— O, d-le, admir generozitatea gestuluĭ d tale și noblețea cuvintelor d-tale. In numele văduveĭ, îțĭ mulțumesc!

Cât despre d-ta, te rog să crezĭ că simpatia mea recentă este tot așa de vie cât e de sinceră.

— A, comandante, ce onoare și ce bucurie pentru mine!

Acum să plecăm!

— Unde mă ducĭ?

— La deziluziĭ! La Șantierul Incorigibililor, în infernul ocneĭ.

II

Landoul aleargă frumos pe drumul întins care merge de la nord la est. Indată se încrucișează cu o primă corvadă de oamenĭ, îmbrăcațĭ în uniformă, cu pantalonul larg de pânză groasă.

Au pălăriĭ marĭ de pae, decolorate de ploae și de soare; cu părul tuns până la piele, fața rasă, încălțațĭ cu saboțĭ sau ghete groase, aceștĭ oamenĭ merg tăcuțĭ, condușĭ de un supraveghetor militar.

Fie-care din eĭ poartă un număr matricular imprimat în negru, sub un A și P mare, despărțițĭ de o ancoră: inițialele administrațieĭ penitenciaruluĭ. Sub acea îngrozitoare livrea, cu fețele lor searbăde și veștejite, cu ochiĭ sclipitorĭ carĭ văd fără a privi, cu buzele lor vinete carĭ vorbesc fără a se mișca, cu urechile pleoștite, aceste rămășițe omeneștĭ au un aer de familie bădărănos și înfiorător, care în adevăr te îngrozește.

Sunt în număr de 60 și duc cu eĭ lopețĭ, târnăcoape, săbiĭ sfărâmate, mergând în două rândurĭ paralele.

Inginerul 'ĭ privește cu o mare curiositate și murmură:

— Ocnașiĭ! nu e așa comandante?

— Da! Saŭ dacă 'țĭ place maĭ mult, transportațiĭ, cum se zice în limbagiul administrațieĭ.

— A! transportațĭ... deportațĭ...

— Să nu confundăm... Transportațiĭ sunt criminalĭ de drept comun și deportațiĭ, ceĭ învinuițĭ de delicte politice.

— Ințeleg și admir subtilitățile limbagiuluĭ. Aceștia sunt îngrozitorĭ. Și nu mă pot stăpâni de a nu mă înfiora, gândind că aceste instrumente de lucru pot deveni arme îngrozitoare și paznicul este singur.

— Eĭ, să nu prea exagerăm! Aceia sunt inofensivĭ și de mult astâmpărațĭ de climă, care a potolit și pe alțiĭ. De altfel buna lor purtare i-a trecut în o categorie specială, unde primesc câte ceva bunătățĭ în așteptarea liberăreĭ lor condiționale și îngăduirea uneĭ concesiunĭ de pământurĭ.

— Vreĭ să'ĭ vezĭ de aproape?

— O, nu, îțĭ foarte mulțumesc!

Supraveghetorul salută militărește; transportațiĭ privesc cu o nepăsare afectată pe ceĭ treĭ inșĭ pe carĭ 'ĭ duce landoul și urâta vedenie se șterge.

Inginerul dă din cap și, fără îndoială, isbit de această disproporție enormă dintre paznicĭ și ocnașĭ, zice:

— Nu vă temețĭ de revoltă?

— Eĭ, te învețĭ cu toate!

Marinariĭ carĭ traversează oceanul pe cojĭ de nucă se gândesc eĭ la naufragiu?

— Cu toate acestea, dacă aceștia ar voi! Dacă s'ar ridica cu toțiĭ pentru a'șĭ relua libertatea?

— O, am fi făcuțĭ fărămiturĭ și măturațĭ ca niște fire de paie!

— Mă uimeștĭ!

— Dar e așa de simplu!

Maĭ întâĭ că eĭ nu au mentalitatea noastră. Cea maĭ mare parte sunt lașĭ și orĭ cât le este de păcătoasă existența, nicĭ unul n'ar cuteza cu toate acestea să înfrunte revolverul paznicuiuĭ. Apoĭ, aceștĭ oamenĭ degradațĭ, pe carĭ i-aĭ putea crede unițĭ prin solidaritatea crimeĭ și a nenorocireĭ, se urăsc, se pismuesc și se trădează. Pentru un pachet de tutun, pentru câțĭ-va gologanĭ, cel maĭ mic complot este denunțat la administrație și această mârșavă stare de spirit este una din forțele noastre cele maĭ marĭ!

— Asta e extraordinar!

— Cu toate acestea sunt evadărĭ colective, da, de grupurĭ micĭ, dar nicĭ odată rebeliunĭ de trupe numeroase. Și lucrul care are să te surprindă poate, este că cea maĭ mare parte a acestor condamnațĭ, sfârșesc prin a se obișnui cu această viață, orĭ cât de înspăimântătoare ar fi.

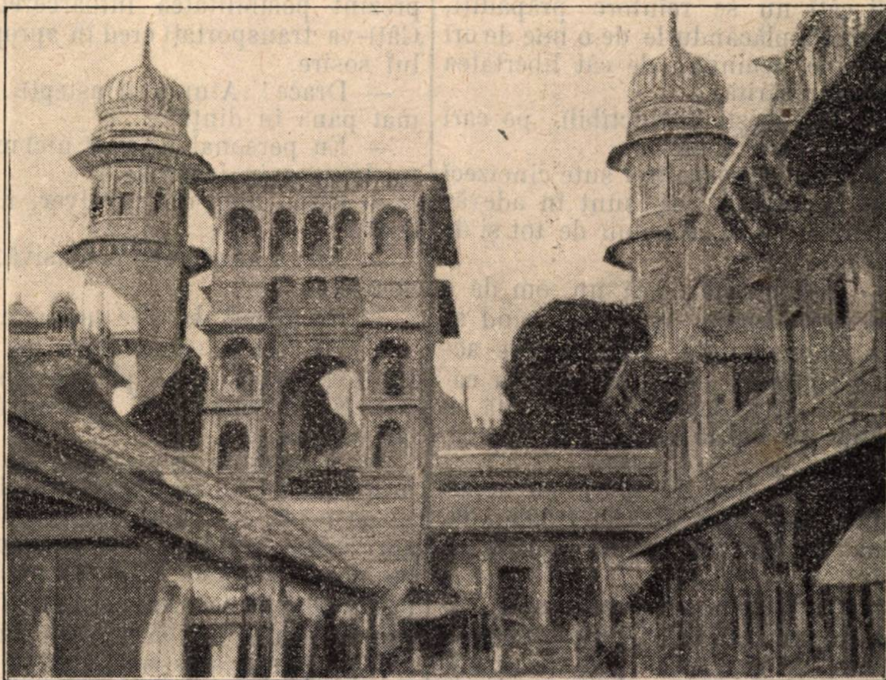
Eĭ regretă libertatea lor pierdută, bine înțeles; ar dori să și-o redobândească, dar le lipsește energia, nu au puterea voințeĭ!

REGINELE BHÔPALULUI

Statul Bhôpal e admirabil situat, pe un platou ridicat, străbătut de linia «Bhopal State Rai way». Populația sa e de maĭ mult de un milion, din care 80.000 ocupă capitala.

Orașul e construit în amfiteatru pe o colină stâncoasă. Zidurĭ înalte îl înconjoară de jur-împrejur. Europeniĭ nu pot pătrunde înăuntru de cât cu autorizația regineĭ.

Orașul actual conține puține monumente; el nu e interesant de cât prin bizareria construcțiunilor și pitorescul locuitorilor.

Moscheia saŭ «Jumah-Musjid»

Una din figurile cele maĭ remarcabile din India este Begum Seeundra, născută la 1817. La moartea bărbatuluĭ săŭ, Jehanghir, ea se proclamă regenta regatuluĭ sub numele de Shah-Jahan, în timpul minorităţeĭ ficeĭ sale care în 1859 abdică în favoarea mameĭ sale.

In loc să guverneze din fundul haremuluĭ săŭ, această regină, bravând toate obiceiurile cele maĭ inviolabile, se arătă poporuluĭ cu figura descoperită, amestecându-se cu soldațiĭ săĭ asupra cărora exersa o mare autoritate.

In momentul cel maĭ greu ea depărtă cu îndemânare pe englezĭ, pe carĭ îĭ ajută, cu toate acestea, cu mica sa armată bine organizată. Această faptă îĭ aduse o mărire de teritoriu și numeroase semne de stimă din partea regineĭ Victoria. Ea muri în 1868, lăsând puterea ficeĭ sale Bégum Shah-Jahan, actuala suverană, aceea care a stat treĭ săptămânĭ la Paris înainte de a se duce la sărbătorile încoronăreĭ luĭ George V.

Primul bărbat al acesteia muri în 1867 lăsându'ĭ o fată. In 1871 se remăritâ, dar fu în curând văduvă pentru a doua oară, ceea ce n'o împiedică să guverneze înainte, după cum făcuse și mama sa.

Puţină resemnare, multă obişnuinţă şi o mare doză de abrutizare şi iată-ĭ îmblânziţĭ, fără altă speranţă de cât cea «condiţională» : o colibă, un câmp, puĭ, o capră şi tutun !

Acesta este idealul mareĭ majorităţĭ.

— Sunt cu toatea acestea şi evadărĭ...

— Carĭ de multe orĭ nu isbutesc din cauza nepregătireĭ..- o nebunie ! Omul pleacă fără proviziĭ, fără complicĭ din afară şi moare de foame sau este prins de indienĭ.

Şi câţĭ nu se reîntorc prăpădiţĭ, îngroziţĭ, plăcându-le de o mie de orĭ maĭ bine temniţa, de cât libertatea abia întrezărită.

— Dar aceştĭ ireductibilĭ, pe carĭ îĭ vom vedea acum...

— Sunt aproape treĭ sute cincĭzecĭ şi te încredinţez că sunt în adevăr înspăimântătorĭ, capabilĭ de tot şi de orĭ-ce !

— Inchipueşte-ţĭ că un om de o inteligenţă mare, energic, având avere, complicitate, mijloace de acţiune aicĭ şi în afară, se pune în capul lor, îĭ îndeamnă la revoltă, îĭ strânge pe toţĭ la un loc şi le dă drumul...

— Mi se pare un lucru cu neputinţă... maĭ întâĭ că ar fi trădat, da, trădat de ceĭ maĭ intimĭ confidenţĭ aĭ luĭ.

— Cu toate acestea este unul, unul singur care ar fi putut, poate... El, nu zic nu ! căcĭ ştia să insufle o încredere oarbă printre tovarăşiĭ luĭ. Inchipueşte-ţĭ că'şĭ luase numele de Regele ocneĭ !

— Un titlu de melodramă.

— Da, dar o melodramă în acţiune, de care nimenĭ nu glumea.

— Aş, vre-un vagabond îngâmfat, atlet şi sălbatic.

— Nu, nu era după cum crezĭ, un înfiorător, abject şi sanguinar...

— Ştiĭ că mă interesează ce'mĭ povesteştĭ ? Uite acum alţĭ supraveghetorĭ, alte clădirĭ şi nouĭ corvoade.

— Da, este închisoarea Saint-Louis.

— Aşa dar acel Rege al ocneĭ ?

— Un om în adevăr superior şi pe care 'l cred de bună familie ; nu afirm însă nimic, căcĭ administraţia habar n'are de starea luĭ civilă. L'a prins, judecat şi condamnat sub un nume care nu e al luĭ şi nicĭ odată nu a fi identificat.

Foarte instruit, vorbind corect maĭ multe limbĭ, tânăr, distins, cunoscând orĭ-ce exerciţiu fizic, elocinte, organizator...

— Pe scurt, un erou de roman, nu e aşa comandante ?

— In adevăr, regret că nu l'am cunoscut.

— Dar nu a fost în penitenciarul d-tale ?

— Nu, a fost internat chiar la Cayena, bine înţeles datorită vreuneĭ influenţe oculte.

A stat douĭ anĭ şi ştiu, după cum îţĭ spuseĭ, să insufle tovarăşilor luĭ o încredere ne maĭ pomenită.

— Şi ce a devenit ?

— Ce să devie ? A evadat acum patru lunĭ, nelăsând nicĭ cea maĭ mică urmă.

— Şi nu s'a maĭ auzit vorbindu-se de el ?

— D-le, cu asemenea oamenĭ nu e de glumit ! Iţĭ voiu spune că după oare-carĭ raporturĭ secrete, mă fac să prezint posibilitatea întoarcereĭ luĭ. Câţĭ-va transportaţĭ cred în apropiata luĭ sosire.

— Drace ! Atuncĭ îl aştepţĭ... armat până în dinţĭ ?

— Eu personal nu port nicĭ măcar un briceag în buzunar.

— Cum, nicĭ un revolver, nicĭ o dată ?

— Nicĭ o armă, nicĭ defensivă, nicĭ ofensivă.

— Cu riscul de a te masacra ?

— De treĭ orĭ au voit să mă asasineze ! Astea sunt plăcerile meserieĭ. Nu'mĭ este frică, pentru că'mĭ fac datoria.

In exerciţiul îngrozitoareĭ mele funcţiunĭ mă silesc a fi uman şi drept. Şi pe urmă ce-o fi să fie. Dar destul am vorbit de mine. Uite un nou stabiliment, penitenciarul Saint Jean, patria adopţiuneĭ. Arestaţiĭ aceştia au voe să poarte barbă şi sunt îmbrăcaţĭ cu pânză albastră... asta e toată deosebirea. Să trecem ! Incă treĭ kilometri şi într'un sfert de oră vom fi la «Incorigibilĭ».

Trec câte-va clipe în carĭ tăcerea este întreruptă numaĭ de sgomotul roatelor.

De odată se aude în aerul înăbuşitor o detunătură seacă.

Comandantul tresare şi zice :

— Drace ! Un foc !

— Vre-un vânător după vre-un vânat...

— Aci nu se vânează, d-le. Este detunătura unuĭ cartuş de ordonanţă. Se petrece ceva grav, căcĭ oameniĭ aceştia nu dau focurĭ de cât în ultima extremitate.

— Dar... fumul acela care se ridică colo ?

— Atuncĭ ce ? Un accident ? O revoltă ?

— Cina ştie ! Totul este cu putinţă.

Se aude un al douilea, un al treilea foc.

— Staţĭ ! zice comandantul.

D-lor, să vă daţĭ jos !

Inginerul, foarte surprins, răspunde:

— Fă-ne onoarea să ne spuĭ pentru ce ?

— Vă ofeream o plimbare, pe care o credeam plăcută, datoria mea îmĭ interzice de a vă asocia la un pericol. (Va urma)

POSTA REDACŢIEI

D. Gallin (Galaţĭ).— Trimiteţĭ lucrarea.

Barbu N.—E de prisos să maĭ întrebaţĭ ; după cum spuneţĭ, sunteţĭ cititor regulat al ziaruluĭ.

Land.—Când e bine tradus, publicăm fără nicĭ o tocmeală, căcĭ n'avem vreme de corespondenţă.

Loe.—Trimiteţĭ.

Anul XII.—No. 738. **10 BANIIN TOATA ŢARA** Mercuri, 29 Iunie 1911.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI	*Redacţia şi Administraţia*	ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Leï 5.—Pe un an în toată ţara	No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.	**Apare odată pe săptămână**
« 2.60 « ½ « « « «		**— MARŢEA —**

GROAZA LEULUI. — Vezi pag. 5272.

GROAZA LEULUI

De şi era ziuă, leul eşi din ascunzătoarea lui, unde nu dormea de cât câte-va ore de la răsăritul soarelui, şi se urcă pe stâncă, de unde putu domina întreaga câmpie. Era un leŭ bătrân, cu coama galbenă şi cu ghiarele tocite, dar încă în putere. Se aşeză pe platoul sticlos, se întinse, îşi umflă muşchii, apoi lăsându-şi botul între picioarele de dinainte, se puse pe muget.

Atuncĭ i se răspunse printr'un horcăit de aproape. Abia işi întoarse capul şi mugetul luĭ sfârşi printr'o mormăială surdă. Erburile se mişcară şi leoaica apăru, leoaica luĭ urmată de treĭ leişorĭ, prost crescuţĭ, carĭ alergaŭ printre picioarele eĭ şi se împleticeaŭ la fie-care pas.

Privirea leuluĭ se întoarse înspre savană şi se aţinti în văzduh.

Nimic nu trăia însă. Totul era nemişcat sub greutatea apăsătoare a soareluĭ. Dar fiareĭ îĭ era foame, şi trebuia să descopere vre-un vânat înainte de noaptea următoare.

Pământul nu era aşa bun pentru vânat. Pământul sterp nu producea de cât iarbă rară, sub care era foarte greŭ să te ascunzĭ. Zimbriĭ şi antilopele zăreaŭ vânătorul de departe şi fugeaŭ înainte de a le da de urmă. Girafele nu se simţeaŭ bine sub mimozele fragede ce creşteaŭ pe acest pământ pietros; şi apa cea maĭ apropiată era şa de secată, că între ţărmul apeĭ şi tufişul care forma un loc de pândă în împrejurime, era un loc gol de mlaştină, pe care nu-l putea trece de cât în vre-o treĭ săriturĭ, aceea ce da gazelelor timpul trebuincios de a scăpa.

Şi cu toate acestea leul venise acolo de foarte de departe şi se oprise în acest ţinut cu ideea de a nu maĭ eşi.

Vezĭ că fugise şi el din faţa unuĭ duşman maĭ de temut, din faţa omuluĭ, care îl silise puţin câte puţin, a se refugia în acest deşert.

Leul răgi de odată, foarte supărat, şi-şi schimbă locul pe stâncă; pentru că pe când şedea lungit şi ciocănea cu nerăbdare pământul cu coada luĭ cea mare, unul din puĭ zărise creasta neagră care se mişca şi se asvârlise asupra eĭ ca pe o pradă. Ceĭalţĭ douĭ alergară pentru a lua parte la joc, şi gheruţele şi dinţişoriĭ fuseseră aşa de ascuţiţĭ, în cât tatăl asvârli pe obraznicĭ cu o lovitură de biciŭ, îĭ rostogoli, îĭ făcu să strănute de frică, căcĭ nu-l lăsaŭ în pace; aşa că se dete maĭ la o parte, pentru a-şi relua visul luĭ întrerupt.

El îşĭ reamintea.

Inchipuirĭ, învăluite într'un trecut a căreĭ adâncime nu o putea măsura. Işĭ revedea ţara luĭ natală, acolo, foarte departe, în spre Orient, de partea cealaltă a munţilor.

Era acolo o ceată de leĭ, care veneaŭ împreună într'o savană, pe unde iarba era maĭ înaltă de cât spinarea bivolilor şi a rinocerilor, şi unde era vânat din belşug, care trecea toată noaptea, fără încetare în horde grăbite, care scoboraŭ la apă. Nu avea de cât o săritură să facă asupra mulţimeĭ înspăimântate, pentru a le sugruma şi a se sătura de carne caldă.

Şi eraŭ stăpânĭ. Nimenĭ nu era maĭ puternic de care să se teamă. Nimenĭ nu ar fi cutezat să atace fiarele sălbatice. Nu avea de luptat de cât cu prăzile marĭ, şi nu se luptaŭ de cât între bărbaţĭ, pe corpurile tremurătoare ale victimelor.

Dar omul nu exista.

Venise maĭ târziŭ.

Băgase de seamă, la început, după micşorarea vânatuluĭ. Incetul cu încetul însă, numeroasele trupe de antilope se împrăştiară, emigrară înspre regiunile forestiere neîncetat urmate de un misterios duşman, care nu se vedea, dar a căreĭ prezenţă se ghicea pretutindenĭ : eraŭ incendiĭ carĭ luminaŭ savana, spaţiurĭ prin pădurĭ unde se găseaŭ rămăşiţe, urme îngrijorate pe care se mirosea numaĭ de cât drumul obişnuit al conaculuĭ.

Şi iată că într'o zi leul se întâlnise faţă în faţă, cu unul din aceste fiinţe. Dormea cu alţiĭ, sub un desiş, când un zgomot neaşteptat îĭ deşteptară. Leoaicele fugiră prin iarbă, dar el şi cu un alt leŭ, eşiră şi văzură omul. Atuncĭ o mare frică îĭ făcu să dea înapoĭ mormăind, dar ceva scânteetor, ca un zgomot grozav se auzi de odată, şi de şi nicĭ un inamic nu-l atacase, celalt leŭ mugise de durere, căzuse şi mirosul înfiorător al sângeluĭ se răspândise în jurul luĭ.

Leul nu-şĭ reamintea toate aceste amănunte cu preciziune bine înţeles, dar o serie de imaginĭ se întipărise în cutele întunecoase ale creeruluĭ luĭ şi se arătaŭ în mod confuz,când vre-o împrejurare exterioară le provoca. De aceea senzaţia foameĭ îl făcu să viseze la zimbriĭ graşĭ, la porcĭ greoĭ, la cadavre cărnoase de girafe, şi în acelaş timp se asocia cu ideea omuluĭ, pentru că, orĭ de câte orĭ omul apăruse în vre-un colţ ,el fusese obligat a părăsi ţinutul, din cauza lipseĭ de vânat.

Şi cu toate acestea, câte odată eraŭ păşunĭ bogate. O stagiune se auzise zile întregĭ, trosnind lucrurĭ carĭ ucid, şi întâlnise omul din belşug, dar omul mort, om ucis de om, şi se hazardase până a-l mânca; era o hrană excelentă. Şi pe urmă cu omul venise şi vânatul noŭ, animale asemănătoare cu tauriĭ, cu bivoliĭ, saŭ cu porciĭ mistreţĭ, dar pe carĭ le întâlneaŭ închise cu cetele în ograde, şi carĭ nu puteaŭ fugi. Când izbuteaŭ a pătrunde până la ele, eraŭ adevărate marĭ carnagiĭ.

Apoĭ omul cotropise pas cu pas singurătatea.

Făcuse peste savană drumurĭ ciudate, pe carĭ treceaŭ monştri neînţeleşĭ scuipând foc şi fum, cu şuerăturĭ grozave.

La început, oameniĭ carĭ lucraŭ a construi acele drumurĭ, izolaţĭ în pădure, eraŭ prăzĭ uşoare de care te puteaĭ apropia fără precauţiune, şi pe carĭ le prindeaĭ la sigur. Dar maĭ târziŭ veniră în cete, armaţĭ bine şi pretutindenĭ semănară moarte; aşa, fură nevoiţĭ a părăsi acele bătrâne locurĭ, unde nu maĭ era chip de trăit, şi fugiră, departe, maĭ departe încă, tot maĭ departe, pe când duşmanul înainta mereŭ.

Leoaica venise aproape de leŭ, pentru că corpul fiareĭ făcea umbră pe stânca arzătoare şi adormise. Puiĭ se agăţaseră de sînul eĭ, la rînd câteşĭ treĭ. Leul îĭ privi. Eĭ eraŭ singurele lucrurĭ mişcătoare în adormitul pustiŭ. Iĭ veni şi luĭ somn. Dar îĭ era prea lene ca să se maĭ ducă în culcuş, şi ştia că trebuia să vegheze asupra luĭ şi alor luĭ, în acel loc descoperit. Dar de ce se temea el oare ? Infailibilul luĭ instinct îl condusese acĭ, pentru că era sigur că era la adăpost de orĭ-ce pericol. Piedicĭ peste carĭ nu se putea trece, se opuneaŭ din toate părţile, omul şi el avea cunoştinţa singurătăţeĭ unde se afla. Inamicul cuceritor putea cuprinde întregul pământ, tot maĭ rămânea însă azilurĭ inviolabile ca acesta, în care nu ar fi ştiut să pătrundă. Omul nu se poate depărta cu desăvârşire de centrul pe care îl locueşte. Nu poate trăi în regiunile în care imperioasele luĭ nevoĭ nu găsesc cu ce se adăpa. Şi chiar de s'ar aventura vre-odată, mersul luĭ este prea încet ca să te temĭ.

Prea era multe locurĭ goale, pe care îĭ trebuia timp ca să le treacă. Omul nu emigrează departe, ca trupele rătăcinde de erbivorĭ în căutarea păşunilor. El nu are aripĭ ca vulturiĭ, ca să se transporte într'un singur zbor, dincolo de orizonturĭ depărtate....

. . . .

Iată însă că leoaica se deşteaptă de odată. Se suie pe leu şi puiĭ se vâră sub ea înspăimântaţĭ.

Colo, pe cer, este un punct care mișcă. Ceva care se aude. S'ar zice zbârnâitul uneĭ insecte marĭ. Se apropie și crește. Vine drept, foarte repede, desfășurându-șĭ lungimea. Vine, se umflă, devine îngrozitoare.

Fiarele întind gâtul, miros, nu îndrăsnesc a se mișca, paralizațĭ de frică. Deja aŭ recunoscut că nu este o bestie vieţuitoare. Deja aŭ presimţit că este o putere isvorâtă de la om, misterioasă, neînțeleasă.

Și vine, vine drept, vine repede..

Dar deodată, marea pasăre misterioasă, al căreĭ zbor părea așa de sigur adineaorĭ, face de odată o abatere bruscă... S'ar zice că e rănită, și ea, de o armă nevăzută, ca și cum o ființă maĭ puternică și de cât omul, a tocat-o la rândul eĭ... Sforăitul regulat care se auzise, s'a întrerupt de o trosnitură, de șuerăturĭ răgușite, în care întunecatul și infailibilul instinct al fiarelor a recunoscut un fel de pericol pentru inamic, începutul pierdereĭ luĭ...

Fiarele se ridică mugind, și cugetând să înfrunte lupta supremă.

Și pasărea albă ale căreĭ aripĭ fâlfâia, ezită, oscilează, se înclină brusc înspre pământ, scoboară într'un freamăt de lucrurĭ turtite, rupte, cade...

Leiĭ îșĭ întind muschiĭ, se pleacă și-șĭ încordează resorturile de oţel ale membrelor lor...

Pasărea grozavă nu maĭ este grozavă, din momentul ce a căzut.

Este o pradă în agonie pe care trebue să o ucizĭ, s'o distrugĭ, pentru a nimici odată cu ea, viitorul raseĭ eĭ.

Și mirosul care acum se simte și pe care fiarele îl culeg din aer, în vârful boturilor lor întinse, nu este oare mirosul recunoscut al inamiculuĭ vecĭnic, mirosul omuluĭ pe care trebue să-l ucizĭ ?

Omul !... Iată-l că apare ! Sub aripele pasăreĭ moarte, alunecă două corpurĭ · se ridică doĭ oamenĭ carĭ eraŭ acolo!... Ce slabĭ par acum în întinsul câmpieĭ așa de slabĭ, că o lovitură de ghiare i-ar putea prăpădi pe amândoĭ, o singură labă înfiptă în fălcĭ, ca să-ĭ aducă, palpitând, pentru puișorĭ pășune.

Leul ezită încă, miroase aerul, se zbârlește, da din coadă și ochiĭ îĭ strălucesc...

Deja însă leoaica înaintează cu capul drept și cu gâtul întins.

Ceĭ doĭ oamenĭ, nicĭ nu aŭ bănuit inamicul. Se învârtesc în jurul pasăreĭ nemișcate ca și cum s'ar învârti puiĭ uneĭ antilope în jurul mameĭ ucise.

Caută, pipăe, par'că ar lega misterioase rănĭ. Nu e acum momentul de atac ?

La ce bun ? La noapte, mâine, maĭ târziŭ vor fi maĭ sigurĭ de isbândă. Aci sunt perduţĭ, incapabilĭ să se maĭ ajute unul pe altul. Unde să se ducă acum când aripele nu-ĭ maĭ duc ? Ce să maĭ facă ? E maĭ bine să aștepte; în mâinile unuia din eĭ a lucit ceva ceva care omoară !

Leoaica s'a reîntors în spre stâncă, unde leul îngrijat, o chiamă mormăind. Amândoĭ veghiază, înspăimântaţĭ orĭ cum, din cauza atâtor lucrurĭ necunoscute, pe carĭ nu le pricep.

Deodată, un sgomot care crapă, tună... Pulberea sboară în norĭ; pasărea se deșteaptă, tresare, aleargă pe pământ, ca o insectă mare, se ridică.

Leiĭ se daŭ înapoĭ răgind de frică. Lucrul aleargă. Eĭ văd oameniĭ, înfiorătoriĭ oamenĭ, din noŭ învingătorĭ, dintre carĭ unul ţine mereŭ în mână arma ucigătoare care o îndreaptă în spre eĭ.

Este sfârșitul ! Dar cel alt cu un gest înlătură moartea ca și cum ar dispreţui să întrebuinţeze puterea recucerită, ca și cum ar respecta regaturile decăzute.

Leiĭ aŭ priceput înfrângerea lor ! In bieţiĭ lor creerĭ întunecaţĭ, o licărire a trecut, instinctul uneĭ puterĭ împotriva căreia orĭ-ce luptă este în zadar. Lucrul se depărtează, turburând cu zgomotul luĭ de ciudă, tăcerea sfântă. Este adevărat sfârșitul !.. Omul este în adevăr stăpânul !

Patria liberă a marilor fiare este cucerită. Mâine va trebui să te supuĭ, să disparĭ.

Lumea este a omuluĭ. Nimenĭ nu va maĭ putea trăi. Lucrul a trecut.

Leoaica, în admirabilul eĭ instinct matern, s'a aruncat asupra puilor eĭ, oprindu-ĭ și împresurându-ĭ cu ghiarele eĭ, până aci victorioase. Dar eĭ, neîngrijaţĭ, numaĭ turburaţĭ puţin, nu aŭ priceput. Se joacă încă liniștiţĭ, de oarece mama lor este acolo pentru a-ĭ apăra. De ce ar putea să se teamă ? Nu știŭ.

Dorul arzător de viaţă îĭ susţin; se simt tarĭ pentru tot viitorul pe care îl poartă în eĭ. Cum ar putea eĭ ști că sunt victmele desemnate ale viitoareĭ înfrângerĭ, ultimiĭ vlăstarĭ aĭ raseĭ eroice, aĭ raseĭ învinse, desemnate pentru a muri ?

Lucrul a trecut ! Tăcerea s'a reîntors în pustiŭ. Seara se lasă. Este momentul apropiat al vânatuluĭ de noapte. Vântul pustiuluĭ se ridică.

. . . .

Mariel.

Românii în orașele Americeĭ

CINCINNATI

Cum pribegesc popoarele. — In vremile de demult, când oameniĭ se îndeletniceaŭ maĭ mult cu păscutul vitelor, cum a fost pe vremile de care ne povestește vechiul testament, popoarele se așezaŭ pe unde era pășunea maĭ bună și se mutaŭ din loc în loc, după cum era și iarba maĭ bună saŭ maĭ rea. Adesea două triburĭ saŭ popoare micuţe, ajungând într'un loc cam la aceiașĭ vreme, se încăieraŭ la luptă, fiecare vrând să alunge pe celalt și să rămâie singur stăpân peste pășune. Chiar și Biblia ne povestește cum ciobaniĭ luĭ Avram se porniră la sfadă cu aceĭ aĭ luĭ Lot din partea pășunelor și cum Avram, vrând să înlăture vărsarea de sânge, i-a propus luĭ Lot ca să se despartă, unul mergând la dreapta și celalt la stânga.

Acest dor din inima omuluĭ, de a-șĭ îmbunătăţi mereŭ starea, este temelia pe care e clădită întreaga civilizaţie omenească; dacă nu ar fi fost neastâmpărul și nemulţumirea cu ceasul de acuma, în sufletul omuluĭ, de la începutul istorieĭ și până acum, și noĭ, în veacul nostru, am trăi în starea barbară în care se afla omul în negura vremilor, pe când rătăcea gol prin pădurĭ, ca fiarele sălbatice și se adăpostea prin crengile maĭ dese ale copacilor.

Leagănul popoarelor albe a fost, după vorba și dovada pe care ne-o daŭ învăţaţiĭ în de-al de acestea, în colţul de răsărit și mează-zi al Asieĭ, — cam pe unde este India de astăzĭ. Dar înmulţindu-se acolo, cu vremea, din cale afară, cete dintre ceĭ maĭ tinerĭ și maĭ voinicĭ se despicaŭ din când în când din popor și o luaŭ peste munţĭ și văĭ să-șĭ caute alt lăcaș, unde le va fi numărul maĭ mic și pământul maĭ darnic. Astfel aŭ venit, tot din inima Indiilor, una după alta cete de oamenĭ, cu muierile și copiiĭ lor, cu halaturile și averile lor, și s'aŭ așezat și în diferite naţiunĭ, fiecare cu limba și obiceiurile eĭ deosebite.

Un exemplu maĭ de aproape de pribegie a unuĭ popor, se găsește chiar în istoria neamuluĭ nostru; căcĭ cu toţiĭ am învăţat în școlĭ cum Dragoș-Vodă cu voiniciĭ luĭ aŭ descălecat din Mureș în Moldova și s'aŭ așezat acolo, înfiinţând astfel principatul Moldoveĭ; și cum Negru-Vodă cu aĭ luĭ aŭ pornit din ţara Făgărașuluĭ saŭ al Oltuluĭ și trecând munţiĭ s'aŭ așezat în ţara Românească și aŭ înfiinţat acolo principatul Munteniеĭ.

Și acuma, ca și în vremile de demult, omul mereŭ trage unde îĭ va fi traiul maĭ bun și maĭ ușor; și adesea orĭ, mânat de foame și nevoie, îșĭ lasă bordeiul și vatra, fraţiĭ și părinţiĭ, ba chiar și muierea și copiiĭ și se duce, peste ţărĭ și mărĭ, unde sunt oameniĭ neștiuţĭ și limba străină, doar și-o găsi norocul.

Așa a fost și cu America. De când s'a descoperit ea și până în ziua de azĭ, America a fost și este refugiul tuturor celor flămânzĭ și asupriţĭ. Din toate ţările pământuluĭ toţĭ aceĭ voinicĭ și curagioșĭ carĭ nu'șĭ pot câștiga traiul acasă din pricina sărăcieĭ ţăriĭ saŭ a mulţimiĭ locuitorilor eĭ, vin la America și ea cu mărinimie la toţĭ le dă adăpost; ceĭ asupriţĭ de tiraniĭ lumiĭ vechĭ, fie din pricinĭ religioase saŭ din pricinĭ politice, tot la America vin și ea îĭ acopere cu steagul libertăţiĭ și le dă sprijin și protecţie.

Oamenĭ de toate neamurile și de toate credinţele lumiĭ aŭ venit și s'aŭ așezat aicĭ, uniĭ alăturea de alţiĭ și aŭ trăit și trăesc în deplină pace și frăţie, la adă-

postul Constituţieĭ şi legilor drepte ale ţăriĭ, fiecare păzindu-şĭ limba şi credinţa luĭ şi căutându-şĭ de treaba luĭ.

Pe urma altor popoare, aŭ început şi românii, în vremea din urmă, să bată cărare din Carpaţĭ la ţara libertăţiĭ. Siliţĭ fiind de vremile grele de acasă uniĭ, iar alţiĭ în goana noroculuĭ numaĭ, aŭ început a veni, câte unul, doĭ, maĭ acuma şapte-opt anĭ, apoĭ cu zecile, apoĭ cu sutele şi cu miile, până când acuma nu este oraş în America de oarecare însemnătate în care nu se găsesc miĭ de românĭ. Dintre aceştia puţinĭ tare sunt din România, maĭ multişorĭ din Bucovina, dar numărul cel maĭ mare e din Transilvania şi din Banat.

Oraşul Cincinnati.— Oraşul Cincinnati e situat în partea de miază-zi a statuluĭ Ohio şi pe malul drept al râuluĭ cu acelaş nume. Depărtarea între Cincinnati şi oraşul New-York este de 753 de mile şi preţul călătorieĭ între amândouă oraşele e dela 13,50 dolarĭ în sus.

Oraşul Cincinnati are o populaţie de aproape 400.000 de locuitorĭ şi e unul din cele maĭ însemnate centre industriale şi comerciale ale Statelor-Unite. Cincinnati e, de asemenea, unul din cele maĭ vechĭ şi maĭ culte oraşe din America şi e adesea-orĭ poreclit Parisul Americiĭ.

Aicĭ se găsesc fabricĭ marĭ de săpun, de fier, de mobile, de maşinĭ, de pielărie, de bere, de sticle, de îngrăşăminte agricole, de piane, de drojdiĭ, de rachiŭ, şi de diferite băuturĭ. De asemenea, fiind un punct însemnat pe maĭ multe liniĭ ferate şi chiar sediul unora din companiile de drum de fier, Cincinnati conţine maĭ multe ateliere de construcţie ale acestor căĭ. Astfel oraşul adăposteşte o mare mulţime de muncitorĭ şi trebuinţa de braţe e totdeauna bine simţită.

Venirea românilor. — Aşa fiind situaţia, e natural că între alţiĭ, şi românii să fi venit în mare număr ca să se stabilească în acest oraş, unde mijloacele de câştig sunt aşa de abondente.

Primul român stabilit în Cincinnati a fost d. Alexandru Candrea, bine-cunoscutul birtaş de la 1940 Central Avenue. D. Candrea e meseriaş, ardelean de obârşie şi a imigrat în America de maĭ bine de 20 de anĭ. Aci a lucrat la meşteşugul săŭ până prin anul 1904, când aŭ început românii să curgă, în mare număr, în Statele-Unite. Aceia a fost în timpul primiĭ administraţiunĭ a luĭ Roosevelt, ceĭ maĭ propăşitorĭ anĭ pe carĭ America i-a cunoscut vre-o dată.

Dintre aceştĭ imigranţĭ românii mulţĭ veneaŭ la Cincinnati, aducând de acasă numele şi adresa d-luĭ Candrea, la care se îndreptaŭ ca la un părinte. D-sa făcea toate ca să le uşureze calea şi, în curând, când numărul lor se înmulţise, d-sa a şi deschis un salon românesc, cel dintâiŭ în Cincinnati, pe care îl ţine şi astăzĭ şi care e locul central de întâlnire al românilor de aci.

Starea de acum. — Acuma numărul românilor în oraş se ridică la maĭ multe miĭ; centrul coloniei e tot pe Central Avenue, lângă podul Mohawk. Acolo se află salonul Candrea, restaurantul d-luĭ Ioan Iancu, co-fondator al societăţeĭ „Dacia Română", restaurantul d-luĭ Ioan Tomuţă, cismarul român; maĭ la vale salonul d-luĭ Efta Radu şi altele.

Peste podul Mohawk, pe Mc-Micken Avenue, se află salonul d-luĭ Iovan Georgeu. Imprejurimile acestor localurĭ, de toate laturile, sunt presărate cu mulţime de aşa-zise „borturĭ", adică locurĭ unde se găzduiesc românii.

Banca Mohawk. — Pe Central Avenue, tocmaĭ vis-a-vis de podul Mohawk, se află vestita bancă „The Mohawk Bank", organizată de cunoscutul advocat d. Alexandru Landesco. Ea este o bancă pe acţiunĭ, cu un capital deplin vărsat de 50.000 dolarĭ şi cu un activ de aproape 300.000 dolarĭ, adică un milion şi jumătate de coroane.

Aceasta e singura bancă română încorporată de Stat în America şi e sub supravegherea directă a Statuluĭ Ohio.

Intre directoriĭ bănciĭ se află d. Harry W. Maescher, preşedintele, care e director şi al Camereĭ de comerţ al oraşuluĭ; fostul judecător d. Edward J. Dempsey, care a fost primar al oraşuluĭ Cincinnati în aniĭ 1906 şi 1907; d. Alexandru Landesco, advocat, care a funcţionat ca secretar Mayor al oraşuluĭ în aceĭ anĭ, d. Lester Rothschild, advocat Alfred K. Nippert, d. fabricant Krank Oker şi d. comerciant William Fehr, toţĭ capitalişti, oamenĭ de afacerĭ şi de mare vază în oraş.

In această bancă toţĭ Românii din Cincinnati şi din locurile apropiete îşĭ implinesc toate afacerile în limba română, ca acasă; aci eĭ vin cu toţiĭ după tot felul de sfaturĭ şi îndrumărĭ folositoare, care cu drag li se daŭ orĭ şi când. Aicĭ îşĭ depun baniĭ spre păstrare, îşĭ procură bilete de vapor şi pe aci trimit baniĭ lor afară la aĭ lor; aicĭ îşĭ fac toate documentele legale şi plenipotenţile, şi aşa maĭ departe.

In această bancă se pot trimete banĭ spre depunere şi din alte oraşe. Baniĭ se trimit prin mandat poştal saŭ money order la noĭ şi noĭ îndată trimetem libelul îndărăt. Cu acest libel vă puteţĭ duce în orice bancă din America şi vă veţĭ scoate baniĭ.

Societăţĭ. — Societăţile româneştĭ din Cincinnati sunt societatea de ajutor „Dacia Română" şi societatea de ajutor şi cultură „Tinerimea Română".

Societatea „Dacia Română" a fost organizată în anul 1906 prin munca şi energia maĭ multor dintre fruntaşiĭ localĭ, maĭ ales d. Candrea, moşul Aurel Crăciun, actualmente secretar general al Uniuniĭ societăţilor române de ajutor din Cleveland, d. Ioan Iancu şi alţiĭ.

Din ziua organizăriĭ până astăzĭ, societatea a făcut frumoşĭ paşĭ înainte; a adunat un fond frumuşel şi a venit în ajutorul maĭ multor compatrioţĭ; a dat maĭ multe petrecerĭ cu mare succes. La sfinţirea drapelelor, în anul 1908, a avut ca naş al steaguluĭ american pe repoşatul Colonel Leopold Markbreit, pe atuncĭ mayor al oraşuluĭ.

Societatea „Tinerimea Română" s'a înfiinţat în 1909. D-nul Arteme Bota, unul din fundatoriĭ societăţiĭ, într'o scrisoare adresată foiĭ „Lumea Liberă", zice următoarele:

„Ziua de 20 Maĭ, anul 1909, a fost una „din cele maĭ strălucite zile pentru tine„retul român din Cincinnati. Văzând „patru tinerĭ românĭ starea nefericită „în care se afla tinerimea, umblând pe „străzile oraşuluĭ fără nicĭ un rost, s'aŭ „întrunit eĭ patru, adică Arteme Bota, „Simion Giurgeca, Nicolaie Giurgeca şi „Victor Mihălescu şi aŭ tipărit şi lansat „un manifest prin care aŭ convocat pe ti„neriĭ românĭ, de la vârsta de 15 până la „26 de anĭ la o adunare populară, pentru „ziua de 30 Maĭ, în sala d-luĭ salonier „Efta Radu. Adunarea a şi avut loc, un „număr frumos de tinerĭ fiind prezenţĭ. „După ce vorbiră d-niĭ Simion Giurgeca, „Arteme Bota, Nicolae Giurgeca şi Victor „Mihălescu, tineriĭ prezenţĭ s'aŭ organi„zat într'o societate de ajutor şi cultură „sub numele „Tinerimea Română", la „care s'aŭ şi înscris 20 de membri.

„S'aŭ ales următoriĭ funcţionarĭ: d. „Simion Giurgeca, preşedinte; S. Jebe„lean, vice-preşedinte; Nicolaie Giurgeca, „secretar; Arteme Bota, casier; Ioan Vu„icĭ şi Efta Cojeiu, controlorĭ; secretar „financiar, Victor Mihălescu.

„La adunarea viitoare s'aŭ adoptat „statutele prin care s'a stabilit benefi„ciul, în caz de boală, de 5 dolarĭ pe săp„tămână. Şedinţele aŭ loc de două orĭ pe „lună, în Vinerea 1-ia şi a 3-a şedinţele „generale aŭ loc în 30 Maĭ şi în 30 No„iembrie.

„Societatea a dat maĭ multe balurĭ şi „petrecerĭ cu cel maĭ mare succes şi se „bucură acuma de un fond de 258,73 do„larĭ în numerar şi pe lângă aceasta, de o avere în valoare de 196,55 dolarĭ".

Bisericĭ. — Intre românii din Cincinnati se află un număr de religiunea baptistă, saŭ aşa-zişĭ „pocăiţĭ". Eĭ sunt oamenĭ foarte cinstiţĭ şi aşezaţĭ şi cu frica de Dumnezeŭ în sân. Eĭ nicĭ nu beaŭ, nicĭ nu fumează şi se păzesc de vorbe rele şi sudălmĭ; aşa că, prin traiul lor curat, şi-aŭ câştigat admiraţia chiar a tuturor vecinilor, de orice religiune saŭ naţionalitate.

De maĭ mulţĭ anĭ conducătoriĭ lor, între carĭ maĭ ales fraţiĭ Sălăgeanu şi pastorul lor, d. Rista Igrişan, aŭ avut dorinţa să'şĭ menţie un lăcaş sfânt al lor propriŭ, unde să se roage luĭ Dumnezeŭ în limba română. In anul 1910, cu ajutorul Baptiştilor americanĭ, şi-aŭ văzut visul împlinit. Acuma, pe strada Dayton, lângă strada Whiteman, se vede frumoasa biserică a baptiştilor românĭ, „the First Roumanian Baptist Church of America", cea dintâĭ biserică română din Cincinnati şi cea dintâĭ biserică română baptistă din America al căreĭ pastor e d. Rista Igrişan şi care are peste o sută de membri şi maĭ multe sute de credincioşĭ.

Românii greco-ortodoxĭ şi ceĭ grecocatolicĭ, cu toată dorinţa poporuluĭ şi necesitatea sufletească în care se află, până acuma încă nu aŭ biserica lor, cu toate că s'aŭ făcut câteva încercărĭ zadarnice de a se organiza o parohie. Se speră, însă că în curând şi aceasta se va împlini.

Mărginaşiĭ. — Pe lângă colonia din oraşul Cincinnati se maĭ găsesc şi câteva coloniĭ maĭ micĭ în oraşele mărginaşe, ca Reading, unde 's maĭ mulţĭ bucovinenĭ, Winton Place şi Carthage unde 's maĭ mulţĭ din Bistriţa Năsăud, Newport, Ky., unde 's maĭ mulţĭ din comitatul Solnoc Dobâcăĭ, şi aşa maĭ departe.

Despre acestea vom maĭ reveni.

PRIN VALEA TELEAJENULUI

SUZANA ŞI CHEIA

De vre-o câţi-va ani incoace, luarea aminte a iubitorilor de grandioase frumuseţi pitoreşti este atrasă, cu încordare din ce în ce maî puternică, de regiunile carpatine din Valea Teleajenuluĭ, jud. Prahova, şi în deosebĭ de solitarele eĭ monăstirĭ şi locurĭ de vilegiatură Suzana şi Cheia. Astfel, o mulţime de excursiunĭ, — organizate în Bucureştĭ, Ploeştĭ şi în alte puncte ale ţăreĭ, — s'aŭ întreprins pe Valea Teleajenuluĭ.

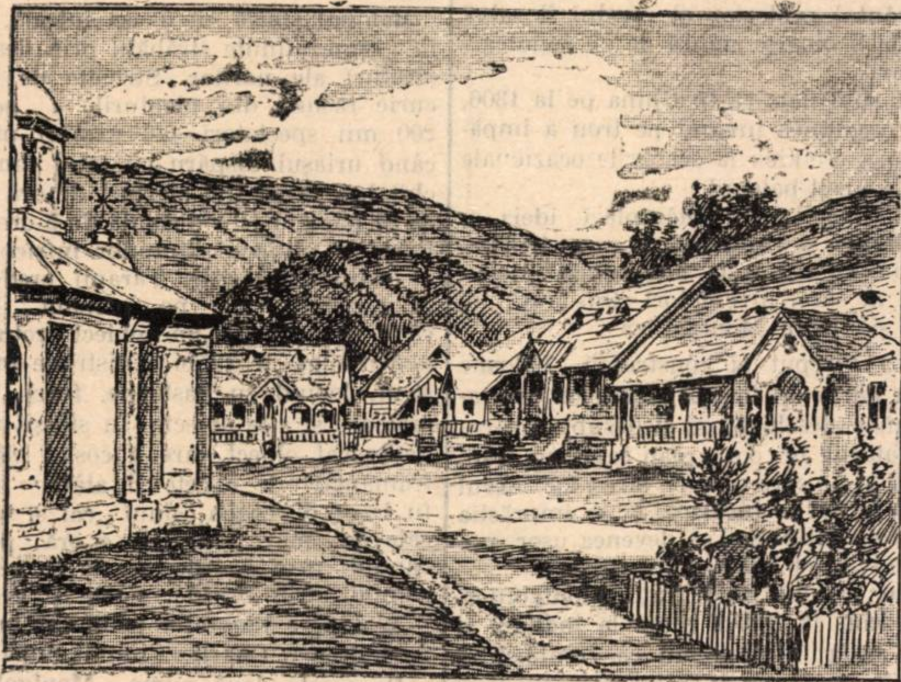
Şi toţĭ aceia carĭ aŭ vizitat, pentru întâia oară, aceste locurĭ aŭ rămas adânc impresionaţĭ de măreţia lor.

In adevăr, încă de la Văleniĭ de Munte priveliştĭ uimitoare, din ce în ce maĭ falnice şi maĭ subjugătoare, se desfăşură, la fiecare pas, înaintea călătoruluĭ.

Pitoreştile sate munteneştĭ, — Homoriciĭ, Isvoarele şi Măneciĭ,—a căror populaţie se ridică la peste 7000 locuitorĭ, daŭ prin rusticitatea şi gospodăria lor neîntrecută, o notă cu totul originală acestor înalte tărîmurĭ carpatine. De la Mănecĭ înainte, splendorile natureĭ se îngrămădesc în proporţiĭ covârşitoare.

Din ,,Gura Plaiuluĭ" se deschide adevărate vale a *Teleajenuluĭ*, pe când jos, la adâncimĭ ameţitoare, cătunul ,,Plăeţul" şi, maĭ înapoĭ, satele din Teleajen, se desvăluesc ca într'un miraj.

Văzduhul începe să se întunece. Munţĭ gigaticĭ se învălmăşesc uniĭ peste alţiĭ până în slavă, pe când codriĭ negriĭ de fag, poienele pururea înflorite şi apele cristaline, carĭ cad din toate încheieturile munţilor, preschimbă natura într'un Paradis. Şi pe măsură ce caleaşca, cu fermecătoriĭ zurgălăĭ aĭ celor patru caĭ înaintaşĭ, se adânceşte spre hotar, culmĭ

Monastirea Suzana

pleşuve, creştete ascuţite şi colţĭ din ce în ce maĭ uriaşĭ strâng, ca într'o fortăreaţă ciclopidă, fundăturile văilor.

Urmând convingerea unuĭ bun cunoscător al Alpilor, poziţiunile de la Suzana până la Bratocea, pot sta faţă în faţă cu cele maĭ vestite colţurĭ pitoreştĭ ale Tyroluluĭ şi Elveţieĭ.

Din pricina climeĭ statornice şi răcoroase a acestor regiunĭ, — a bine cuvântateĭ altitudinĭ la care se află Suzana şi Cheia (800 m. de la nivelul măreĭ), a minunatelor băĭ recĭ din Telajen, a aeruluĭ ozonat, şi a superbelor masive de la Cheia,—de multĭ anĭ, foarte multe şi distinse familiĭ, iubitoare de linişte şi de aer înalt, se stabilesc, în timpul vereĭ, fie în monastirea de maicĭ Suzana, fie în cătunul Cheia.

Din nenorocire, însă, nefiind nicĭ hotelurĭ, nicĭ restaurante în aceste localităţĭ, confortul lipsea în mare măsură.

In scopul înlăturăreĭ acestor neajunsurĭ, s'a fundat de curând în Ploeştĭ o societate cooperativă, întitulată ,,Valea Teleajenuluĭ".

Graţie aceşteĭ societăţĭ, pentru sezonul aceşteĭ verĭ, s'aŭ amenajat un frumuşel număr de locuinţe, curate şi eftine, la Cheia, pentru vilegiaturĭ; iar până la 1 Septembrie va funcţiona în localitate un bun restaurant, pus sub privigherea societăţeĭ.

Aprovizionarea vilegiatorilor se va face în mod maĭ lesnicios; transporturile de la Vălenĭ la Cheia vor fi, iarăşĭ maĭ regulate şi maĭ puţin costisitoare ca în trecut.

Astfel, Suzana şi Cheia se vor ridica, cu paşĭ repezĭ, din isolarea lor de până azĭ, iar vilegiatoriĭ, călătoriĭ şi turiştiĭ aŭ şi început a se îngrămădi, în valurĭ tumultuoase, spre Bratocea.

Am ţinut să daŭ, prin ,,Ziarul Călătoriilor", aceste amănunte, de care ce ele sunt menite să intereseze pe toţĭ ceĭ suferinzĭ, ca şi pe toţĭ aceia carĭ ţin să cunoască, maĭ de aproape, splendorile Românieĭ.

Munţiĭ Bratoceĭ

Din nenorocire, însă, aceste impresiĭ și note fugare sunt neîndestulătoare pentru aceia carĭ vor să se stabilească în aceste regiunĭ, saŭ să le viziteze în cursul acesteĭ verĭ.

Pentru acoperirea acestuĭ neajuns, doritoriĭ se pot adresa la monastirea Suzana, (jud. Prahova), care, în mod cu totul dezinteresat, va da orĭce desluşirĭ cititorilor noştri.

Const. Naum-Cociu

AVIAȚIUNEA

Primele încercări ale aviației

Chestiunea aviațiuneĭ făcând obiectul discuțiuneĭ și experiențelor internaționale, credem că va fi interesant a arăta cititorilor noștri primele faze prin care a trecut aviația ; această importantă descriere se datorește peneĭ eminentuluĭ esperantist german d. Otto Emmert, al căreĭ original e scris în limba esperanto pentru a fi citită de toate popoarele; traducerea eĭ în românește e făcută după originalul eĭ apărut în revista esperantistă *Danubo*, ce apare în Bucureștĭ și e datorită d-luĭ Miluță Simion.

Iată articolul d-luĭ Emmert :

,,Dacă așĭ fi o păsărică!" Această dorință se trage ca un fir roșu prin poezia sentimentală a tuturor popoarelor moderne.

Primele încercărĭ făcute pentru a imita sborul păsărilor se raportă la technica sboruluĭ lor și s'aŭ construit mașinĭ, cărora li s'aŭ aplicat aripĭ cu pene naturale. Toate aceste aparate nu meritaŭ numele de ,,mașină de sburat", căcĭ nu se putea sbura cu ele: cele maĭ multe, care s'aŭ realizat, se reduceaŭ numaĭ la o aterisare de pe un loc înalt, pe un șes.

Toate încercările nu reușeaŭ din cauza uneĭ slabe forțe în mușchiĭ omuluĭ, forță insuficientă a putea întrece greutatea corpuluĭ fără un sprijin puternic, chiar într'un timp relativ scurt.

Prin anul 1680 jesuitul Lana, prezintă un aparat, făcut din tablă subtirică de aramă, golit de aer, cu pompă.

Mașina avea denumirea de *barcă sburătoare;* dar modul după care Lana și-a închipuit a-și întrebuința aparatul săŭ, ne arată că avu o părere greșită despre puterea călcăreĭ aeruluĭ.

Deși ideia de a creia un corp maĭ ușor de cât aerul, nu era lipsită de temeĭ, totușĭ prima experiență nu reuși, prabă că *barca sburătoare* nu merita acel nume.

Acel aparat însă născu ideia, pe care s'a bazat invențiunea aerostatuluĭ.

In anul 1709 fizicianul portugez Don Guzman în prezența regeluĭ Ioan V încercă un sbor cu un aparat făcut dintr'o împletitură de lemn, și lipit pe partea din afară cu hârtie, sub care se făcea foc. Mașina însă, fu împinsă către cornișa palatuluĭ regal, se defectă și căzu la pământ, așa de liniștit, că îndrăznețul aeronaut nu se răni.

A doua încercare o împedică inchiziția, care închise pe *vrăjitor* și numaĭ cuvântul protector al regeluĭ îl salvă de la o moarte sigură de pe rugul arzător.

E știut deja că în China pe la 1306, cu ocaziunea urcăreĭ pe tron a împăratuluĭ Fo-kien la serbările ocazionale nu a lipsit balonul.

Cu toate acele întâmplărĭ, ideia adevărată a realizăreĭ, de a construi baloane se datorește indiscutabil Franței, aĭ căreĭ inventatorĭ sunt frațiĭ Iosef și Stefan Montgolfier.

La început eĭ construiaŭ baloane din hârtie în forma cartușelor care aveaŭ o deschizătură dedesubt sub care atârna un corp plan legat cu frânghiĭ și pe care corp se făcea foc. Aerul din balon se încălzea, și se împrăștia în tot spațiul așa că devenea ușor, punând astfel balonul în mișcare.

In primul rând frațiĭ Montgolfier, credeaŭ că *fumul* ajuta la înălțare și de aceia întrebuințaŭ ca combustibil lână și pae uscate, elemente care produceaŭ fumul cel maĭ puternic ; însă curând se convinse că înălțarea era produsă de diferența greutățeĭ aeruluĭ dinăuntru și din afară a balonuluĭ.

Aceste baloane înălțate cu aer comprimat se numeaŭ *Montgolfiere* după numele inventatorilor lor.

Primul Montgolfier sbură la 4 Iunie 1783 și era făcut din pânză, având diametru de 12 metri. Se înălță timp de 10 minute până la o înălțime de 800 metri, dar căzu curând la o depărtare de treĭ sferturĭ mile de la locul de sbor.

Indată după această încercare, care pătrunse ca fulgerul în întreagă Franță, se fondă o asociație, care-și luă asupră-și elaborarea uneĭ nouĭ invențiunĭ. Se adună peste zece miĭ leĭ de la persoane private, iar frațiĭ Robert primi însărcinarea de a construi un noŭ balon.

Renumitul fizician profesorul Charles, fu ales conducătorul acesteĭ nouĭ întreprinderĭ. Detaliile construcțiuneĭ balonuluĭ eraŭ cunoscute, însă frațiĭ Montgolfier, nu voi să divulge gazele ce le întrebuințaŭ, astfel că Charles, fu silit de împrejurărĭ a întrebuința un alt gaz, hidrogenul.

In cursul nopțeĭ de 27 (28) August 1783, balonul fiind umplut pe treĭ sferturĭ, a fost tranportat pe Câmpul de exercițiĭ militare.

Detașamente de soldațĭ și purtătorĭ de torțe îl întovărășeaŭ pe stradele Parisuluĭ ; spectacolul fu atât de curios și misterios în cât lucrătoriĭ ce întâlneaŭ acest cortegiŭ, îngenunchiaŭ presupunând că e o procesiune religioasă secretă.

Numaĭ pe la orele 5 seara după ce se sfârși de umplut balonul, se auziră bubuiturĭ de tunurĭ ce răsunaŭ de pe o canonieră, anunțând începutul sboruluĭ.

Balonul sbură cu o așa iuțeală, că în puține minute străbătu prin desele straturĭ ale norilor. Strigăte de bucurie răsună din piepturile a peste 200 miĭ spectatorĭ ce-l urmări până când uriașul dispăru cu totul din ochiĭ lor. După treĭ sferturĭ de oră căzu la pământ la o distanță de 5 ore de Paris în mijlocul țăranilor înfricoșațĭ aĭ satuluĭ Gonesse. Țăraniĭ credeaŭ că a căzut luna pe pământ. Dar când văzură că e un obiect rotund, nepericulos, se grăbi a distruge monstrul, lovind cu bastoane, furcĭ, treerătoare și alte obiecte. In sfârșit acel nevinovat obiect care a costat atâtea frământărĭ de capete și atâția banĭ fu legat de coada unuĭ cal și târât cale de maĭ bine de o oră peste câmpiĭ, prin brazde, sosele și gropi.

câmpiĭ, prin brazde, șosele și gropĭ.

Aceasta e biografia primuluĭ balon cu hidrogen Charlier, numit după nu-

De aceste două nume ,,Montgolfier și Charlier" e strâns legat istoricul balonuluĭ.

Indemnațĭ de aceste încercărĭ strălucite, frațiĭ Montgolfier începură o nouă încercare și chiar la 19 Septembrie 1783 înălțară un noŭ balon de pânză, balon ornat luxos și pictat albastru-auriu. Dar acest Montgolfier era bizar prin forma nouă ce i se dase, căcĭ sub el se suspenda un sac de pânză, în care se aflau primi voiajori aĭ aeruluĭ: O oaie și o rață!

Majestos el se înălță, foarte sus, dar se coborî peste 10 minute căcĭ se defectă din cauza uneĭ presiunĭ puternice a vântuluĭ, aterisând astfel atât de lin într'o pădurice, că animalele călătoare rămase neatinse.

Aceste încercărĭ norocoase, deschise dorința de a se înălța și oamenĭ. Curagiosul Pilâtre de Rozier, al căruĭ nume în mod intim e legat cu istoria aerostaticeĭ, ceru regeluĭ Ludovic XVI permisiunea de a zbura cu balonul. Din cauza unuĭ eventual pericol, regele îĭ interzise aceasta propunându-ĭ să înalțe doĭ criminali condamnațĭ la moarte. Pilâtre de Rozier se adresă eminenților curțeĭ regale, unde găsi valorosul sprijin al marchizuluĭ D'Arlande, care chiar el fu gata a se expune unuĭ sbor.

Permisiunea de data asta fu acordată și la 21 Octombrie 1783 pentru prima oară se înălța oamenĭ de la castelul

,,La Muette" lângă Paris. Splendid ornat, balonul avea forma unuĭ ou şi de el era suspendată o galerie în care se aflaŭ aeronauţiĭ. Cu toată tăria vântuluĭ, balonul se înălţă vertiginos şi voiajoriĭ aeruluĭ se înălţau agitând pălăriile către publicul asistent ce trecea de 100 miĭ.

Când balonul urmă cursul fluviuluĭ ,,Sena" sbură peste turnurile clădirilor ,,Notre Dame şi Hotelul Invalizilor", focul de sub balon se stinse, astfel că balonul aterisă după o călătorie prin aer de 15 minute, parcurgând o milă jumătate dela ,,Meuette". D'Arland iute încălecă pe un cal şi se îndreptă către mulţimea spectatorilor. Balonul fu împachetat, urcat pe un vehicul şi transportat în oraş, unde-l însoţi curagiosul Pilâtre de Rozier.

După puţin timp Parisieniĭ avură din noŭ prilejul a asista la un noŭ spectacol admirabil de aeronautică; călătoria fu întreprinsă de Charles şi Robert cu un balon hidrogen. Acel noŭ voiaj se înţelege, nu a fost aşa de riscat ca primul. Genialul Charles timp de o lună descoperi toate accesoriile necesare, ca clapa, gondola cu reţea, ancora, balastul precum şi stofă acoperită cu gumă elastică, întrebuinţând chiar şi barometru pentru a arăta înălţimile atinse, obiecte care şi astăzĭ sunt încă întrebuinţate. La 1 Decembrie a avut loc sborul în asistenţa unuĭ public numeros, ce întrecea jumătate din populaţiunea Parisuluĭ. Din noŭ regele interzise sborul, apoĭ urmă, cererĭ, audienţe, plângerĭ şi în sfârşit se auzi o detunătură, era semnalul. Balonul fu deslegat şi cu o linişte maiestoasă se înălţă plutind prin aer. Aeronauţiĭ se ridicară până la o înălţime de 500-600 metri şi aterizară la o distanţă de9 ore de Paris pe câmpia ,,Nesle". Robert, fu cel dintâĭ care eşi din gondolă şi astfel balonul fiind uşurat cu 70 kilograme, din noŭ îşĭ reluă sborul înălţându-se cu o extremă repeziciune ridicând cu el pe Charles până la o înălţime de treĭ miĭ metri, dar mulţumită luĭ Dumnezeŭ aterisă după 15 minute.

O călătorie foarte interesantă pe care nu ne e permis a o uita, a fost aceia a luĭ Blanchard cu un tânăr american, de la Dover la Calais, la 7 Ianuarie 1785. Acţiunea reuşi perfect şi aeronauţiĭ aterisară după 2 ore la o distanţă de 32 minute în pădurea ,,Guhnes" lângă Calais. Călătoria nu fu însă fără pericole aşa că aeronauţiĭ sburând peste mare, aŭ fost siliţĭ să arunce totul, bastoane, cărţĭ, alimentele aprovizionate, îmbrăcăminte şi ancora. Se decisese chiar de a tăia gondola, dacă puterea gazuluĭ nu i-ar putea transporta peste mare. Cu ajutorul luĭ Dumnezeŭ nu s'a simţit nevoe de aceasta şi aŭ aterisat complect sănătoşĭ pe pământul Franţeĭ.

Braviĭ aeronauţĭ aŭ fost recompensaţĭ cu sume enorme, ridicându-li-se în acelaşĭ timp şi un monument pe locul unde aŭ aterisat, fapt care face neuitată memoria lor.

Mânat de ambiţiune Pilâtre de Rozier încearcă un atare voiaj din Franţa în Anglia. Balonul construit după propriele sale ideĭ combinate cu ceva din Montgolfiere şi Charliere, sbură la 13 Iunie 1785 la Calais în nişte condiţiunĭ nefavorabile; curând pluti deasupra măreĭ, însă presiunea unuĭ vânt puternic îl aruncă îndărăt spre malul măreĭ.

Prevăzând imposibilitatea de a-şĭ continua voiajul, aeronautul se pregăti a aterisa. Deschise clapele de vînt, dar din nenorocire clapa nu se maĭ închise şi cu o iuţeală îngrozitoare balonul căzu la pământ. Amara şi cruda ironie a hazarduluĭ ocaziona căderea balonuluĭ la câţiva paşĭ de locul, unde era înălţată coloana monumentală a ferici tuluĭ aeronaut Blanchard.

Pilâtre de Rozier, căzut la pământ muri iar, tânărul luĭ însoţitor — fizicianul Boulogna — muri după 10 minute. Pilâtre de Rozier, primul om care se înălţă în aer, fu prima victimă a aviaţiuneĭ.

După aceste prime încercărĭ, maĭ urmă şi altele maĭ mult saŭ maĭ puţin fericite, încercărĭ făcute cu ambele sisteme, dar curând se convinse că trebuiaŭ a da maĭ multă preferinţă Charlierelor ca Montgolfierelor.

Aceste două din urmă,puţin câte puţin aŭ dispărut şi de şi orĭ când puteaŭ fi puse în uz: totuşĭ ele nu aŭ putut ajunge la o perfecţiune practică. Astăzĭ sunt întrebuinţate ca obiecte de distracţiunĭ în timpul serbărilor, etc. Superioritatea Charlieselor, deja după primele încercărĭ reuşite, născoci ideia, care astăzĭ e centrul tuturor încercărilor în aeronautică — ideia de a conduce balonul după plac, cu un mecanism convenabil — şi astfel a produce un sbor independent de cursul aeruluĭ.

Aviaţiunea in Japonia

In ultimiĭ anĭ aviaţiunea a făcut progrese uimitoare în Europa şi America, astfel că ziarele aproape zilnic înregistrează noĭ recordurĭ; dar în Japonia din păcate, până acum doĭ anĭ nu văzurăm nicĭ un aeroplan sburând prin aer; ceia ce văzurăm însă, eraŭ fotografiĭ, cărţĭ poştale ilustrate, ziare, etc. Dar să nu credeţĭ că nouă ne lipsesc cu desăvârşire inventatoriĭ; nu, avem, avem chiar prea mulţĭ; totuşĭ nicĭ unul dintre inventatoriĭ noştri nu aŭ putut până astăzĭ să-şĭ încoroneze cu succes munca lor din cauza lipseĭ de motoare. Motorul, în Japonia e foarte greŭ de procurat din cauza costuluĭ prea exagerat; astfel, că pune în imposibilitate pe inventatorĭ — carĭ maĭ adesea sunt săracĭ — a şi-le putea procura; ceĭ bogaţĭ de obiceĭ nu prea sunt darnicĭ astfel că eĭ nu voiesc a arunca banĭ vreunuĭ inventator de al căruĭ rezultat nu sunt sigurĭ.

Dar din fericire statul a numit o comisiune compusă din ofiţerĭ din armată, marină şi profesorĭ universitarĭ, pentru a studia aviaţiunea; maĭ mult încă, statul a trimes în Europa pentru studiĭ pe căpitaniĭ Tokugaŭa şi Hino. Căpitanul Tokugaŭa studiă aviaţiunea în Franţa pe când căpitanul Hino, făcu studiĭ în Germania; ambiĭ s'aŭ reîntors în patrie anul trecut pe la sfârşitul luĭ Octombrie şi aduse cu eĭ un biplan Farman şi un monoplan Glade.

Când montarea aeroplanelor fu gata, ambiĭ aeronauţĭ începură prin Decembrie trecut primele încercărĭ pe câmpul de exerciţiĭ Jojogi; încercarea fu încununată de succes, satisfăcând astfel curiozitatea asistenţeĭ de a vedea un noŭ mijloc al călătorieĭ prin aer, dorit cu atâta aviditate de atâta vreme; dar sborurile nu puteaŭ dura mult timp şi nicĭ nu se puteaŭ ridica la înălţimĭ marĭ, de oarece în timpul cât aŭ durat încercările bătea un vânt rece şi puternic.

Comitetul dobândi un noŭ câmp de exerciţiĭ în întindere de peste 800 miĭ m. p. în apropierea Tokorozaŭa-uluĭ unde aŭ construit un hangar şi un observator meteorologic cu instalaţiunĭ complecte, fiind aprovizionate chiar şi cu diferite instrumente de înregistrare în afară de aparatele obicinuite.

Când nivelarea câmpuluĭ fu terminată şi sosi cele două aeroplane — un monoplan Blériot şi un biplan Wright, începu încercărĭ în Aprilie care durară timp de două săptămânĭ. Se înţelege că aviatoriĭ eraŭ tot ceĭ doĭ căpitanĭ Tokugaŭa şi Hino, care maĭ câştigă în acelaşĭ timp încă treĭ ofiţerĭ ca elevĭ, care în scurt timp promit a deveni bunĭ aviatorĭ.

De această dată succesul fu complect. Se făcură sborurĭ care durară maĭ mult de o oră, atingând înălţimĭ de peste 400 metri,de unde eleviĭ care-ĭ însoţeaŭ câte unul la fiecare sbor, reuşi să ia note şi să fotografieze. Fu foarte emoţionant momentul, când căpitanul Hino după un sbor timp de 40 minute ajuns la o înălţime de peste 200 metri încetă de a maĭ funcţiona una din helicele biplanuluĭ Wright; însă îndemânatecul aviator se întinse foarte liniştit, şi uşor examină maşina la care constată că unul din cele patru cilindre era rupt.

Dorim din toată inima — zice autorul acestuĭ articol — ca numărul aviatorilor să se înmulţească cât maĭ mult şi aeroplanele inventate de tine-

riĭ japonezĭ să-şĭ facă drumul, cât maĭ curând prin aerul luminat cu atâta claritate de razele soareluĭ.

Trad. din „Japona Esperantisto" de Miluța Simion

O PRIVELIŞTE ÎNGROZITOARE

Intr'un număr trecut al «Ziaruluĭ Călătoriilor» s'a vorbit de d-ra Smitson, amica fiarelor, care spunea că «se găsesc leĭ şi tigri nedemnĭ, dar cea maĭ mare parte din eĭ sunt oneştĭ, amabilĭ şi sincer afectuoşĭ». Iată o nouă probă, pe care o citesc într'un ziar american, cu privire la fiarele sălbatice:

«De curând, proprietarul uneĭ ferme din Transvaal plecase la preumblare, pe marginea păduriĭ, însoțit de femeia şi copilul său. El luase cu dânsul o puşcă pentru vânat vre-o pasăre dacă cazul s'ar fi prezentat. De-odată luă însă seamă că copilul luĭ lipseşte. Un fior rece îĭ trecu prin tot corpul. Işĭ crezu copilul rătăcit prin pădure unde mişunaŭ o mulțime de fiare sălbatice. Ingrozit de spaimă, îl căută cu ochiĭ, când spre marea-ĭ bucurie îl zări într'o poiană culegând florĭ din fâneață. In urmă se apropie spre a-ĭ da sfatul să nu se depărteze prea mult, când de-o dată rămase în loc ca trăsnit. Copilul său, vesel, mângâia fruntea păroasă a unuĭ leŭ uriaş. Fiara părea mulțumită de această delicată atențiune. Omul avea puşca încărcată. Trebuia oare să tragă? Iĭ era teamă şi să nu-şĭ atingă copilul şi să nu înfurie pe sălbaticul animal. Dar leul ințelegând par'că groaza părinteluĭ, işĭ ridică capul stufos şi liniştit, şi se depărtă în adâncul păduriĭ, urmat de o leoaică gigantică, ce stase tolănită prin bălăriĭ.

Karl Lange (Tripoli)

Puterea şi îndemânarea în Oceania

Pentru a prinde pe pământ saŭ în apă animalele carĭ servesc de hrană, omul a născocit unelte, arme foarte variate, a căror întrebuințare cere, fie aplicarea putereĭ musculare, fie o îndeletnicire de exercițiŭ saŭ obiceĭ.

Numaĭ pe insulele cele maĭ întinse se găsesc populațiĭ-vânătoare; aşa este şi în Australia, care este un adevărat continent. Australianul rătăceşte le întâmplare, în căutarea vânatuluĭ, fără a cugeta să creeze o locuință fixă. Mânueşte cu uşurință *tonsa haw-kul* precum şi *bumerang-ul* o limbă de lemn încovoiat, care asvârlită în aer, cu oare-care îndemânare, se reîntoarce şi cade la picioarele aceluĭ care a trimis'o.

Dar caracterul insular al pământurilor oceanelor a desvoltat maĭ cu seamă la această populație, aptitudinĭ pentru pescuit. Eĭ se nutresc maĭ cu reia pun un melc, pescuesc peştĭ foarte marĭ.

Dese orĭ, în Samoa de pildă, toțĭ locuitoriĭ oraşuluĭ intră în mare cu crăcĭ de palmierĭ în mână, pentru a împinge peştele înainte, şi se reîntorc în

Spre a pescui, oceanienii se folosesc de un soiŭ de lăncĭĭ lungĭ.

seamă cu peşte, şi arată o adevărată ingeniozitate pentru a-ĭ prinde.

In multe insule, atât în Salomon cât şi în Samoa, indigeniĭ întrebuințează un fel de lăncĭ subțirĭ, pe care le mânuesc în chip uimitor.

Când aŭ sondat cu privirea marea, spre coastă, formând ca o dungă vie-țuitoare; peştele surprins şi închis în acest zid omenesc, oprit, vine şi cade pe plajă de unde îl prind cu mare uşurință. Indemânatecĭ la pescuit şi la vânat, insulariĭ nu dispreţuesc jocurile de sport carĭ întrețin îndemânarea şi înmlădierea corpuluĭ.

Indigeniĭ fac scrimă cu bastonul.

şi aŭ zărit un peşte, îl lasă să vină aproape şi apoĭ aruncă arma; vârful rostogoleşte singur prada şi o aduce străpunsă.

Alte dățĭ, cu o undiță în vârful că-

Iĭ vezĭ făcând scrimă cu bastonul, uniĭ se luptă corp la corp. Sosind la Tangatibu, căpitanul Cook fu de față la două lupte, pe carĭ le compară cu